לציונות–לסוציאליזם–לאחוַת עמים

על המשמר

יום ג', י"ג בניסן תשמ"ו, 22 באפריל 1986 / שנה מ"ג מס' 13021 / המחיר 73 אגורות כולל מע"מ

ה„לביא" יוכל לשאת יותר חימוש מכל מקביליו בעולם

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

המטוס הישראלי החדיש „לביא" יהיה מטוס הקרב הראשון בו יותקנו מערכות הלוחמה האלקטרונית אינטגרלית בתוך המטוס. משמעות החידוש: המטוס יוכל לשאת יותר חימוש מכל מטוס קרב אחר בסדר גודל דומה בצבאות עולם.

גם במטוס האמריקני החדש, ה־ATF, המתוכנן עבור חיל־האוויר האמריקני, יהיו מערכות הלוחמה האלקטרוניות אינטגרליות בתוך המטוס. אלא שמטוס זה יצא מפס הייצור במחצית השנייה של שנות ה־90, שנים רבות לאחר הופעתו של „הלביא".

מנהלי הבנקים חשים ש„זרקו אותנו לכלבים" ללא זכות ערעור

מנדלבאום וגזית מתפטרים

בהנהלות הבנקים למדו אתמול את דו"ח בייסקי ● עובדי בנק דיסקונט התייצבו מאחורי רקנטי ● יפת לא החליט אך מבקש „מאמצים מיוחדים" מהעובדים ● דירקטוריון המזרחי מתייצב מאחורי מאיר ● לריינר, בניו־יורק, לא ברור איך עליו להתפטר ● מחפשים מחליפים ל„פורשים"

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים, לוי מורב ואייל שגב, כתבינו בתל־אביב, וזאב בליצר, כתבנו בארה"ב

נגיד בנק ישראל הודיע אתמול, בתגובה על פירסום דו"ח בייסקי, כי יכבד את המלצות הדו"ח במישור האישי. הנגיד יודיע בימים הקרובים על התפטרותו מכהונתו בבנק ישראל.

יחד־עם־זאת חלק הנגיד על דברי הוועדה, כי על אף הסכנות הכרוכות בדבר היה עליו לפעול כדי ליזום את הפסקת הוויסות בדרך אחרת משפעל, שלא במסגרת תוכנית כלכלית כוללת. הנגיד ציין, כי נקיטת צעדים דראסטיים בלי שינוי מדיניות הממשלה והכנת התנאים המוקדמים לכך, היו עלולים להיות צעד מסוכן שעלול היה לגרור את המשק למשבר.

הנגיד הוסיף, כי המסקנות האישיות כנגדו, אינן עולות בקנה־אחד עם דברי הוועדה עצמה כי הנגיד היה בין היחידים שעמד נגד הבנקים בפעולות הוויסות שלהם. הנגיד ציין, כי התנגד, בין השאר, להעמדת אשראי למטרות הוויסות, חרף הלחצים שהופעלו עליו, ודרש חד־משמעית, בעת המשבר, שכל הסדר ממשלתי יהיה כרוך בהפסקה מיידית ומוחלטת של הוויסות.

הנגיד אמר, כי גם הוועדה ציינה שכזמן מינויו לתפקיד הנגיד, כבר גרם הוויסות לניפוח שוק המניות הבנקאיות לממדים כאלה, שהייתה סכנה שהתמודדות עם הנושא תביא למשבר.

מחכים לפרס

במסדרונות הפוליטיים כבר החלו הניחושים על בחירת נגיד חדש לבנק ישראל. הדיונים הרשמיים בעניין יחלו מחר. עם שובו של ראש־הממשלה מצרפת. במערך מציעים לתפקיד את עדי אמוראי, סגן שר־האוצר, ובליכוד את נסים ברוך, מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי. כן מוזכרים שמותיהם של ד"ר מאיר חת, פרופ' מיכאל ברונו וד"ר עמנואל שרון.

שר־האוצר, משה נסים, הודיע, כי יש לו מועמד לתפקיד אך סירב לנקוב בשמו. ייתכן ומינוי נגיד חדש ייכרך במסגרת עיסקת־חבילה בין הליכוד והמערך, שתכלול גם בחירת יועץ משפטי חדש לממשלה.

הראשון שנענה למסקנות

גיורא גזית, יו"ר הנהלת בנק הפועלים, שלח אתמול מכתב התפטרות אל יו"ר הדירקטוריון, פרופ' איתן ברגלס, והעתקים ממכתבו לישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות, ורני רוזוליו, מזכיר חברת העובדים.

כותב גזית: „עם כל הכבוד הראוי, אני מגיש בזה את התפטרותי מתפקידי כיו"ר ההנהלה למועצת המנהלים של הבנק ומודיע על רצוני לפרוש מעבודתי בבנק". מכתב ההתפטרות הוקרא על־ידי

(המשך בעמוד 16)

גיורא גזית מתפטר – אתמול, במסיבת העיתונאים בבית־סוקולוב בת"א. (צילום: אנדרה ברוטמן)

4 תושבי בקה אל־גרביה חשודים ברצח תמם ● עמוד 4

תחזית למדד אפריל – 3.5% ● עמוד 3

„תכנון רייגני": התקפה על לוב ● עמוד 17

ההסתדרות: סכסוך עבודה במשק ● עמוד 20

הערב ייגזר גורלו של אלדהיים ● עמוד 16

הינדאווי שייך לתא חבלני שנחשף בלונדון ● עמוד 2

לגליון היום מצורף „הדף הירוק"

מאוחר מדי, מוקדם מדי

על החלטת הממשלה להנהיג שעון קיץ ממחצית מאי ועד מחצית ספטמבר אפשר רק לומר: מאוחר מדי ומוקדם מדי; מאוחר מדי להתחלה, מוקדם מדי לסיום. שעון קיץ מונהג בכל העולם במועד קבוע בתחילת אפריל, וזאת למרות האקלים הקשה במדינות הצפון, המחייב את אזרחיהן לשם לעבודה בשעות של כמעט חשיכה. החגיון מאחורי הזזת המחוגים אינו כלכלי בלבד, אלא גם אירגוני – לו היתה כל ארץ וארץ מחליטה על תחילתו וסיומו של שעון הקיץ כראות עיניה, או כנוחיות אזרחית, היה העולם שוקע בתוהו ובוהו של זמנים מתחלפים. לפיכך נקבע הכלל, כי הקיץ השעוני יתחיל ככל הניתן מוקדם, בראשית האביב, ויסתיים ככל הניתן מאוחר: בתחילת החורף, זהו, למעשה, זמן שלוש עונות מלאות – האביב, הקיץ והסתיו.

בארץ מלווה הנהגתו של שעון הקיץ בוויכוח משונה עם חוגים חרדיים קיצוניים, שבו משמשים בעירבוביה נימוקים של נוחיות עם נימוקים של אמונה, עד שקשה לדעת היכן מסתיימת הדת ומתחילה העקשנות לשמה. אם נוטים אל צד הנוחיות בלבד, הרי לא יעלם על הדעת, כי רצונם של אחוזים בודדים מכלל אזרחי ישראל להמשיך לישון עוד שעה בבוקר, כשהם עתידים אל תפילת השחרית, תהיה שקולה כנגד מניעת הסיכון, הדרכים, הנגרמות בתדירות גבוהה יותר בשעות החשיכה, והתרסקויות של שעון חורף. כשהוא ממשיך לתקפתו גם בקיץ, הושקעו אותה נבחנת בין היתר על־ידי מודעת ההתחשבות של הרוב בצרכי המיעוט, אך כאשר הרוב נכנע לתכתיבי הנוחיות של מיעוט מבוטל, זו כבר איננה התחשבות, זו כפיה וכניעה אנטי־דמוקרטית.

לא זו בלבד שהממשלה צריכה הייתה להנהיג את שעון הקיץ לאלתר, לפני חג הפסח, ובגלל חג הפסח (שבו נוברת מאוד התנועה בכבישים ועמה הסכנות, לתאונות נוספות). אלא שאסור היה לה להתחייב על סיומו המוקדם של שעון הקיץ. האנרגיה אומנם חוזרת להסביר, כי לחנהגת שעון הקיץ אין תקופת הבשלה בלתי־בהורה, אך אין ידיים ורגליים להסבר זה. משרד האנרגיה אמור היה להיות כבר מוכן במלואו לאפשרות, למשל, הזזת המחוגים נעשתה תוך ימים אחדים. זאת שעון הקיץ. על הפיגור בהתחלת הספירה, נוסף עכשיו קיצור מרגיז. ישראל המזרח־תיכונית והחמה תהיה חמימה יחידה בעולם, עם האוויר הקיצי בעיצומו של גלי חום כבדים, בימים שטופי שמש.

אמצעים אלה, המעידים על תהליך אלבניזציה מתקדם של חברה שנוהגת הם תתאה על משרת מפלגתית, רקובה מתמיד, הנישוקת היא, הציבור כולו.

זמיר בודק את דו"ח הוועדה; טוניק מתנגד לחסינות הבנקים מתביעות

מאת מוטי בסוק ובצלאל עמיקם, כתבי „על המשמר"

החוק הוא מעל הכל ואין למנוע מהאזרח הקטן את האפשרות להגיש תביעות נגד הבנקים בעקבות מפולת המניות הבנקאיות, טען אתמול מבקר המדינה, עו"ד יצחק טוניק, בוועדת הכנסת לביקורת המדינה.

למרות פגרת הכנסת התכנסה אתמול הוועדה לדיון מיוחד „בדו"ח בייסקי". בסוף הישיבה, בשל חילוקי הדעות בין הח"כים, קיבלה הוועדה החלטת פשרה הקובעת, כי אין להיחפז בהעברת חוק בכנסת שייתן חסינות לבנקים נגד תביעות של אזרחים. הוועדה גם הודיעה, כי תעשה כל מאמץ כדי למנוע התחמקות של הגורמים האחראים מיישום המלצות דו"ח בייסקי. הוועדה תעקוב ותדרוש דיווח מהממשלה על הבורסה והראשות לניירות ערך בנושא ביצוע הדו"ח.

דיון מיוחד

בוויכוח שהתעורר בוועדה טען מבקר המדינה, כי אין לשלול מאזרחי המדינה את זכותם האלמנטרית לפנות לבית המשפט גם אם מדובר במניות הבנקים.

דן תיכון (ליכוד־ליברלים) טען, כי צעד כזה יטוטשט את הבנקים. את המחיר ישלמו, באמצעות מסים חדשים, אזרחי המדינה. לדבריו

(המשך בעמוד 16)

פרס ומיטראן דנו על „תוכנית מרשל למזה"ת"

מאת כתב „על המשמר" בפריס הרצל מזרחי וויוענה

פאריס. – ראש הממשלה, שמעון פרס, נועד אתמול, מיד עם בואו לפאריס, לשיחה בארבע עיניים עם הנשיא מיטראן, שנמשכה שלוש־רבעי שעה, לאחר מכן אירח מיטראן את פרס ועוזריו לסעודת צהריים.

[illegible]

לתוכנית בחיוב הם, על אף הבעתו של שר־החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ הועלה התוכנית בפגישת ה[illegible]

כן עלה נושא [illegible] בין ישראל ו[illegible] הסורי. [illegible]

[illegible]

(המשך בעמוד 16)

1986 במאי

מצעד ועצרת ה־1 במאי בחיפה

המצעד ייצא מרחבת קולנוע מאי לעבר רחבת העיריה מול גן הזיכרון

התכנסות משעה 16:00

העצרת בהשתתפות ראש העיר מר אריה גוראל ישאו דברים:
ח"כ אלעזר גרנות – מזכ"ל מפ"ם
ח"כ חייקה גרוסמן
ח"כ יאיר צבן
ח"כ רן כהן
מחמוד יונס – חבר הוועדה המרכזת
מישל אלמליח – יו"ר ועד עובדי המספנות
עו"ד משה עמר – יו"ר סניף מפ"ם חיפה
גרשון פלד – יו"ר ועד עובדי אתא
ישראל קפקא – יו"ר ועד עובדי וולקן
משה שרוני – יו"ר ארגון עובדי עיריית חיפה
יוסף חורי – מזכירות מפ"ם חיפה
זאהי ארמלי – כדורגלן נבחרת ישראל ומכבי חיפה

בתכנית האמנותית: יהודית רביץ בליווי אלון הלל וירון בכר
מנחה: חנן אורן – מזכיר מרכז מפ"ם

סיום משוער ואיסוף מחוון בית צים בשעה 20:00

1 במאי: חיפה. נהיה שם.

מפ"ם עם העובדים

אלוף (מיל.) אהרון יריב בגבעת חביבה:

גוברת סכנת המלחמה בין ישראל לסוריה

הסורים הגיעו לאיזון צבאי־אסטרטגי עם ישראל ומאמנים צבאם לכיבוש רמת־הגולן ● המשך הקיפאון המדיני עם מצרים מגביר החשש שסוריה לא תהיה בודדה במערכה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

„בראש סוריה עומד שליט חכם, אכזר וזהיר שלא בקלות יקבל החלטה לצאת למלחמה, אולם בכל שעובר הזמן גוברת המסכנה למלחמה בינינו לבין סוריה". כך אמר אתמול אלוף (מיל.) אהרון יריב, ראש המרכז למחקרים אסטרטגיים, בדברים שנשא בפני החוג למזרח התיכון בגבעת־חביבה.

יריב אמר, כי הסורים בונים את צבאם בעקביות גם כמותית וגם איכותית ומאמנים אותו למיבצע כיבוש רמת־הגולן, וכי ככל שהקפאון המדיני בין ישראל לירדן ומצרים נמשך גובר החשש שסוריה לא תהיה בודדה.

אהרון יריב, שסקר בהרצאתו את תהליך התעצמותה הצבאית של סוריה, הדגיש, כי מול סדר הכוח הסדיר הגדול של צבא סוריה בחזית רמת־הגולן עומד צבא סדיר קטן יותר.

„הסורים יכולים לנקוט בפעולה צבאית מוגבלת ברמת־הגולן. המלחמה הזו תהיה קשה בשל אופי הזירה, היקף הכוחות ועוצמת האש הצפויה. כיום ישנו פוטנציאל של אי־הבנות עם הסורים בחזית רמת־הגולן", אמר יריב.

ראש אמ"ן לשעבר מנה את הרכישות שביצע הצבא הסורי. הוא הדגיש במיוחד את כוח השריון של הסורים: 4000 טנקים 8 דביזיות ו־500 אלף חייל.

הוא סיפר, כי הסורים שיפרו מאוד את יכולת הלוחמה הכימית שלהם. לדעתו, הסורים הגיעו לאיזון צבאי־אסטרטגי עם ישראל. להוציא את חיל האוויר הסורי, שעדיין נמצא בנחיתות לעומת חיל האוויר הישראלי. חיל האוויר הסורי עבר ארגון מחדש בנהלים ושיפר את הבקרה, השליטה המודיעינית והלוחמה האלקטרונית.

„האיזון האסטרטגי שהשיגו הסורים יכול לשמש בידיהם להרתעה, לתגובה או ליוזמה" – אמר יריב.

בנושא תמיכת סוריה בטרור הדגיש הדובר, כי כל המחבלים המתאכזרים היו שליחי המודיעין הסורי.

עכו תושבת ליום אחד אחרי החג

כהזדהות עם עובדי „פרוטרום"

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר" וסוכנות עתי"ם

העיר עכו תושבת ליום אחד מים „לאחר חול המועד פסח, לאור סולידאריות עם עובדי בית־החרושת „פרוטרום", שנשלחו לחופשה ללא הגבלת זמן, בשל הפסקת אספקת האתילן למפעל.

ההשבתה תקיף 11 אלף עובדים במפעלי התעשייה והמלאכה ומוסדות הציבור בעיר. ההחלטה על כך נתקבלה אתמול בבוקר בישיבת חרום של מועצת פועלי עכו, בהשתתפות נציגי כל ועדי העובדים של המפעלים בעיר.

הבוקר אמורים עובדי „פרוטרום" לעלות לירושלים עם נציגי כל ועדי העובדים ממפעלי התעשייה בעכו כדי להפגין בפני משרד המסחר והתעשייה.

באם ההשבתה לא תועיל, תחריף מועצת הפועלים את המאבק.

בינתיים משותק בית־החרושת „פרוטרום" כמעט כליל. למעלה מ־90 אחוז ממחלקותיו הפסיקו לפעול מחוסר אתילן, שהוא חומר הגלם לייצור הפי.ווי.סי. ובלעדיו אין המפעל יכול להמשיך לעבוד.

בתי־הזיקוק הפסיקו את אספקת האתילן למפעל בגלל חוב של מיליון דולר.

צוות משותף למשרד המסחר והתעשייה ומשרד־האוצר החל אתמול בבדיקת מצבו הכספי של המפעל.

פקידים בכירים במשרד־המסחר והתעשייה דחו אתמול את טענות הנהלת המפעל, כי הממשלה היא האחראית למשבר הנוכחי. לטענתם, לא קיימה ההנהלה את חלקה בתוכנית ההבראה, היינו – השקעה של 1.6 מיליון דולר מכספי בעלי המניות והורדת שכרם של העובדים ב־3 אחוזים למשך 5 שנים. כמו כן לא הגיעה ההנהלה להסדר עם הבנקים על פריסת החובות.

העובדים הודיעו אתמול, כי הם מוכנים לוותר על 8 אחוזים משכרם לתקופה של שנתיים, ובלבד שהמפעל ישוב לעבודה סדירה.

מנכ"ל „פרוטרום" פנה למשרדים הכלכליים וביקשם להפעיל את השפעתם על הבנקים לתת למפעל קווי אשראי נוחים, כדי שיוכל לשלם את חובותיו.

לאחר 54 יום הסתיימה השביתה ב„וולקן"

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

פועלי „וולקן יציקות" חוזרים הבוקר לעבודה: לאחר 54 ימי שביתה, בעקבות הסכם שנחתם אמש.

בהתאם להסכם שנחתם אמש על־ידי ראשי מועצת פועלי חיפה, הנהלת המפעל וועד העובדים, יוותרו העובדים על 10.5 אחוז מעלויות שכרם למשך תקופה של שנתיים, בתנאי שבתקופה זו לא תנקוט ההנהלה בצעדי פיטורין נוספים, ולא תפגע בהסכמי העבודה בעתיד.

יצויין, כי העובדים סירבו שלשום לאשר את ההסכם, מחשש כי יופרו מההסכמים המשולבים ב„כור". אולם אתמול הובהר להם, כי הם ייכללו בהסכמים אלה, ועל כן יפו את כוחם של חברי הוועד לחתום על ההסכם.

בד־בבד עם החתימה על ההסכם יעובו 13 עובדי המפעל שפוטרו את העבודה.

כתבנו מציין, כי ההסתדרות שילמה לעובדים את דמי השביתה.

ההסת' תכריז סכסוך עבודה בכל המשק

אם לא ייחתם היום הסכם תוספת־יוקר

מאת כתבנו לענייני עבודה

ההסתדרות החליטה להכריז על סכסוך עבודה במשק, אם עד הערב לא ייחתם הסכם לתשלום תוספת יוקר לשנתיים הבאות.

בהסתדרות העלו אתמול טענות קשות כלפי התאחדות התעשיינים „המגלה קשיחות במו"מ על תוספת היוקר ואף כורכת את המו"מ עם הסכמי השכר ל־86/87".

עם זאת, ניהל אמש יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, מגעים עם יו"ר וערת העבודה של התעשיינים, אבי פילוסוף, בניסיון להגיע לנוסחה מוסכמת. הברפלד הודיע, כי לא יסוג מהדרישה לפיה תשולם תוספת יוקר גמישה בכל פעם שההתייקרות המצטברת מגיעה ל־6־8 אחוזים, וזאת בהצמדה של 70־90 אחוז.

נשיאות התאחדות התעשיינים, שהתכנסה אתמול, החליטה לדחות את „איומי ההסתדרות להכריז על סכסוך עבודה", והורתה לנציגיה להמשיך במו"מ.

קצין הציל עציר שניסה להתאבד

מאת שלי יחזמוביץ, כתבת „על המשמר"

שמעון עייש בן 22, עציר הכלוא בתא המעצר של כלא באר־שבע, ניסה אתמול להתאבד בתלייה. הוא אושפז בבית החולים „סורוקה" ומצבו מוגדר כקשה ובלתי יציב.

אתמול סמוך לשעה 6.30 בבוקר ערך הקצין התורן מישר יוסף קידר ביקורת בוקר וספירת אסירים. כהגיעו לתא מספר 21 שבאגף מס' 1, הבחין בהיעדרו של אחד העצורים. הוא בדק את התא וגילה כי האסיר תלוי על צינור המקלחת. הסוהר חילץ אותו וביצע בו פעולות החייאה והנשמה. תוך כדי כך הפעיל גם את מכשיר האזעקה לעת מצוקה והזעיק למקום סוהרים וחובש. העציר פונה תוך דקות ספורות לבית־החולים „סורוקה".

נציב שירות בתי־הסוהר, גונדר רפי סוויסה, מינה וערת חקירה לבדיקת המקרה.

אנו אבלים על פטירתו של

הח' ישראל סטולרסקי

מוותיקי ופעילי פועלי־ציון בחו"ל ובארץ
חבר הנהלת בית ראשוני פועלי־ציון

ההלוויה תתקיים היום, יום שני 21.4.86 בשעה 2 אחרי הצהרים, מבית הלוויות רח' דפנה 5 בתל־אביב, לבית הקברות בקרית־שאול

תנחומים למשפחה

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

בית ראשוני פועלי־ציון
מכון רינגלבלום
הוצאת הספרים והספריה ע"ש י.ל. פרץ

דובז'ה (יוחנן) גולדברג־בידון

איננו

פרטים על סדרי ההלוויה בטלפון: 03־250122

המשפחה

המומים ומבכים מרה

את מותו של

מייסדנו ומנהלנו היקר

דובז'ה (יוחנן) גולדברג־בידון

גיתם מערכות חדמית בע"מ

תא חבלני שתיכנן את הפיצוץ במטוס „אל־על" נחשף בלונדון

הוגש כתב־אישום נגד הינדאווי ● מפוצץ הדיסקוטק בברלין — כנראה אחיו

מאת מאיר בליך, כתבנו בלונדון, וכתב אי.פי.

לונדון. — אדם נוסף נעצר אתמול בלונדון על ידי אנשי הלוחמה בטרור, בקשר לניסיון החבלה במטוס אל־על.

הוא נעצר בעקבות פשיטה של המשטרה על דירה בלונדון, ש־שימשה כנראה בסיס לתא חבלני אשר נאזר הינדאווי, שמסר את מטען החבלה לחברתו האירית, נמנה על חבריו.

נאזר הינדאווי הואשם אתמול בקשר לרצוח ונסיון לפוצץ מטוס. הינדאווי יובא בפני שופט היום בלמבת'ז, בדרום לונדון.

אמצעי התקשורת סיפרו, שהתא החליט לפעול ללא קשר להפצצה האמריקנית בלוב. חומר הנפץ הפלסטי מקורו בברית־המועצות, והוא הוכן, לפי הדיווחים, בשגרירות סוריה.

אדם נוסף שנחקר במוצ"ש, שוחרר. גם הצעירה האירית, אן־מארי מרפי, הנושאת ברחמה את תינוקו של הינדאווי, שוחררה. המשטרה מאמינה, שהיא הייתה בלורית תמימה.

היא נמצאת תחת השגחה משטרתית, כדי להגן עליה. כתבי העיתון „דיילי מירור" שוחחו עם אשתו הפולניה של הינדאווי, הנמצאת עתה במולדתה.

שיחה בפולין

העיתון מספר, כי הינדאווי, 35, ואשתו הקאתולית בארבארה, 30, התחתנו ב־1979, לאחר שנפגשו בבית־ספר ללימוד אנגלית בלונדון. „ניזאר ואני התחתנו ויש לנו ילדה קטנה. עכשיו אני חיה בפולין עם הבת שלי", אמרה האשה בשיחה טלפונית ל„מירור", מחוות הוריה במזרח־פולין, 80 ק"מ מן הגבול הסובייטי.

ה„מירור" מספר, כי גילה את אשתו של הינדאווי באמצעות בן דוד באנגליה. העיתון מספר, כי האשה שבה לפולין לבד לפני שילדה את התינוקת נאטאשה. לאחר מכן היא חזרה והשניים עברו לירדן. בארבארה, שלא יכלה לסבול את היחס לאשה שם, חזרה לפולין עם נאטאשה. הינדאווי שחזר ללונדון, היה שולח לה כסף.

רוצה אישור

העיתון ממשיך ומספר, כי האשה הזדעזעה כאשר שמעה מה שבעלה ניסה לעולל לאשה האחרת. „הסיפור הזה מזעזע אותי. אני פשוט לא מאמינה לדברים האלה. אני צריכה לקבל אישור נוסף לכל ההאשמות האלה נגדו", אמרה.

אתמול חגגה המלכה את יום הולדתה ה־60 ואמצעי התקשורת הדגישו את העובדה, שהיא ביקשה לקיים את סדר היום לפי המתוכנן, על אף „הסיכון הבטחוני".

מחברת אל־על נמסר, שלא הייתה תנועה של ביטולי טיסות. אמצעי התקשורת גילו עניין באמצעי הביטחון הננקטים על־ידי החברה. והבי.בי.סי. ביקש לצלם את אימוני אנשי הביטחון שלה.

שני אחים?

פלשתיני שנעצר במערב־ברלין בקשר עם הפיצוץ בדיסקוטק שם לפני עשרה ימים, הוא אולי אחיו של הינדאווי שנעצר בלונדון.

מקורות משטרתיים בברלין אמרו לכתב אי.פי. כי ישנם סימנים לכך, ששני החשודים הם אחים.

המקור אמר, שהאיש שנעצר במערב ברלין הוא פלשתיני המתגורר זמן רב בירדן, ומחקירתו הסתעפו עובדות הקשורות גם לנסיון פיצוץ מטוס „אל־על" בלונדון.

„דו"ח ועדת בייסקי חשף פרי הבאושים משלטון הליכוד"

מאת כתבי „על המשמר" ועתי"ם

„המצב שנחשף בדו"ח ועדת בייסקי, מבטא בראש וראשונה את פרי הבאושים של מדיניות ממשלת הליכוד, אשר העדיפה ועודדה הימורי־הון על פני עבודה" אמר אתמול שר־החקלאות, יעקב צור, בתגובה על דו"ח בייסקי.

צור אמר עוד, כי מצער שהדו"ח לא מדגיש די הצורך את אחריות הדרג המיניסטריאלי, כמי שהתווה במודע מדיניות, אשר פגעה בנורמות החברתיות והמוסריות ובמערכות הכלכליות.

הדו"ח, אמר צור, משקף את גובה המחיר של אשליית החיים הקלים, של טירוף המערכות ושל השחתת המידות בשנות שלטון הליכוד.

איך נפלו מניות

ח"כ דן כהן (ר"צ) קרא אתמול לקבל מסקנות החלטותיות גם לגבי הדרג המדיני, בפרשת מפולת המניות הבנקאיות.

לדעתו, יש להרחיק את שרי האוצר לשעבר, יגאל הורביץ ויורם ארידור, שהיו אחראים למפולת, מכל תפקיד כלכלי בעתיד. רק צעד זה יעשה צדק כלפי הציבור.

לדעת יוסי שריד (ר"צ), ועדת בייסקי היא מזכרת עוון לממשלת ישראל. „אוי למדינה שמקימה ועדת חקירה כדי לבדוק איך נפלו מניות, ולא מקימה ועדת חקירה כדי לבדוק איך נפלו 650 חיילים במל־חמה אומללה ומיותרת". בסיום דבריו תמה שריד, חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת: „עם ארידור יתמצה דין האחריות המיניס־טריאלית, ועם שרון לא יתמצה?"

ערומים לגמרי

סגן שר החקלאות אברהם כץ־עוז, שהיה יו"ר הוועדה לביקורת המדינה שפיתחה את תהליך הביקורת, החקירה והבדיקה של ויסות מניות הבנקים באוקטובר 83', אמר אתמול בתגובה למסקנות דו"ח בייסקי, כי הוועדה טיפלה בנושא מאוד מקצועי, חשפה את כל [illegible] של מנהלי הבנקים ו„העמידה אותם ערומים לגמרי", כלשונו.

„הוועדה אמרה למנהלי הבנקים: אתם רמאים, פשוטו כמשמעו. ידעתם והייתם אחראים. הוניתם את הציבור וגרמתם למפולת", אמר ח"כ כץ־עוז.

לדבריו, אחד ההישגים של הדו"ח היא העובדה, שזו פעם ראשונה שהכנסת ממשת את זכותה לפי חוק מבקר המדינה ולא רק לפי חוק הקמת ועדות חקירה.

ניסים: אין לחצים

שר־האוצר, משה נסים, שיבח את תגובת הציבור, שנהג בתבונה ובאיפוק לאחר פירסום דו"ח ועדת בייסקי.

„זו תעודת כבוד לציבור, שידע באחריות רבה לנהוג על אף הדו"ח הקשה, ובכך תרם תרומה חשובה גם ליציבות הבנקים וגם למשק הישראלי", אמר השר בראיון ביומן גלי צה"ל.

שר הבריאות, מרדכי גור, אמר, כי ועדת בייסקי הייתה צריכה למצות את הדין גם עם הפוליטיקאים, לאחר שמיצתה את הדין בקפדנות ובצורה מאד קיצונית עם מנהלי הבנקים.

השר ציין, כי כוונתו לשני שרי האוצר, שהיו קשורים במערכת זו ופרשו „אין לי שום דבר נגד שני השרים הללו, בוודאי לא נגד יגאל הורביץ, שעימו אני בידידות רבה, אבל מדובר על אתיקה שלטונית ואחריות פוליטית", אמר.

רה"מ בראיון ל„על המשמר"

אם יפריעו בתהליך השלום — לא נוכל להיות בממשלה

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

המעורבות שלי בנושאי כלכלה לא תיפסק גם לאחר הרוטא־ציה — אומר ראש הממשלה שמעון פרס בראיון מיוחד ל„על המשמר" לכבוד החג.

לדבריו, הצוות שהכין אצלו את הפרק הראשון של תוכנית ההבראה הכלכלית כבר יושב ומכין את הפרק השני בנושא הצמיחה.

עוד אומר רה"מ כי אינו מאמין שברית בין מפלגות — כשלעצמה — יכולה לפתור את הבעיות הכלכליות. וזו היתה אחת המחלוקות בינו לשר האוצר לשעבר יצחק מודעי. על משבר מודעי אמר פרס, כי אין לו ספק שמה שקרה בפעם הקודמת עם שרון ועכשיו עם מודעי יביא את השרים להרהור שני בסגנון ובנוסח התנהגותם.

בנושא המדיני אומר רה"מ כי התשקפה שלו היום היא, שהעיקר זה להגיע למו"מ ואז להתחיל בניסוחים. הניסוחים עד כה מנעו מו"מ ועוררו פחדים וחששות בשני הצדדים. רה"מ מדגיש כי „אם יפריעו בתהליך השלום — לא נוכל להיות בממשלה".

על השותפות בממשלה עם הליכוד אומר פרס: כמו שלנו היה קשה מאוד לבלוע את האיטיות שבתהליך המו"מ עם מצרים, כך לליכוד קשה מאוד לבלוע את עמדתנו בנושא ההתנחלות.

על עצמו אומר ראש הממשלה: „אין לי שום אמביציות. שאולי חיו לאחרים, למקום בהיסטוריה. אני עוסק בסדר היום, לא בסדר ההיסטוריה".

(הראיון במלואו מתפרסם במוסף חג הפסח).

הרוג ושני פצועים בתאונה ליד חדרה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

תאונת דרכים קטלנית בה נהרג אדם ושניים נפצעו קשה אירעה אמש סמוך לשעה 10:30 בערב בכביש המהיר חיפה־תל־אביב.

התאונה אירעה כשמכונית פרטית, שעשתה דרכה מחיפה לכיוון חדרה, הגיעה בסמוך לתחנת הכוח, שם איבד הנהג את השליטה על הרכב, מסיבה בלתי ברורה סטה לצד הדרך וירד לתהום הסמוכה לנחל אלכסנדר.

כתוצאה מכך נהרס הרכב ואחד מנוסעי הרכב נהרג ושניים נפצעו קשה.

הפצועים הועברו לבית־החולים „הלל יפה" בחדרה, והמשטרה פתחה בחקירה לבירור נסיבות התאונה.

מפקד חיל האויר האלוף לפידות:

ההפצצה בלוב בהשראת פעולת חה"א בתוניס

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

„קבלת ההחלטה האמריקנית לפעול נגד מטרות בלוב, הושפעה מהצלחת פעולת חיל האויר הישראלי נגד מפקדות המחבלים בתוניס", אומר מפקד חיל האויר האלוף עמוס לפידות.

בראיון לבטאון חיל האויר אמר לפידות, כי „כל עוד לא יקחו המדינות הריבוניות את העניינים לידיים ויפעלו בצורה הרבה יותר נמרצת ואקטיבית נגד ארגוני המחבלים — פעולות החבלה ילכו ויתגברו".

מפקד חיל האויר סבור כי כל עוד הפעילות נגד המחבלים היא פסיבית, קרי — אבטחה, חיפושים בכבודות נוסעים בשדות תעופה, ובדיקות דומות, המחבלים מסכנים מעט מאוד, וזה יכול לגרום לכשלון פעולות אחרות.

„המשמר" עתון יומי
عل همشمار صحيفة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102־121. טל' 6־225125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

חיים הברפלד, יו"ר התאחדות הכדורגל לשעבר:

פירצת הספורט קוראת תמיד לגנבי ההימורים

שחקנים ועסקנים של קבוצות כדורגל בליגה הלאומית והארצית, חשודים בקשר להטיית תוצאות משחקי הכדורגל על ידי כנופיית מהמרי טוטו, הקשורים עם העולם התחתון. מה תגובתך על הדברים האלה?

זה נשמע חמור מאוד. מפני שאם יש אמת בדברים, הרי שהעולם התחתון השתלט על הכדורגל הישראלי. לי אישית קשה להאמין שעסקני הכדורגל הטו משחקים. למרות שיתכן שפה ושם יש שחקנים חלשי אופי שהתפתו לעניין הזה. על כל פנים, צריך לחכות ולראות מה יעלו תוצאות החקירה.

לא סביר שהעסקנים הטו משחקים, וסביר דווקא שהם [illegible] שעשו כן?

עסקן צריך שותפים. אם הוא מסתדר למשל עם השופט, עליו לשים כך שחקן אחר. אבל בדרך־כלל מדובר בשניים־שלושה שחקנים. קשה לי להאמין שעסקן כדורגל מן הליגה הלאומית או הארצית יסכן את עתידו בעניין מן הסוג הזה.

הרינונים על הטיית המשחקים נמשכים כבר זמן רב. מה [illegible] פעלת כדי לחקור את השמועות האלה?

אנחנו היינו עם היד על הדופק ובמעקב קבוע, אישית [illegible] בתמונה עד ספטמבר 85, וכשהיו הפתעות מרעישות בתוצאות המשחקים, חקרתי ובדקתי את הסיבות לתוצאות האלה. כך למשל ידיעה על כוונה להטות את המשחק בין מכבי שעריים למכבי חדרה, על הזכות לעלות לליגה הארצית, [illegible] וכשהתבררו התוצאות נענשו שחקני מכבי ועסקני שעריים על־ידי ועדות המשמעת והורחקו מכל פעילות. היו גם מקרים נוספים.

איך עוקבים אחר פעילות מן הסוג הזה?

להתאחדות הכדורגל ולמועצת ההימורים בספורט חברת חקירה קבועה, „מודיעין אזרחי", המקבלת מאתנו כסף רב. החברה ניהלה שיטות של שתילת אנשים בתוך קהל האוהדים, מהמרים ובין השחקנים והקבוצות, שמדווחים באופן קבוע על חשדות [illegible] משחקים. הבעייה היא, שאי־אפשר למנוע את הדברים האלה באופן מוחלט. זוהי מלחמה קבועה בדיוק כמו המאבקים בין המשטרה לגנבים. ופירצת הספורט קוראת תמיד לגנבי ההימורים.

אתי רונאל

שיחת היום

פ. סנו

התפטרויות ומינויים

שני אישים הגישו אתמול את התפטרותם מתפקידיהם: גיורא גזית, יו"ר ההנהלה של בנק הפועלים, ומשה מנדלבאום, נגיד בנק ישראל. [illegible] הבדל: גזית נפרד מבנק הפועלים כאשר לזכותו ניווט הבנק בתקופה קשה, בעייתית ומסוכנת, מאין כמותה, והוא מותיר מאחוריו מוסד [illegible] שרווחיותו משופרת, יחסי העבודה שבו חיוביים ורגועים וסיגלו [illegible] מלוכד ויעיל. ד"ר מנדלבאום, לעומת זאת, מותיר מאחוריו בנק מרכזי [illegible] ציבורית, שיכבת עובדים ממורמרת, צמרת ניהולית מסובכסכת, [illegible] מוניטארית שזכתה לביקורת כברה ביותר. מעטים מבין עובדי בנק [illegible] יצטערו על לכתו של ד"ר מנדלבאום. להיפך — רובם המכריע [illegible] בברכה וברגשות הקלה.

„דו"ח בייסקי" הקל — בצדק — עם גזית והחמיר — שוב בצדק — [illegible] מנדלבאום: על הראשון נאמר, כי התעלה מעל האינטרסים הצרים של [illegible] עצמו. על האחרון נאמר, כי הוא אחראי אישית על מחדלים ומעשים [illegible] כמתחייב מתפקידו. לכן תיטיב הממשלה לעשות אם תורו למנות [illegible] חדש לבנק ישראל, אישיות ממדרגה כלכלית וציבורית ראשונה, [illegible] את העטרה ליושנה. אישים דוגמת פרופ' מיכאל ברונו והמתאים [illegible] לתפקיד זה, יוכלו לשקם במהרה את מעמדו הציבורי של הבנק [illegible] ולהופכו שוב למוסד עצמאי תקיף ובעל השפעה, כפי שהיה בימי [illegible]

גם בבנק הפועלים מן הראוי לא להשאיר זמן רב חלל ריק בתפקיד [illegible] הבכיר ביותר. מצויים היום בקרב סגל העובדים הבכירים של הבנק [illegible] שמסוגלים להתמודד עם העתיד הפרובלמטי הצפוי לכל מערכת הבנקאות המסחרית בשנים הקרובות, ולכן טוב תעשה מינהלת חברת העובדים [illegible] תיישם גם כאן את העיקרון שהנחה אותה במינויים האחרים [illegible] העובדים: עדיפות למנהלים צעירים יותר, מקצועיים יותר, [illegible] המוסד, הבאים מבפנים.

אבל כבד ירד על ביתנו
חברנו היקר
דוד בלוש
נפטר באופן פתאומי
הלוויה היום, יום שלישי, בשעה 15.30 אחה"צ
בית רוחמה

לפפה ולכל משפחת סוקול
אתכם בצערכם במות
האב
הלוויה תתקיים היום יום שלישי 22.4.86
בשעה 15.00 בקיבוץ
קיבוץ גבעת עוז

המדד הדו־שבועי — 2.5%

במשרדים הכלכליים צופים שמדד אפריל יהיה גבוה יחסית — כ־3.5%

במשרד המסחר והתעשייה „לא מופתעים": מדדי אפריל ואוקטובר גבוהים בדרך כלל והגורם העיקרי לעלייה — המיסים ארנונות ואגרות שהועלו ■ ירקות התייקרו ב־22.9% — בשאר הסעיפים היו עליות מתונות

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

בשבועיים הראשונים של חודש אפריל עלה מדד המחירים לצרכן ב־2.5 אחוזים. זוהי עליה גבוהה יחסית של המדד בהשוואה לחודשים האחרונים. מדד חודש אפריל, יהיה גבוה על־פי ההערכות במשרדים הכלכליים ויגיע ל־3 עד 3.5 אחוזים.

במחצית הראשונה של חודש אפריל בהשוואה למחצית השנייה של מרץ 86' עלו מחירי ההלבשה ב־15.1 אחוזים ומחירי ההנעלה ירדו ב־0.6 אחוזים. העליה הגבוהה במחירי ההלבשה מקורה בתחילת מכירות של חלק מפרטי לבוש הקיץ, והשוואת מחיריהם עם עונת הקיץ שעברה. השוואה זו הצביעה על עליה גבוהה יותר מן האומדנים.

בשנה החולפת בחודשים ינואר־מרץ 86' נרשמה של ירידה של 9 אחוזים בסעיף זה.

הפירות עלו במחצית הראשונה של אפריל ב־8.1 אחוזים, ירקות טריים התייקרו ב־22.9 אחוזים, פירות טריים ב־4.5 אחוזים, ואילו שימורי ירקות ופירות הוזלו ב־3.2 אחוזים.

לא מופתעים

כן נרשמו עליות מחירים מתונות יחסית בסעיף המזון — 0.9 אחוז, ריהוט וציוד לבית 0.9 אחוז בריאות ללא שירותי קופת־חולים ב־0.8 אחוז תרבות ובידור ב־1.0 אחוז ותחבורה ותקשורת ב־0.7 אחוז.

במשרד התעשייה והמסחר אמרו, כי לא היו מופתעים מהמדד הגבוה בשבועיים הראשונים של אפריל. במשרדים הכלכליים הסבירו כי מדדי אפריל ואוקטובר הם בדרך־כלל מדדים גבוהים, והחודש גדל המדד בשל העלאת מסים ארנונות ואגרות מוניציפליות. במשרדים הכל־כליים מעריכים כי המדדים הקרובים [illegible] יהיו נמוכים יותר.

הגרעון במאזן התשלומים גדל בקצב של 91 מיליון דולר בחודש

„האשם" העיקרי: גידול ביבוא בחודשים האחרונים ■ עלייה משמעותית בהשקעות בסקטור העסקי

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הגרעון במאזן התשלומים גדל בחודש נובמבר־מרץ והגיע לקצב גבוה של 91 מיליוני דולרים בחודש. כך עולה מסקר על ההתפתחויות הכלכליות במשק שפורסם אתמול על־ידי בנק ישראל.

העליה בגרעון נובעת בעיקר בשל גידול ביבוא בחודשים האחרונים.

גורמים כלכליים אומרים, כי התמדה ברמה זו של הגרעון המסחרי תהיה בבחינת חריגה מיעדי התוכנית הכלכלית ליצוב המשק. לדבריהם התוכנית הכלכלית הצליחה עד כה בבלימת האינפלציה ובשיפור הגרעון במאזן התשלומים בחודשים יוני־דצמבר 85'.

בתקופה זו לא נוצרו פערים מלאכותיים גדולים במחירים היחסיים מהסוג שנוצר בסוף עסקת החבילה הראשונה, וכן לא ניכרו בעיות חמורות אחרות שיש בהן כדי לסכן את התוכנית הכלכלית. לעומת זאת בחודשים דצמבר־מרץ גדל הגרעון המסחרי למעט דלק ויהלומים. הדבר נובע בעיקר מהתחזקות המטבעות האירופים לעומת הדולר.

ירידות מחירי הדלק בעולם מקזזות במידה מסויימת את הגידול בגרעון וכן תורם לקיזוז סיוע ההירום מארה"ב.

עם זאת, בבנק ישראל סבורים, כי אסור להישאר ברמה גבוהה כזו של גרעון חודשי במאזן התשלומים. בחודשים הראשונים של 86' נרשמה התאוששות בביקושים המקומיים וברמת הפעילות הראלית. חלו עליות משמעותיות בצריכה הפרטית וההשקעה בציוד ובמבנים, בהשוואה לחודשים אוקטובר־דצמבר 85'.

כן קיימת עליה משמעותית בסקטור העסקי וירידה בשירותים הציבוריים. שיעור האבטלה ירד ל־6.0 אחוז. בבנק ישראל סבורים כי רבות מהפירמות ששקעו בחודשים האחרונים בבעיות נזילות, כגון „חשיפה מיוחדת לשיקלים", [illegible] צפוי בתקופה של מדיניות מרסנת והתרחבות הפעילות הכלכלית.

ג'ונבלט מכחיש שנפגש עם רבין בז'נבה

מאת כתבנו לענייני המזה"ת

מנהיג המפלגה „הדרוזית הס־ציאליסטית המתקדמת" בלבנון, ואליד ג'ונבלט הכחיש אתמול [illegible] כי נפגש בחודש שעבר עם שר־הביטחון יצחק רבין בז'נבה. מקורות חדשות זרות טענו, כי ג'ונבלאט ששהה בחודש שעבר באירופה נועד עם השר רבין בכלל הקשר להסדרים בטחוניים בגבול ישראל־לבנון.

יצוין כי עד לפני שנתיים נועדו בארץ נציגים בכירים בהנהגתו של ג'ונבלאט עם אישים בישראל באמצעות מנהיגים דרוזים בגליל.

מנהיגי השיעים חתמו על חוקת הרפובליקה האיסלאמית בדרום־לבנון

מאת כתבנו לענייני המזה"ת

מנהיגי התנועה השיעית הקי־צונית „חיזבאללה", שהו לאחרונה בבירת איראן שם חתמו על טיוטת חוקה של „הרפובליקה האיסלאמית" בדרום־לבנון, טוען היומון הכוויתי „אל־סיאסה".

ממשלת איראן לחצה על מנהיגי „חיזבאללה" להכריז על הקמתה של הרפובליקה האיסלאמית בדרום, תחילה כ„קנטון" זמני, עד להחלטות האיסלם על לבנון כולה.

איראן מעניקה לאוכלוסיה השיעית הנאמנה בדרום סכום של מיליון דולר לחודש, חלקם מושקע ברכישת אמצעי־לחימה בשוק השחור הלבנוני.

משלחת האיראני בביירות, אחמד נוראני, עורך לאחרונה סיורים כמעט יום־יומיים בעיירות השיעיות בדרום־לבנון ומנהל שיחות עם האימאמים השיעים הבולטים להכ־נת האוכלוסיה לקראת הקמתה של „הרפובליקה האיסלאמית".

קשיים לפנסיונרים היהודים באירופה

מאת יוסף אלפרן, כתב „על המשמר" בשוויץ

ז'נבה. — נציגים מ־18 מדינות, כולל פולין הונגריה ויוגוסלביה, התכנסו בכנס בן ארבעה ימים בז'נבה, שאורגן על־ידי המועצה האירופית של שרותים קהילתיים יהודיים.

הבעיה המרכזית שנידונה, היתה הקשיים הכספיים של הקהילות היהודיות במערב ובמזרח גם יחד, כתוצאה מעליית מספר חבריהם המבוגרים וירידת מספר החברים הצעירים, אשר מחזיקים כלכלית את הקהילות.

לפי סקר של המועצה, ישנם 200,000 פנסיונרים יהודים באירופה, במזרח 65 אחוז מהיהודים הם גימלאים.

ד"ר גזה שיפרט, יו"ר אירגון הקהילות של הונגריה, מסרה לי שיתוף 8 סטודנטים של הסמינר לרבנים של בודפשט, 2 הם מבריה"מ ו־1 מצ'כיה. היא אמרה גם, שהקהילה בקשה ממזרח־גרמניה לשלוח לשם שוחטים.

האוצר שוקל לגבש תוכנית להפחתת נטל המיסים ב־87

„עד תום שנת הכספים הנוכחית יבוטלו כל ההיטלים החד־פעמיים"

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הממונה על הכנסות המדינה באוצר ישראל ברון בודק אפ־שרות להפעיל רפורמה נוספת במס ההכנסה. הכוונה לבצעה בחודש ינואר 87'.

לדבריו, התבקש על־ידי שר־האוצר משה נסים לבדוק אפשרות להפעלת רפורמה מעמיקה במס. לדעתו יש צורך להוריד את נטל המס. „יציבות שער החליפין, הורדת האינפלציה והורדת נטל המס יהוו קרקע להבראה, התייצבות וצמיחה". ברון ציין כי המשאבים למימון הרפורמה המוצעת יושגו באמצעות ביטול פטורים והנחות ממס: העמקת הגביה ממסים, וגידול טבעי מהכנסות המדינה. ברון הכריז שעד תום שנת הכספים יבוטלו כל ההיטלים והאגרות החד־פעמיים וייעלמו.

14 אלף נתפסו

בשנת 85/86 נערכו כ־115 אלף ביקורות מס שבהם נתפסו כ־14 אלף נישומים שהעלימו הכנסות. זהו גידול ניכר בהיקף עריכת הביקורות על־ידי שלטונות מס ההכנסה. בשנת המס 84/85 נערכו 58 אלף ביקורות שבהם נתפסו כ־7000 נישומים שהעלימו הכנסות. נתונים אלה מסר אתמול נציב מס ההכנסה יאיר רבינוביץ, במסיבת העיתונאים בירושלים.

רבינוביץ מסר עוד כי שנת המס 85/86 התאפיינה בתיגבור מאסיבי של מבקרי חוץ, לניהול ספרים, בנוסף ל־116 העובדים הקבועים. בשנת המס האחרונה התווספו כ־300 פקחים אשר הופנו לביקורת ניהול ספרים. תנופת הביקורת החלה למעשה בחודש ספטמבר 85', למרות הכשרת העובדים החדשים הושלמה רק חודשיים אחר־כך. במסגרת עריכת הביקורות נעשה נסיון לכיסוי מירב הענפים הפועלים במשק. העבודה התנהלה במשמרת רגילה, במשמרת שנייה בשעות ובימים בלתי שגרתיים לרבות סופי שבוע ושעות לילה. כן נערכו מספר רב של מחסומי דרכים שבהם נבדקו תעודות משלוח, והורחבה רשת הנישומים שטופלו קבלנים קבלני מישנה בתחומי התעשייה המסחר והשירותים, מקצועות חופשיים, חקלאים, אולמות שמחה, גננים, צלמים, צלמי וידאו, מוהלים, אמנים, מסעדות, מוניות, מספרות וכו'.

לקראת סוף שנת המס פעל האגף לאכיפת חובת ניהול ספרים ללקוחות הקונים במזומן אצל יצרנים וסיטונאים. במסגרת זו נערכו בחודשים פברואר־מרץ 86' ביקורות אצל 500 נישומים והוטלו קנסות בסך 100 אלף ש"ח.

מחפשים כסף בתקציב עבור יישובי הגולן

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

שר־האוצר, משה נסים, הודיע אתמול על מינוי ועדה לבדיקת מצבם הכספי והתיפקודי של ישובי רמת־הגולן. חברי הוועדה יבדקו את המקורות הכספים הקיימים כיום בתקציב המדינה ובקרנות מיוחדות לרמת־הגולן ובאיזורים אחרים.

קרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ
משרדי הקרן יהיו סגורים לקהל בחול המועד פסח לרגל יציאה לחופשה
החל מיום ו' 25 באפריל
עד יום ו' 2 במאי 1986 (כולל)
הנהלת הקרן ועובדיה מברכים את מבוטחי הקרן וגימלאיה
בברכת חג שמח ומועדים לשמחה

גידול של 85% בשנת 1985

הרווח לפני מס בבנק הפועלים — 132 מיליון ד'

מאת כתבנו הכלכלי בתל־אביב

תוצאות עיסקיות משופרות לשנת 1985 הוצגו אתמול על ידי קבוצת בנק הפועלים במסגרת מסיבת העיתונאים שנערכה עם פרסום המאזן ודו"ח רווח והפסד של הבנק. הייתה זו פגישת עיתונאים ראשונה עם יו"ר הנהלה של בנק מסחרי כלשהו לאחר פירסום ההמלצות של ועדת בייסקי וגיורא גזית, יו"ר ההנהלה, הקריא במהלכה את מכתב ההתפטרות ששלח לידי פרופ' איתן ברגלס, יו"ר מועצת המנהלים של הבנק. „אם כי מסקנות הועדה כלפי חמורות פחות במידה משמעותית מאשר מסקנותיה לגבי ראשי מערכת הבנקאות האחרים, ולמעשה אינה פוסלת אותי מלהמשיך ולכהן בכל תפקיד אחר בבנק או במערכת הבנקאות הישראלית, בכל זאת ואולי דווקא בשל זאת, אני מוצא לנכון להביע את עמדתי כלפי מסקנות הועדה". כתב גזית במכתבו. (ראה ידיעה בעמוד ראשון).

התוצאות הכספיות של קבוצת הבנק לשנת 1985 מצביעות כאמור, על שיפור ניכר ברווחיות לעומת השנה הקודמת. זהו אחד הדו"חות הכספיים הטובים שהציג הבנק מעודו ואולי הטוב בשנים האחרונות.

הרווח הנקי המתואם המאוחד של קבוצת הבנק לשנת 1985 הסתכם ב־80.6 מליון ש"ח במחירי דצמבר 85' (53.7 מליון דולר), לעומת 43.5 מליון ש"ח (29 מליון דולר) בשנת 1984. שיעור גידול של 85%.

הרווח המתואם מפעולות רגילות לפני מס הסתכם בשנת 1985 ב־132 מליון דולר, לעומת רווח מתואם של 73.4 מליון דולר בשנת 1984. שיעור גידול של 80%.

ההון העצמי המתואם לסוף דצמבר 85 גדל ב־8.4% והסתכם ב־593 מליון דולר לעומת 549.5 מליון דולר בסוף השנה הקודמת.

התשואה נטו לרווח הנקי המתואם הגיעה בשנת 1985 ל־9.1% לעומת תשואה נטו של 5.2% בשנה הקודמת.

הרווח הנקי המתואם למניה הגיע בשנת 1985 ל־16.4 לעומת 8.8 בשנת 1984.

המאזן המתואם המאוחד של קבוצת הבנק הגיע בסוף דצמבר 1985 ל־32.9 מיליארד ש"ח (21.97 מיליארד דולר), לעומת 34.9 מיליארד ש"ח (23.26 מיליארד דולר) בסוף דצמבר 1984, ירידה של 5.5%. ירידה זו כמו גם הירידה בחלק מסעיפי המאזן מקורה בעיקר בהפרש הגדול שהיה השנה בין העליה במדד לבין עלית שער החליפין השקל לעומת הדולר.

נכסי קופות הגמל של קבוצת הבנק הסתכמו בסוף שנת 1985 ב־4.27 מיליארד ש"ח, לעומת כ־1.45 מיליארד ש"ח אשתקד. נכסי קרנות הנאמנות שבניהול קבוצת הבנק הסתכמו בסוף 1985 ב־387.5 מליון ש"ח לעומת 110.9 מליון ש"ח אשתקד. נכסי קופות הגמל וקרנות הנאמנות אינם כלולים במאזן המאוחד של קבוצת הבנק.

במאזן הבנק כ־670 מיליון שקל לחובות מסופקים ונעשתה הפרשה של כ־170 מיליון שקלים חדשים לחובות מסופקים. [illegible] להערכות הבנק והוא המונגון שלה את כל הסיכונים האפשריים לאשראי שהעניק הבנק. ג. גזית שיבח בדבריו את החלטת הממשלה לסייע ללווים במצוקה בתנאי שאלו יעשו תוכניות הבראה מוסכמות ונקיפות.

קרא מחר בגליון החג ב„על־המשמר"

- „במשך שנה וחצי הבאנו לשינוי במעמד דרמאטי במעמדה הבינלאומי של ישראל. אפילו בעיני הערבים נראית מדינת ישראל אחרת" — ראיון עם ראש הממשלה, שמעון פרס — **דורית גפן**
- חוסר תעסוקה ואבטלה גורמים לחיילים, בני עיירות פיתוח לארוז את הקיטבג ולעלות צפונה, לתפש עבודה — שוחחו עם חמישה מזכירי מועצות־פועלים — **רפי גאון, יוסף גילת, שלי יחימוביץ, ישראל זמיר**
- קורותיה של משפחה שכולה: סב חרדי, אב — היסטוריון־חובב, שנפל במרד גיטו וארשה, הנכד חבר קיבוץ, הנין נפל בלבנון — **יעקב גוטרמן**
- הייתי בסוף ההריון והוזמנתי לבדיקה. לא היתה לנו מכונית. בסוף הוא שלח לי את הג'יפ הצבאי שלו" - מספרת תלמה אלעזר לחיה יוסף, במלאות עשר שנים לכותו.
- המדינה -- חלום ופתרונו, חלום ושברו — **יעקב דבי, גדי יציב**
- גרוזינים מנוכרים - מיסמך, פירסום ראשון בעברית — **פרופ' מנחם אמיר**
- „המאבק המזויין אינו מעשי ולא יביא ישועה לפלשתינים. יש ללכת במרי בלתי אלים". אומר מובארק עווד, יועץ פסיכולוגי ממזרח ירושלים, בראיון עם **פנחס ענברי**.
- חייל בחי"ר החינוך, ביקור עם לובה אליאב בכלא מעשיהו — **ישראל זמיר**
- קורותיה של קהילת אנוסים יהודית מאיראן — **חוה איש־הורובוביץ**

דפים לספרות

- הרהורי כפירה - קטע מרומאן — **יצחק בשביס זינגר**
- מצבו של הסופר הערבי — **נעים עריידי וריאד בויידס**
- אל השיחה הקבוצתית - פרק מרומאן — **אהרן אמיר**
- שירים: ק.א. ברתיני, משה בן־שאול, אייל מגד, יוכבד בן־דוד, אשר רייך, עמוס לויתן, רחל קמה, צבי מרמלשטיין, שמעון שלוש
- דברי ביקורת והגות: יעקב סימן־טוב, אמנון אחי־נעמי, דוד ארן

4 תושבי בקה אל־גרביה חשודים ברצח החייל תמם

יחד עם הארבעה נעצרו עוד 5 חשודים בהשתייכות לרשת חבלה שחבריה נמנו עם החזית העממית של ג'ורג' חבש ■ חלק מהחשודים התאמן בסוריה ■

מאת יואב אביב,
כתב "על המשמר"

בית משפט השלום בחיפה התיר אתמול לפרסום את פרשת חטיפתו ורציחתו של החייל משה תמם. אתמול הוברר, כי בחטיפתו ורציחתו של החייל מעורבים ארבעה חשודים. חמישה נוספים שנעצרו היוו רשת חבלה שפעלה בישראל ושהשתייכה לארגונו של ג'ורג' חבש. כן נעצר ספק הנשק לחולייה. כל העצורים הינם ערבים תושבי ישראל.

מקור בכיר במשטרה הכחיש אתמול כאילו פיענחה המשטרה גם את פרשת רצח הדס קדמי. לאחר שאחד העצורים בפרשה טען בפני השופט, כי בידי המשטרה חשוד שהורה בחטיפתה ורציחתה של הדס קדמי המנוחה, וכי המשטרה מבקשת "להכניס אותו בכח" לתיק רצח זה.

בא כוח המשטרה הודיע, כי בתוך 10 ימים יוגשו כתבי אישום נגד חברי הרשת.

כשהוא ירוי בחזהו בתוך מטע עצי זית.

פגישה בקפריסין

בא כח המשטרה סיפר בבית המשפט, כי הקשר הראשוני בין החשודים לאירגון "החזית העממית לשיחרור פלשתין" של ג'ורג' חבש, נוצר בקפריסין שעה שאנשי הרשת יצאו לפגישה עם אנשי הקשר של הארגון. הוא אמר כי הם השתמשו בנשק מסוגים שונים ובכללו נשק רוסי ופעלו בדרך שבה לא היה לכל חברי הרשת קשר האחד עם השני.

בבקשה להארכת מעצרם הראשונה של החשודים נטען על ידי כוחות הבטחון, כי חלק מחברי הרשת אף יצאו לסוריה כדי לעבור אימונים בפעולות חבלה. אתמול טען פקד טיילר כי תשעה מהחשודים תיכננו פעולות חבלה בישראל במטרה לפגוע באורחי המדינה וכי תיכננו לזרוע הרג גם בקרב אוכלוסיה ערבית המשתפת פעולה עם מדינת ישראל.

עד כה הוברר כי החשודים יצאו לקפריסין במסווה של פועלים בחברה לדלתות וחלונות לביצוע עבודות. ומשם המשיכו לאימוני חבלה בסוריה.

בחקירתם במשטרה הכחישו חלק מהחשודים כל קשר אך חלקם מסר הוראות מפורטות על מהלך היציאה מהארץ ועל הפגישות עם שליחי אירגונו של חבש.

בחיפושים שערכה המשטרה בבתיהם של החשודים נתגלו חומרי חבלה שונים בכללם לבנות חבלה נפצים אקדחים ורובים.

אתמול טענו חלק מהחשודים כי היו נתונים בלחץ פיזי ונפשי כבד ולכן הודו, הם סיפרו כי עונו על ידי אנשי המשטרה.

ארבעה החשודים ברצח החייל תמם בביה"מ בעת הדיון בבקשה להארכת מעצרם
(תצלום: יניר אלפי – "חדשות")

תדהמה וזעזוע בבקה אל גרבייה

מאת קאסם זייד,
כתב "על המשמר"

תושבי בקה אל־גרביה הגיבו בתדהמה ובזעזוע על רצח חייל משה תמם. בישיבת חירום שקיימה אתמול הנהלת המועצה המקומית מיד עם פרסום הידיעה בדבר האשמת 4 מבני הכפר בחטיפת החייל משה תמם ורציחתו, הביעה הנהלת המועצה זעזוע מהמעשה המיוחס ל־4 הנאשמים.

המועצה המקומית מציינת, כי תושבי בקה־אל־גרביה ידועים מאז ומתמיד במתינותם ובקשרי השכנות הטובה השוררים בינם לבין הישובים היהודים בסביבה.

לכתבנו נודע שמועצת בקה אל גרבייה הטילה על ראש המועצה סמיר דרוויש לשגר בשמה מברק תנחומים למשפחת החייל משה תמם ז"ל.

המועצה מציינת בצער את העובדה ש־3 מבין 4 הנאשמים הם יתומים שמשתייכים למשפחות מצוקה. עם זאת המועצה אינה רואה בשום אופן בעובדה זו הצדקה למעשה החמור המיוחס לנאשמים אם תוכח אשמתם.

אתמול הובאו לבית משפט השלום בחיפה עשרה החשודים ושמם: איברהים ביאדסה, 26, איברהים אבו מך, 26, רושדי אבו מך, 24, ווליד ראקה, 25, — כולם מבקה אל גרביה. וראהש עקריה בן 22 מערבה, תאופיק פאתח בן 27 מכאוכב אל הג'ה, נאסר ווסיף בן 20 מערבה, יונס חכים בן 26 מכפר ערה, אבוריה מוחמד בן 20 מסכנין והידארה מוסטפה, 35, מסכנין.

הארבעה שרצחו

בא כח המשטרה פקד יצחק טיילר, מהיחידה המרכזית של מרחב חיפה החוקרת בפרשה, טען בבית המשפט, כי ארבעת החשודים איברהים ביאדסה, איברהים אבו מך, רושדי אבו מך ווליד ראקה, כולם מבקה אל גרביה, הם הארבעה שחטפו ורצחו את החייל תמם באוגוסט 1984.

משה תמם ליוה את חברתו איילת באוגוסט 84 לביקור אצל קרובי משפחתה בטבריה. הוא שב למרכז הארץ באוטובוס קו 849 מטבריה, וירד ממנו בצומת כביש־ליך שם ניסה לעצור טרמפ לכיוון נתניה. מאז נעלמו עקבותיו של תמם. וכוחות הבטחון פתחו בחיפושים נרחבים. אחריה, הוא נתגלה באותו חודש על ידי תושב הכפר יעבד שבצפון השומרון

ברלב מגונן על "היד הרכה" של סוויסה

קצינים שמקשקשים על פגיעה בבטחון בבתי הסוהר — שיילכו

מאת דינה רייס,
כתבת עתי"ם בשרון

נתניה — שר המשטרה חיים בר לב תקף אתמול בחריפות את קציני שירות בתי הסוהר "שטיפטפו לעיתונות" נתונים כוזבים על המדיניות החדשה שהונהגה בשנה האחרונה בבתי הסוהר, וציין כי הם מגנו פגיעה אמיתית וחמורה במערכת.

"מי שאינו שלם עם המדיניות החדשה, שאינו מזדהה עימה ומרגיש עצמו מתוסכל — מקומו אינו כאן. במקום לטפטף לעיתונות קשקושים — עדיף לקום וללכת". אמר השר בכנס קצינים ארצי של שירות בתי הסוהר שהתקיים במכון וינגייט בנתניה. בכנס השתתפו מאות קצינים מכל הארץ מפכ"ל המשטרה דוד קראוס ונציב שירות בתי הסוהר גונדר רפי סוויסה.

השר בר לב תמך בגישתו החדשה של נציב שירות בתי הסוהר וחלק לו שבחים. הוא דחה בתוקף את הפירסומים על פגיעה בבטחון וכתוצאה מגישה חדשה זו וסיפק נתונים המוכיחים כי הגישה החדשה הביאה לשינוי משמעותי — היתה זו שנה שבה לא היו שום בריחות מאורגנות לעומת שנים קודמות.

השר הדגיש, כי יש להפריד בין רמת בטחון לבין יחס אנושי לאסירים. "אפשר לקיים רמת בטחון מלאה ולתת צ'אנס לשיקום. התנאי הוא לא לעשות טעויות גסות כמו זו של גור", אמר. "צעדנו צעד גדול קדימה בשנה זו בזכותו של הנציב סוויסה, ובמיוחד חלה מהפיכה בתודעת הציבור בכל הנושא הקשור לשירות בתי הסוהר. הציבור למד על הבעייתיות הקיימת ועל העזרה הנדרשת".

שר המשטרה מתח ביקורת על הגישה שננקטה בשירות בתי הסוהר בשנים קודמות: "החזיקו אותם כמו חיות — 20 גברים סגורים בתא במשך 22 שעות. כאשר ביקרתי לראשונה אסירים בטחוניים, אף אחד מהם לא קם לספירה, לאחר שניתנו להם סדינים, טרנזיסטורים, פיג'מות — השתנה יחסם והיום הם קמים לספירה כמו בכל בית כלא בעולם. זה לא פגע בבטחון", אמר השר. (עתים)

נציב מס ההכנסה דוחה הטענות על העדפות

אין הטבות לקיבוצים ולמושבים — התנועות משלמות מס־אמת

מאת יהושע מרקוס
כתב "על המשמר"

"אין יסוד לטענה שלתנועה הקיבוצית ולהתיישבות העובדת יש פריווילגיות והן אינן משלמות מס אמת. אין לתנועות שום פריווילגיות ושום פרוטקציה, ואין שום לחצים פוליטיים לתת פריווילגיות למיגזר זה או אחר". אמר נציב מס־הכנסה יאיר רבינוביץ במפגש עיתונאים שנערך אתמול בערב בהרצליה והוקדש לנושא "מס הכנסה והציבור". יחד עם רבינוביץ השתתפו ראש העירייה אלי לנדאו ועיתונאים.

רבינוביץ ציין, כי אם החליטו לרכז את כל תיקי הקיבוצים נעשה הדבר לא בגלל העלמת מס, אלא משום שהיקפם של התנועה הקיבוצית חייב ריכוז תיקים בסניפי שומה גדולים, המטפלים בחברות גדולות.

את דבריו בעניין התנועה הקיבוצית, אמר נציב מס הכנסה בתשובה לדברי המנחה, העיתונאי ניל סזר, שטען שמס־הכנסה נטפל לחנוני קטן שלא רשם תקבול כלשהו, ואינו מטפל בהעלמת מס על ידי חברות גדולות. כאשר שאל הנציב למי כוונתו, הביא המנחה לדוגמא את התנועה הקיבוצית ואת ההתיישבות העובדת.

מנגנון משומן

במהלך הדיון התנהל ויכוח נרגש ולוהט בין ראש העירייה אלי לנדאו לבין הנציב, בנוגע למחסומי מס־הכנסה בערים. לנדאו טען שהצבת מחסומים ע"י מס הכנסה לבדיקת כלי רכב פוגעת בכבודו של האזרח, ואילו הנציב טען שהמחסומים מוצבים בהתאם לחוק ולא היו שום בעיות בערים. פרט להרצליה. כן הדגיש, שלא עוצרים לבדיקה בעלי רכב פרטי, אלא את אלה הרשומים כבעלי חוב למס הכנסה, הוא ציין, שכח אדם מועט המוצב ליד המחסומים גובה פי עשרה ממה שאותו כח אדם מסוגל לגבות בבדיקות בבתי עסק.

נציב מס הכנסה הדגיש, שפעולה זאת היא חלק מהצעדים שהוא נקט כדי להתמודד עם בעלי החובות למס הכנסה.

יחד עם זאת הוא ציין, שלרשותו עומד מנגנון משומן ומוכשר, העושה את מלאכתו בצורה הטובה ביותר. (עתים)

אנשים ואירועים

הוקמה עמותה להנצחת 865 חללי הנח"ל

חיל הנח"ל שהוא החיל הוותיק ביותר בצה"ל איבד במלחמות ישראל 865 חללים. השבוע הוקמה העמותה להנצחת חללי הנח"ל, ששמה לה למטרה להקים אנדרטה ואולם התייחדות לזכר חללי הנח"ל.

האנדרטה תוקם בחורשה המשתרעת על 50 דונם, שנתרמה לצורך זה על ידי המועצה המקומית פרדס חנה. בראש העמותה עומדים אליעזר פינקס ודוד אציל — שניהם הורים שכולים ויוסף גנץ קצין ותיק ששירת 27 שנה בנח"ל ונרתם למטרת ההנצחה.

גם התק"ם והקיבוץ הארצי נרתמו למפעל ההנצחה של הנח"ל, ולהם נציגים לעמותה על מנת לגייס כספים מהתנועות ומהקיבוצים. בחודש הבא תקיים העמותה ערב התרמה גדול במועדון "הקומקום". בערב שייערך בחסות עיריית תל־אביב יופיעו בהתנדבות כל יוצאי להקת הנח"ל לצורותיה, ויגיש טוביה צפיר.

הקמת העמותה הביאה להתעוררות בקרב ההורים השכולים שבמשך שנים רבות התמרמרו כי לנח"ל אין מפעל הנצחה ל־865 חלליו, זאת כאשר ליתר החילות והיחידות קיים מפעל שכזה. העמותה עוסקת עתה בתכנון האנדרטה המרכזית הממוקמת בישוב סמוך למחנה המרכזי של הנח"ל ובגיוס הכספים הרבים הדרושים למטרה.

אבי בניהו

"שתי אצבעות מצידון" נוסע לפסטיבאל קאן

הסרט העלילתי "שתי אצבעות מצידון" שהופק על־ידי יחידת ההסרטה של דובר צה"ל נבחר לייצג באופן רשמי את ישראל בפסטיבאל הסרטים הבינלאומי בקאן שייערך בחודש מאי.

הסרט הופק לפני שנה לצורך העלאת המוראל בקרב חיילי לבנון ויעודו המקורי היה לשימוש פנימי וחינוכי בצה"ל בפני דרגות הפיקוד, אך בעקבות תגובות חיוביות שעורר בקצונה הבכירה והחיילים, הותרה הקרנתו בפני הקהל הרחב בהקרנות מסחריות שיחלו בחודש הקרוב.

הסרט, שבוים בידי אלי כהן, ומשתתפים בו שחקנים לצד חיילי סדיר ששירתו באותה עת בצידון, עוסק בחיילים המשרתים בלבנון ונתקלים בבעיות מוסר. חוסר מוטיבציה לשרת, היתקלויות עם אוכלוסיה עויינת ומגיע לשיאו כשהקצין חייב להכריע בין פעולה שתגרום למות כפריים חפים מפשע או למות חייליו. הוא בוחר בטוהר הנשק.

יעל ישראל

ספורט הסנפלינג מבריח עופות נדירים

זוג פרסים, עוף נדיר ביותר הנמצא בסכנת הכחדה עולמית, נצפה כשבוע שעבר על־ידי פקחים של רשות שמורות הטבע, הפרסים, שלא נראו בארץ זה שלוש שנים, התגלו בסקר דורסים שערכה רשות שמורות הטבע, באזור מדבר יהודה.

מדי שנה עוקבים אנשי הרשות אחר קינון העופות הדורסים. השנה נבחר מדבר יהודה כאיזור שבו ייערך הסקר באופן המעמיק ביותר. הסקר נערך משך שבוע שלם, מנחל פרס בדרום ועד קליה בצפון. 30 איש, שסרקו מדי יום ברגל את השטח, תוך שימוש בציוד אופטי, בדקו את כל המצוקים בשטח.

עשרות קינים חדשים של עיטי סלעים, עקבים עיטיים ומינים שונים של בזים, שאיש לא ידע על קיומם — ניצפו במהלך הסקר.

מרשות שמורות הטבע נמסר כי הנתונים החדשים שנאספו — יעובדו, ותגובש תוכנית לשמירה על האתרים, תוך תיאום עם צה"ל ועם המטיילים. ברשות סבורים כי פעילות הסנפלינג שהפכה פופולרית בזמן האחרון — היא שהבריחה את הפרסים מהמצוקים.

שלי יחימוביץ'

המילה האחרונה בתסרוקות – בכנס ספריות אוונגרדיות שנערך במדינת וירג'יניה בארה"ב (צילום: א.פ.)

שער מימי בית ראשון — נחשף בירושלים

שער מונומנטאלי של העיר ירושלים מתקופת בית ראשון, היחיד מסוגו שנחשף מאז החלו החפירות הארכיאולוגיות בירושלים לפני למעלה ממאה שנים, נתגלה בחפירות שנערכו באיזור העופל, דרומית להר הבית. המימצא דומה לשערים דומים שנתגלו במגידו ובגזר, הוא בעל שישה חדרים, שלושה מכל צד ובתווך הכניסה.

הפרופסור בנימין מזר, מאבות הארכיאולוגיה הארץ ישראלית, שחפר בחפירות הר הבית מיד לאחר מלחמת ששת הימים, נשמע אתמול, נרגש ומאושר. מקור גאוותו היא נכדתו אילת, ממשיכת דרכו שניצחה על חפירת מקטע זה.

הוא הביע אושרו משום שחשיפת השער הקדום והחדרים מסביבו מוכיחים מעל לכל ספק שעמד במקום ערב חורבן בית ראשון על ידי הבבלים בשנת 586 לפנה"ס.

פרופ' מזר הסביר כי לשער זה מצטרפת מערכת ביצורים, אזורים מאותה תקופה המעידים על חוסנה של ירושלים.

בצלאל עמיקם

23.4.86

המסקנות שלא הוסקו

מאת לוי מורב

"משבר מניות הבנקים בחודש אוקטובר 1983 היה סופה הבלתי נמנע של הרפתקה פיננסית ממושכת, שבה ... הבנקים בישראל במשך תקופה ... משפט זה לקוח מתוך הסיכום של דו"ח מיוחד של מבקר המדינה על ... המניות הבנקאיות. דו"ח זה, כך ... על ידי מבקר המדינה "אינו נותן תשובה לשאלה כיצד קרה שהבנקים, ... מטרות פוליטיים במחותם, נגררו ... הרפתקה פיננסית". "דו"ח זה גם לא נותן תשובה מדוע קצרה ידה של ... וכו'. מבקר המדינה, שהדו"ח ... הביא למעשה להקמתה של ועדת בייסקי על־ידי ועדת ביקורת המדינה של הכנסת, גילגל את הכדור ביחס לאחריות האישית לוועדה אחרת.

ועדת בייסקי נטלה על עצמה תפקיד זה — ... וראשי הבנקים משלמים את המחיר. הם סרבו להסיק מסקנות אישיות ... המשבר באוקטובר 83', הם לא הסכימו ... אחרי דו"ח מבקר המדינה, אולם אחרי ... הצליפות החריפות (אולי חריפות מדי) של ועדת בייסקי לא יוכלו אישים אלה להשאר בתפקידם. סנונית ראשונה, גיורא גזית יו"ר הנהלת בנק הפועלים, הודיע אתמול על התפטרותו.

כיצד זה קרה?

... נותרה השאלה הגדולה, וגם ... ועדת בייסקי לא עונה עליה, כיצד קרה ... כיצד נאחזה מדינה שלימה במיקסם ... של "אלוהי הזהב". של רווחים קלים ... של תשואות פיננסיות דמיוניות, של ... פיננסי בינלאומי ו"שווייץ של המזרח התיכון". ... של מנהיגי הליכוד שמתח ... את מנחם בגין), של רווחים ללא ... של פירוחים ללא עמל? חזון זה נופץ ... של אסונות קולוסאליים, ראשיתו ... והבורסה בינואר 83' וסופו במשבר מניות הבנקאיות באוקטובר אותה שנה.

... את התשובה המקיפה, הגדולה ... ייתן לנו רק סופר־אמן ברמה של ... שיכתוב את האפוס הישראלי הגדול ... לספקולציה". משרבטי עט נוהגים ... את פתרון החידה לעברם של ... וכותבי העיתים, שיוכלו ... של זמן ופרספקטיבה היסטורית ... את דינם ביתר קלות. אין לי כוונה ... את חיי קלים יותר. לא נהגתי כך גם ... במקום זה, בעיתון זה, היינו בין ... שחזרו וכתבו, חזרו וניתחו, חזרו ... מדוע המהפך הכלכלי, מדוע ביטול ... המכוון והמרוכז, ביטול הלוואות ... וביטול התכנית הכספית של חברת ... אותנו, את כולנו, בסופו של דבר ... ניסינו שוב ושוב להסביר, למי ... לשמוע ולקרוא, שהרווחים ... המפליגים הם על הנייר. שאין ... להשקעה בתעשייה ובחקלאות, שאין ... ללא פעילות ממשית בשטח.

אידיאולוגיה ליבראלית

... ועדת בייסקי לא יכול לתת תשובה ... אלה. מחבריו הם חלק מן ... הליבראלית. למרות שהם ... את השיטות הנפסדות של המניפולציה הפיננסית, אין הם יכולים לטפל בהשקפת העולם הכלכלית שאיפשרה את הסימפום הבלתי מבוקר של המערכת הפיננסית תוך ניוונה של המערכת היצרנית. חלק מן המסקנות האופרטיביות, הלא אישיות, מעורר גם התנגדות, מכיוון שהן עלולות להפוך את מערכת הבנקאות הישראלית, שהיתה עד 77' חיובית וחיונית לצמיחתה של המערכת היצרנית בישראל, לאבר מדולדל ולגורם פיננסי מוגבל העוסק בתיווך פיננסי גרידא.

לבנקים, וחשוב לזכור זאת דווקא היום, היה עד 77' תפקיד מרכזי בפיתוחה של הארץ, ביישובה, בקליטת העלייה, בגיוס מקורות בפנים ובחו"ל לצורך פיתוח המשק הלאומי. אסור שמן המסקנות תקום כאן מערכת בנקאות מסורסת, כיתתית, צרת אופקים ומוגבלת בפעילותה. מערכת שבעצם תהיה לחלק מהשקפת העולם שהביאה לנפילתה.

אילו שמעון לא היה מתפתה להקים את ממשלת האחדות הלאומית, ניתן היה להפוך את דו"ח הוועדה לכתב־אישום חמור נגד המשטר הכלכלי־חברתי של ממשלות הליכוד, אבל השלטון הסיאמי מונע טיפול ממשי בתשתית האידיאולוגית שהובילה למשבר במניות

ועדת בייסקי לא יכולה היתה לטפל בצד הפוליטי־אידיאולוגי של משבר המניות. לכן, מסקנותיה והמלצותיה לוקות בחסר. זה התפקיד הציבורי וההיסטורי המוטל עלינו, על השמאל הכלכלי והפוליטי של מדינת ישראל, שמאל הרואה במשק העובדים ובבנקאות הציבורית (בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק המזרחי וגם בנק דיסקונט) מרכיבים חיוניים להמשך פיתוחו וחידוש תהליך הצמיחה של המשק.

המסקנה שלנו מהמשבר ומן הדו"ח צריכה להיות שונה במידה ניכרת. יחד עם אימוצן של המסקנות האישיות ביחס לכל המעורבים במה שמכונה "ויסות", שזאת לשון נקייה למניפולציה, יש לשים לב אל עובדת היסוד. החברה בישראל, המעריצה את הרווח הקל, את הבלוף, את אחיזת העיניים, לא השתנתה. משטר פוליטי וכלכלי הבנוי על שקר (אין עם פלשתיני, חיסלנו את התשתית של הטרור, אפשר להרוויח בלי לעבוד — משטר זה לא סולק מן השלטון. הוא ממשיך לשלוט גם היום במדינת ישראל ומה שחמור יותר — הוא עושה זאת יחד עם מפלגת העבודה הנותנת לו יד והמקיימת יחד עימו את השלטון.

הניתוח שנמנע

אילו שמעון פרס לא היה מתפתה, ולא היה מקים את ממשלת האחדות הלאומית המזויפת, ניתן היה להפוך את דו"ח הוועדה לכתב־אישום חמור מאין כמוהו נגד המשטר הכלכלי־חברתי של ממשלות הליכוד מ־77'. אבל השלטון הסיאמי הבלתי ניתן להפרדה מונע טיפול של ממש בתשתית האידיאולוגית, שהיתה מונחת כיסוד המהפך הכלכלי של ארליך מאוקטובר 77'.

כללי המשחק שנקבעו על־ידי הליכוד, שבירת הכלים התיכנוניים ויישומה של מדיניות פרועה וחסרת אחריות בתחום מטבע החוץ אילצו למעשה את משתתפיו של המשחק הכלכלי לאמץ לעצמם למעשה כללי התנהגות המנוגדים להשקפת עולמם. חלקם עשה זאת כמי שכפאם השד ואילו אחרים, ואין צורך לזרות מלח על הפצעים הפתוחים עדיין, בשמחה ובגיל, בששון ובכפיים. התוצאה הבלתי נמנעת — המשק היצרני ממשיך לסבול. התעשייה, החקלאות והיצוא ממשיכים להיות בנים חורגים למדיניות הכלכלית.

כדי להמחיש את עומק הבעייה נצטט כאן שוב מדו"ח מבקר המדינה: "נוצרו נכסים פיננסיים ללא בסיס ריאלי. מ־77' עד 82' עלה התל"ג (תוצר לאומי גלמי) ב־3% בשנה ואילו העושר הפיננסי ב־15% ריאלית. הנכסים הנסחרים בבורסה עלו בממוצע שנתי ב־21.5% ואילו ערך השוק של מניות הבנקים (באותן שנים) עלה ב־41% בממוצע לשנה. כראיות ההשקעה בתעשייה ובחיסכון ירדה פלאים." עד כאן יצחק טוניק וצוות עובדיו, שעשו עבודה נפלאה הן בניתוח והן בניסוח.

ועדת בייסקי יכלה להתברך בדו"ח שהיה הבסיס לעבודתה היא. העדיפות שנתנו ממשלות הליכוד לפעילות ולרווח הפיננסי על פני הפעילות היצרנית זהו כתב האשמה החמור והבסיסי. כל השאר הן הערות־אגב. כל הספקולציות והוויסותים הם פועל־יוצא מתפיסת היסוד של הליברליזם הפופוליסטי. לצערנו הרב לא חלה הטבה מאז הוקמה ממשלת האחדות הלאומית. העדפת הסקטור והפעילות הפיננסית נמשכים במלוא עוצמתם גם כיום.

פסק־דין בקלפי

ייתכן שבמקום ועדה לחקירת משבר מניות הבנקים היה מקום להקים ועדת חקירה למשבר המדיניות הכלכלית, שננקטה על־ידי הליכוד מ־77'. הצרה עם סוג כזה של חקירה, שאת פסק הדין יכול לתת רק ציבור הבוחרים בקלפי, ביום הבחירות. פסק זה ניתן רק בצורה חלקית ביוני 1984; בצורה כזו שמנעה סילוק מלא של הליכוד מן השלטון כעונש על המדיניות הקלוקלת והפסולה שניהל במשך שבע שנים של אשליה.

אבל הסגידה לאלוהי הזהב לא פסקה. המדיניות השגויה של ממשלת האחדות מהווה שינוי רק למראית־עין. במשך תשעה חודשים של המדיניות הכלכלית ה"חדשה" נצברו רווחים פיננסיים בהיקף של 1.5 מיליארד דולר — כולם על חשבון השכר והייצור. הרעיון להטיל מס על הבורסה נקטע באיבו, לא הונהג מס הון נטו, בוטל מס היסף ולא הוטל מס על דירות פאר. התעשייה, החקלאות והבניין הם הסובלים העיקריים ממה שמכונה הבראת המשק.

לכן, המסקנה היחידה הנכונה ברמת המשק הלאומי מדו"ח ועדת בייסקי לא תוסק. לא תינתן עדיפות, לא באשראי ולא בשכר עבודה, לא במיסוי ולא בדרכים אחרות למערכת היצרנית. בסך הכל יעופו כמה ראשים. העיתונאים יתגגו סביב הגופות הערופות, העם ימחא־כפיים בנימוס. את הזעם הוא הוציא כבר לפני שנתיים וחצי. כולם יחזרו לעיסוקיהם ולענייניהם היומיומיים.

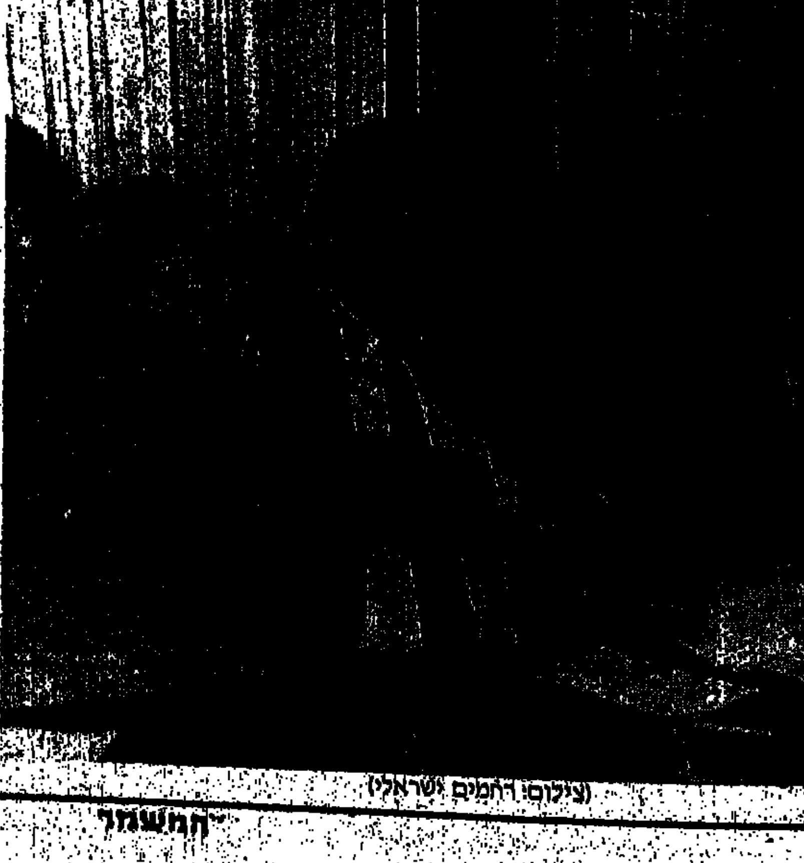

דו"ח ועדת בייסקי מוגש לכנסת (צילום: רחמים ישראלי)

22.4.86

מסמך

שינוי נורמות בדיעבד

מובא כאן במלואו המכתב שהגיש אתמול גיורא גזית, יו"ר ההנהלה של בנק הפועלים, לידי יו"ר מועצת המנהלים, פרופ' א. ברגלס, במסמך־תשובה יחידי במינו לטענותיה של "ועדת בייסקי".

אל: הח' א. ברגלס, יו"ר מועצת המנהלים
מאת: ג. גזית
הנדון: התפטרות מתפקידי כיו"ר הנהלה

אמש פורסמו מסקנות ועדת החקירה לעניין ויסות מניות הבנקים. בעמוד 352 מתייחסת הוועדה להמשך כהונתי כיו"ר הנהלת הבנק בנוסח כלהלן: "שמענו כי מר גזית לא רק שהיה מודע לסכנות הטמונות בוויסות, אלא היה פתוח להערות והמלצות שבאו מגופים מפקחים וממלכתיים; אף נאמר לנו, כי משנועצו בו גורמים שלטוניים בהקשר לוויסות, הוא נקט גישה ציבורית מעבר למה שנחזה כאינטרס הצר של הבנק. אך מבחינה מהותית המשיך בנק הפועלים בוויסות על כל השלכותיו, וזאת בהנהגתו של מר גזית. נוכח האמור לעיל אנו בדיעה, כי אין מר גזית ראוי להמשיך בתפקידו הנוכחי בבנק או בתפקיד אחר בראש הפירמידה הניהולית של הבנק. אם לא יתפטר מרצונו תוך 30 יום ממועד הגשת דו"ח, ינהגו על פי האמור בפסקה ז' להלן".

עם כל הכבוד הראוי, אני מגיש בזאת את התפטרותי מתפקידי כיו"ר ההנהלה למועצת המנהלים של הבנק ומודיע על רצוני לפרוש מעבודתי בבנק.

אם כי מסקנות הוועדה כלפי חמורות פחות במידה משמעותית מאשר מסקנותיה לגבי ראשי מערכת הבנקאות האחרים, ולמעשה אינה פוסלת אותי מלהמשיך ולכהן בכל תפקיד בכיר אחר בבנק או במערכת הבנקאות הישראלית, בכל זאת ואולי דווקא בשל זאת אני מוצא לנכון להביע את עמדתי כלפי מסקנות הוועדה בכלל והמסקנות האישיות לגבי "מוזהרי הוועדה" בפרט והשלכותיה העתידיות לאפשריות.

א. יש במסקנות הוועדה משום שינוי נורמות, בתוקף רטרואקטיבי. זהו מבחן ששום גוף העוסק בביצוע או איש הנושא באחריות ביצועית למעשה — איננו יכול לעמוד בו.

ב. יש כאן הטלת אחריות אישית על מעשים קולקטיביים של ממסד שלם לאורך כמעט דור. כשלכל איש — אפילו הוא כיהן בתפקיד בכיר ביותר — היתה למעשה השפעה קטנה ביותר על מכלול התנאים שבהם הוא נאלץ לפעול.

ג. יש דיספרופורציה בלתי נסבלת בין העונשים שהוטלו על אותם אישים שעדיין מכהנים בתפקידיהם, לבין אותם אנשים שכבר פרשו מתפקידיהם. מה עוד שהמדובר בעונשים מסורטים שלמעשה אין עליהם אפשרות של ערעור.

ד. הנשיאה באחריות עליונה בגופים ציבוריים בארץ מטילה עול כבד ואחריות כבדה. לעתים בתנאים סביבתיים בלתי אפשריים ובתמורה חומרית שאינה עומדת בשום יחס למידת היכולת, האחריות והמאמץ הנדרשים.

קביעת סטנדרטים שלמעשה אי־אפשר לעמוד בהם, עלולה להגביר את התופעה הקיימת ממילא, לפיה רבים וטובים מסרבים למעשה לשמש בתפקידים ציבוריים אחראיים.

תחושתי היא שמסקנות ועדת בייסקי יגבירו נטייה זו ולהן עלולות לגרום להתדרדרות קשה ביותר ברמה הבכירה של הניהול הציבורי והעסקי בארץ.

מובן מאליו שאני עומד לרשות הבנק להעברה מסודרת של תפקידי.

בברכה,
ג. גזית

החטא, העונש וחוסר הפרופורציה

האוצר ובנק ישראל אחראים לא פחות מן הבנקאים למשבר, אולי אף יותר — אומר דב פלג יו"ר האגף לביטחון סוציאלי בהסתדרות

מאת יוסף שמי

יש "דיספרופורציה גדולה מדי בין משקל המדיניות הכלכלית של ממשלת הליכוד לבין האחריות של הבנקאות — סבור דב פלג, יו"ר האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות.

לדעתו, כל הגורמים אשמים במה שקרה. כשבסיסומה של הפרשה התחוללה מפולת מניות הבנקים. אך במסקנות ועדת בייסקי יש דיספרופורציה במשקל האחריות.

בתקופה ההיא שימש כמזכיר הקיבוץ הארצי וכאחראי על המערכת הכלכלית. "היתה בעיה קשה מאוד של אחזקת כסף ושמירה על ערכו, הוא אומר. למעשה, המדיניות המוניטארית של הממשלה כיוונה את כולם למניות הבנקים. המוסדות הממשלתיים ידעו כולם על מערכת הוויסות, ידעו לפרטי פרטים, ולמעשה אילצו את המערכת הבנקאית ליצור את הכסף של המשק. מערכת הבנקאות גם ניצלה כרצון את המצב, במיוחד בשנים 1983/83. לשני הגורמים, לאוצר ולבנק ישראל, יש אחריות הרבה יותר גדולה ביצירת אקלים כלכלי שהנגו. יש כמה צמרי ששמו מניות הבנקים. כן, הם אחראים משום שהיו מודעים למה שקורה.

המפולת, אומר דב פלג, התרחשה באוקטובר 1983 ואנו כבר באפריל 1986. מאז המערכת הבנקאית פעלה בצורה מסודרת, בתנאים קשים מאוד. נראה לו שעוצמת הפגיעה במנהלי המערכת היא בדיספרופורציה. יש כאן כניעה מסויימת להלך־רוח ואני נזהר לא לומר שזו נורמה של עריפת ראשים, שבאה לתת פורקן ליצרים בקרב הציבור. שאולי עדיף היה לרסנם. עם זאת, במדינה דמוקרטית, גם אם יש שיבוש בפרופורציות, צריך לבצע את עיקרי המסקנות.

יש בדו"ח כיוון גם לגבי העתיד, שאינו מקובל עליו. (כאן הוועדה חורגת מתפקידה). הכוונה היא למגמות מרכזיות בהצעות שינוי בשוק ההון. מסקנות הוועדה מכוונות לשוק הון, ללא סדר עדיפויות. "סבורני שאם רוצים להגיע לצמיחה במשק, ובעיקר בסקטור היצרני, מוכרחים לכוון אליו הון לזמן ארוך וקצר בתנאים סבירים ומועדפים, לעומת הסקטור הפיננסי והמסחרי", אומר פלג. לדבריו, השיטה של השנים האחרונות, שהחיסכון של המשק מימן את תקציב הממשלה במקום את ההשקעות במשק, נובע ממבנה התקציב ולא ממבנה שוק ההון. אסור לערבב את שני הדברים. גם אם יהיה שוק הון חופשי, גרעון גדול בתקציב הממשלה יגרום לכך שהחיסכון של המשק ינוקז לכספות האוצר. הדוגמה הטובה לכך היא מה שקורה בשנים האחרונות בארה"ב.

אשר להצעות ועדת בייסקי, לשלול מן הבנקים כמה תפקידים כגון החזקת קרנות השקעה ויעוץ פיננסי לחוסכים קטנים, הוא מציין כי מערכת הבנקאות בארץ מגובלת מדי ואינה יכולה לעסוק בבנקאות גרידא, גם בשל התערבות הממשלה, והכוונה למדיניות מוניטארית, מדיניות תובעת התערבות לתמרוץ עם גרעון תקציבי. מצד שני, יש לזכור כי הבנקים עוסקים בתפקידים מגוונים מדי. אשר לטענה כי הבנקים עוסקים שלא לצורך בקרנות גמל, לדעתו אין לשלול משם קרנות אלה, שכן הן חלק מהמערכת והחיסכון במדינה.

דב פלג מציין בהוקרה כי אין כל חשש בנוגע למעמדן של קרנות הפנסיה של ההסתדרות.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הענינים: עמית אוטה

ועדת בייסקי ערפה ראשים — לא אינפלציה

שלושת שורשי הרע

מאת פ. סבר

"דו"ח זה אינו נותן תשובה לשאלה כיצד קרה שהבנקים, שהם מוסדות סולידיים במהותם, נגררו לאותה הרפתקה פיננסית ששמה ויסות מאניפולאטיבי של שערי מניותיהם בבורסה" — כתב מבקר המדינה, יצחק טוניק, בדין־וחשבון שלו על פרשת הוויסות, שפורסם ביומה האחרון של שנת 1984. שנה ורבע לאחר מכן מונח לפנינו דו"ח שני, מטעמה ובניסוחה של ועדת חקירה משפטית וכלכלית, ובו, בין דפיו המרובים, אמורה להימצא התשובה לשאלה מרכזית זו: למה? למה, לכל הרוחות, עסקו הבנקים הישראליים בהרצת שערי המניות של עצמם, ולא משכו את ידם מכל העניין המהולכך הזה בעודו באיבו?

לוועדה החדשה תשובה, כלכלית, ולא רק פסיכולוגית: הבנקים עסקו בוויסות שערי מניותיהם הישנות, הקיימות, כדי שיוכלו למכור לציבור הרחב מניות חדשות וטריות. נאמר שאתה יצרן של מכוניות פרובלמאטיות, ולכן אתה מנסה לשכנע את הציבור שכדאי לו לרכוש את האוטו שלך, לא בגלל תכונותיו המוטוריות, או ההנדסיות, אלא משום שזו השקעה השומרת על ערכה. כיצד תשכנע? על־ידי כך, שתבטיח ערך ריאלי גבוה למכוניותיך המשומשות, שתבטיח ביקוש מלאכותי למכוניות כאלה; בקיצור, תווסת את שוק המשומשות, כדי לדחוף למכירה הרבה חדשות.

וכך, במקום להתחרות בייצור מכוניות חדשות, שתהיינה יעילות, חסכוניות, מהירות ובטוחות, אתה הופך למאניפולאטור של מחירי המכוניות משומשות, ויכול לבוא היום החלוד הזה שבו תמצא את עצמך מול מגרש ענק מלא גרוטאות, שקנית כדי לשמור על מחירן הגבוה, והנה, אין להן יותר קונים, להיפך — יש מוכרים בלבד. זה קרה בבנקים בסוף ספטמבר 1983.

לאחר המהפך הכלכלי של 1977 נפתחו בפני המשקיע הישראלי הקטן, הבינוני ובמיוחד הגדול אפשרויות בלתי־אפשריות, שעליהן לא חלמו גם הפילוסופים ולא־כל־שכן הכלכלנים. איגרות־חוב ממשלתיות, פקדונות מטבע־חוץ, פתיחה חופשית של חשבונות בחוץ־לארץ, עיסקות במניות בבורסות זרות — אלה מקצת הפיתויים שהוצעו. לאזרחי וארדו אין מיגוון השקעות פתוח כזה. לכך יש להוסיף את איגרות החוב הצמודות של הממשלה עצמה, ושל הגופים המנפיקים מטעמה. מהר מאוד גילו הבנקים, שבתחרות על שוק ההון רב־האופציות הזה, הם צריכים להציע משהו יוצא דופן, נייר־ערך שכמותו לא היה, לא נברא ולא ייברא, משהו יותר רווחי מחבית נפט, יותר בטוח מאיגרת ממשלתית ויותר נזיל ממזומן. כך הומצאה המניה הבנקאית המווסתת. "נייר ערך חדש", המשלב את התכונות של מניה ואיגרת־חוב צמודה — ובמידת־מה גם של המזומן, מכונית משומשת מדגם מהפכני, שיש לה שוק משני תמידי, ומחירה עולה מתאונה לתאונה.

* * *

הבנקים יכלו, כמובן, להרים ידיים ולומר: משחק כזה הוא מעל לכוחותנו, רק האלוהים לבדו יכול להציע מניות שכאלה, וגם אז יסוב שמו לאלוהים בע"מ. ממשלה הסבורה שיש חשיבות לקיומו של מערך איתן של תיווך בנקאי, צריכה לספק פתרון פיננסי עליו יתבסס מערך כזה. אנו הבנקים נפיק את מניותינו כדרכם של הבנקים מימים־ימימה, אומנם ננסה כמיטב יכולתנו לפעול להתייעל ולהתרווח, אבל לא נהיה כלבי שמירה של ערך המניות שלנו־עצמנו. לא יקנו מן ההנפקות החדשות שלנו? אז לא; ביום מן הימים פשוט נפסיק לספק אשראי למשק, בהיעדר הון עצמי מספיק והולם, וגם נודיע לבנקאי חו"ל העובדים עימנו, ולמפקידים היהודים היקרים ששמו אצלנו את ירוקיהם, שאנו מצטערים, אבל אזרחי ישראל החופשיים שלאחר הליבראליזציה ובימי ההטבה המתמרת עם העם, אינם רוצים לרכוש מניות בנקים, לכן אין לנו כסף, אנחנו לא פאראפאטוס־מוביילה.

כך צריכים היו — רומזת ועדת בייסקי — לעשות הבנקים. אבל היא רק רומזת; כתיבתה בעניינים שעל גבול הפוליטיקה הכלכלית מסוגננת, מסויגת, מרומזת, כה רב־משמעית שצריך פירוש מיוחד למשפטיה, וזאת לעומת חיתוך הדיבור החד בכל הנוגע לאחריות אישית של מנהל בנק זה או אחר. בפועל בחרו הבנקים בתגובה אחרת: "להתערב באופן מלאכותי בשערי המניות, כך שמחירן יהיה בלתי־תלוי ברווחיות הבנקים או במידת הסיכון להם חשופים נכסי הבנקים". כאן קבור הכלב, זהו שורש הרע העמוק: כדי להתפתח, כדי להעניק אשראי, כדי לענות על ביקוש אדיר לשירותי בנקאות שהתעורר כתוצאה מן האינפלציה תחילה, והדיס־אינפלציה לאחר מכן, נזקקו הבנקים להרבה הון עצמי. את ההון הזה יכלו לגייס מן הציבור רק על־ידי תחרות חריפה מול מכשירי השקעה אחרים, שהוצאו על־ידי הליבראליזציה והתורה הממשלתית המהירה להנפקת איגרות־חוב הצמודות במלואן למדדי המחירים או הדולר (יהושע רבינוביץ' ניסה בשעתו לרדת מן ההצמדה המלאה, ובכך לפנות מקום לשוק מניות פרטי; אבל מי זכר אותו אז?). תחילה ניסו הבנקים לפתות את הציבור על־ידי כך שהציעו אשראי נוח לרכישת המניות של עצמן; אחר־כך, כשלא היה די גם באטראקציה זו, ביקשו להשפיע עליו על־ידי הבטחה שקטה של תשואה ריאלית לפחות זהה לזו של האיגרות הממשלתיות. וכשגם זה לא הועיל, והבנקים נשארו למעשה תקועים עם מניות חדשות שהשוק לא רצה לקנות, הם איבדו את כל הסבלנות, את כל החשבון ולבסוף גם את המכנסיים. החל הוויסות המאניפולאטיבי הגדול. אשר נתן את נס המניה הבנקאית: מי שהשקיע 100 דולר במניות סטוק בל"ל בתחילת 1978, החזיק לטובתו בספטמבר 1983 מניות סטוק בל"ל בערך שוק של 470 דולר, כלומר פי־4.7. ולא משום שהבנק עשה באותו זמן עסקים מופלאים כאלה (הרווח הריאלי אחרי מס, של בנק לאומי, המצטבר לשנים אלו, הוא שלילי, כלומר, הבנק הפסיד נטו), אלא מפני שהבנק היה במצב של "גנבל'" מתמיד, ומשם בועטים רק שערים פסולים. אל ה"גנבל'" הזה דחקה אותו מדיניות הממשלה.

שלושת שורשי הרע של הוויסות הם, לכן, האינפלציה שדחפה את האזרח לבקש עוד ועוד שירותים פיננסיים משוכללים שיגנו על כספם בפני מכותיה. הליבראליזציה שאפשרה כניסה ויציאה של הון חם לארץ וממנה, תוך עשיית רווחים ללא תקדים וללא קריטריון. האימפוטנציה של הרשויות הממלכתיות מול שתי התופעות הקודמות, שהשפעתן על מערכת הבנקאות יכלה להיות הרסנית, לולא המציאו הבנקים את הוויסות; ובכל זאת היתה הרסנית.

"ועדת בייסקי" מציעה עכשיו להשתיל ביצים אצל מוסדות הפיקוח על שוק ההון והכספים, ולהעביר אליהם את כוח הגברא העודף של הבנקים המסחריים. אלה ניתוחים מסובכים לשינוי מין, בחלקם נכונים ובחלקם מוטעים, שמטרתם לתקן קטע אחר בתוך השבר הרחב. העניינים האחרים אולי כבר באמת אינם זקוקים לטיפול־שורש, אלא ללקח היסטורי: הליבראליזציה נקברה תחת הריסות יה־שלה, והאינפלציה רועכת. לכן מצד החשבון, אולי צודקת הוועדה בצמצום יריעתה, אך לא־כן מצד הדין. כלפי אחדים מראשי הבנקים סיגנון האישום הוא כמו של חרם דתי, פסילה של כופרים, הזמנה לסקילה באבנים על־ידי המון מוסת. כלפי ראשי השלטון ראו, נוקטת למרות זאת, לשון חלקה יותר, מבינה יותר; ויש כרגיל גם כאלה (כמו יו"ר הוועדה המייעצת של בנק ישראל, ח"כ שפירא, למשל) שמצליחים איכשהו לצאת יבשים מכל סערה.

* * *

אנו מביאים להלן קטעים מרכזיים מדו"ח בייסקי, המסבירים על איזה צורך כלכלי ענה ויסות המניות, כלומר, את תשובתו לשאלה, למה הם עשו זאת, למה צעדו במצעד השיגעון, נרמה, כי אלה הפרקים הפחות־מתפרסמים מן הדו"ח, אך משמעותם הכלכלית והפוליטית חשובה ביותר; אנו מביאים אותם כאן מעובדים ומתומצתים, למען נלמד וניזהר.

■ שורש הרע הראשון: התחרות בין הממשלה לבנקים אחרי המהפך ב־1977

שוק הון יעיל הוא גורם בעל חשיבות יתרה בצמיחתו של המשק. המוסדות הפיננסיים הפועלים בשוק ההון משמשים כ"גשר" בין המגזרים המשקיים הנזקקים להון לבין ספקי ההון, כלומר החוסכים.

תפקידו העיקרי של שוק ההון הוא להפנות חסכון להשקעה, ומכאן השפעתו על הקצאת המקורות במשק. יש להבחין בין השוק להנפקות חדשות (השוק הראשוני) לבין הבורסה לניירות־ערך (השוק המשני). בשוק הראשוני מגייסים מוסדות כספיים וחברות חלק מההון העצמי באמצעות הנפקות של מניות. כמו כן, מגייסים בשוק זה הממשלה, המוסדות הכספיים והחברות חלק מהון ההלוואות שלהם באמצעות הנפקות של איגרות־חוב. תפקידו של השוק המשני הוא שונה: בבורסה סוחרים במלאי הקיים של ניירות־ערך. למרות אבחנה זו, קיים קשר הדוק בין שני השווקים. קיומו של שוק משני לניירות־ערך הוא אחד מגורמי המפתח המעודדים רכישה מהנפקות חדשות. תפקידה הכלכלי של הבורסה הוא להקנות "שיווקיות" להשקעות ארוכות־טווח, דבר המקטין את הסיכון בהשקעה. קיומו של שוק משני מעודד איפוא השקעות לטווח ארוך ומרחיב בכך את היצע הכספים למימונן.

כדי ששוק ניירות־הערך (הן הראשוני והן המשני) יוכל למלא ביעילות את תפקידיו הכלכליים, עליו להיות מושפע אך ורק מהערכות המשקיעים בדבר רווחיות צפויה וסיכונים הכרוכים בהשקעה בפירמה, כל השפעה מלאכותית על גורמי התשואה והסיכון האמיתיים מעוותת את החלטות המשקיעים ובדרך זו מעוותת את הקצאת המקורות במשק.

התפתחותו של שוק ההון בישראל עומדת מאז קום המדינה בסימן מעורבות עמוקה של הממשלה. למעורבות זו השפעה מרחיקת לכת על מבנהו ותיפקודו של השוק. מעמדה הדומיננטי של הממשלה משתקף בכך שהתחייבויותיה (בדרך של איגרות־חוב ופקדונות למיניהם) מהוות את החלק המכריע של סך הנכסים הכספיים במשק. השפעת הממשלה על שוק ההון מתבטאת במלוא העוצמה בשוק איגרות־החוב. הממשלה מבצעת הנפקות באופן ישיר בקנה־מידה רחב והיא גם שולטת על ההנפקות האחרות המתבצעות בשוק. היא קובעת מעת לעת את תקופות ההשקעה השונות וסוגי ההצמדה המוצעים, ומטילה את מרותה גם על מוסדות כספיים המנפיקים איגרות חוב.

כתוצאה משליטת הממשלה בשוק איגרות־החוב קיבל שוק ניירות־הערך בישראל מבנה ואופי מיוחדים: שליטת הממשלה בקביעת התנאים של איגרות־החוב, והאחידות היחסית בנושא זה, אינן מאפשרות למוסדות הכספיים להתחרות באופן חפשי בינם לבין עצמם באמצעות מנגנון שערי הריבית.

התערבות הממשלה פוגמת באחת התכונות היסודיות של שוק משוכלל, דהיינו, מפגש חופשי בין קונים מרצון למוכרים מרצון. המוסדות הכספיים משמשים למעשה בעיקר כמתווכים בין הממשלה לבין המשקיעים המוסדיים, המהווים את חלק הארי של רוכשי ההנפקות בשוק איגרות־החוב. כמו כן, מאחר שהמחירים, וכתוצאה מכך גם התשואות (שערי ריבית), בשוק איגרות־החוב נקבעים למעשה על־ידי החלטות אדמיניסטרטיביות, ניטלה האפשרות משוק איגרות־החוב לפעול באופן חופשי, דבר הפוגע ביעילות ההקצאה של האשראי לזמן ארוך.

משקל הבנקים בשוק ההון מתבטא בחלקם בפעולות בניירות־ערך הן בשוק הראשוני והן בשוק המשני. אם שלטה הממשלה בשוק איגרות־החוב, מילאו הבנקים תפקיד מקביל בשוק המניות. מ־1973 עד 1983 היוו המניות הבנקאיות (כולל ניירות־ערך להמרה) כמעט 60% מסך ההנפקות של הון עצמי במשק. תמונה דומה מתקבלת מהנתונים על חלקם של ניירות־הערך הבנקאיים בסך ערך השוק של המניות הרשומות בבורסה. נוסף לכך יש לבנקים השפעה לא מבוטלת על שוק המניות החופשיות, באמצעות קרנות הנאמנות וחברות השקעה שבשליטתם.

מבחינות רבות יש לראות את הממשלה והבנקים כמתחרים על אותו מאגר של הון. הממשלה על־ידי הנפקת איגרות־חוב והבנקים באמצעות הנפקת מניות. בתחרות היסטורית זאת ניתן למצוא את המקור ואת ההסבר לתופעות רבות בשוק ההון בסוף שנות השבעים ותחילת שנות השמונים — התקופה שבה הגבירו הבנקים את התערבותם השיטתית במסחר במניותיהם.

כפי שראינו, שלטה הממשלה למעשה בשוק איגרות־החוב ואילו הבנקים היוו גורם מכריע בשוק המניות. באמצעות הוויסות החריף, שהחל בשנים 1977־1978, יצרו הבנקים "נייר־ערך חדש", המשלב את התכונות של מניה ואיגרת־חוב צמודה, ובכך חדרו לאותו חלק של השוק שהיה קודם לכן כמעט בלעדי לממשלה.

במחצית השנייה של שנות השבעים גברה האינפלציה ואיתה גם הגרעון הממשלתי, ונוצרה תחרות חריפה יותר בין הממשלה והבנקים על המקורות בשוק ההון. במיוחד היו הבנקים רגישים לתחרות מצד איגרות־החוב הצמודות, ומצד הפת"מ. שני אפיקי השקעה אלה הבטיחו הגנה בפני האינפלציה, תוך הקניית שיעור תשואה לפדיון קבוע, בעל דרגת סיכון נמוכה יחסית למשקיע.

מצב זה הניע את הבנקים לנסות להתאים את ניירות הערך שלהם לתנאים החדשים בשוק. למעשה, עמדו לפני הבנקים שתי אפשרויות. אפשרות אחת היא לפעול להגדלת רווחי הבנק או להקטין את הסיכון של השקעה בו, ובדרך זו להגביר את כוח המשיכה של המניות ולהעלות את שיעור התשואה מהן. האפשרות האחרת: להתערב באופן מלאכותי בשערי המניות, כך שמחירן יהיה בלתי־תלוי ברווחיות הבנקים או במידת הסיכון להם חשופים נכסי הבנק. הבנקים בחרו בדרך ההתערבות במסחר בבורסה.

היות שהיה על מניות הבנקים להתחרות לא רק באיגרות־חוב אלא גם באפיקי השקעה אחרים, כגון ההשקעה במטבע־חוץ — לא הסתפקו הבנקים בהקטנת התנודות במחיר מניותיהם. הבנקים פעלו להגדיל את התשואה ממניותיהם ושוב עשו זאת על־ידי התערבות במסחר בבורסה, וזאת ללא שינוי בנתונים הכלכליים הבסיסיים, כלומר ללא שיפור הרווחיות. החל ב־1980 גרמה התערבות זו לכך, שהתשואה הריאלית מהמניות הבנקאיות (שמחיריהן התנהגו כאמור בדומה לנכס ללא סיכון) הגיעה לגובה שקשה למצוא לו תקדים בארץ או בחו"ל.

בולט, במיוחד, ההבדל בין התשואות בתקופה 1970 עד 1976 לבין התקופה 1977 עד אוקטובר 1983. בעוד שבתקופה המוקדמת הניבו המניות הבנקאיות תשואה ריאלית דומה לזו של איגרות־החוב הצמודות (2.2% לשנה בממוצע), הגיע שיעור התשואה הריאלית ממניות הבנקים ל־21.9% לשנה בממוצע בתקופה השנייה וליותר מ־26% לשנה במונחים דולריים. בתקופה שנייה זו היה למשקיעים באיגרות־החוב הפסד, ואילו שיעור התשואה הממוצעת מהמניות החופשיות היה כ־6% לשנה. התשואה ממניות הבנקים הגדולים משנת 1978 עד אוקטובר 1983 היתה מרשימה עוד יותר. שיעור התשואה הדולרית של המניות המווסתות העיקריות (לאומי, הפועלים, אי־די־בי, והמזרחי) היה למעלה מ־32% לשנה בממוצע. כלומר, השקעה בסך 1,000 דולר במניות הבנקים הגדולים בתחילת 1978 היתה שווה 4,890 דולר ערב המפולת באוקטובר 1983. וזאת כאשר מדובר בנכס שנחשב חסר סיכון ואשר נכלל בין הנכסים "הנזילים" במשק.

התופעה המרשימה ביותר של תקופת ההתערבות היא הפיכת המניות הבנקאיות לגורם מרכזי ומכריע במצבת הנכסים הנזילים במשק. בשנים 1973 עד 1976 היוו המניות הבנקאיות 7% מסך נכסים הנזילים במשק (ואת שעה שנזילותן של מניות אלה היתה בתקופה זו מוגבלת למדי). בתקופת הוויסות החריף (1977 עד 1982) גדל חלקן ל־30%, ובחורף 1982 הגיע חלקן בסך הנכסים הנזילים במשק ל־44%. עלייה זאת במשקלן של מניות הבנקים בנכסים הנזילים באה בעיקר על חשבון הירידה בחלק של איגרות־החוב הצמודות, ושל אמצעי התשלום. אם חתרו הבנקים ב"ויסות" לדחוק את איגרות־החוב הצמודות, הרי שמטרה זו הושגה בתחילת שנות ה־80. ברם, "הצלחה" זו היתה הרת־אסון עבור הבנקים ועבור שוק ההון כולו.

■ שורש הרע השני: העדר מיסוי על רווחי ההון בבורסה

שיקולי מיסוי הם מטבע הדברים בעלי משקל נכבד בהחלטות בדבר השקעה. מיסוי מפלה (היינו, מיסוי שונה על השקעות שונות) עשוי להשפיע על הקצאת המקורות במשק. במלים אחרות, למערכת המיסוי תפקיד משמעותי בקביעת סדר העדיפויות בין השקעות אלטרנטיביות.

לעומת המס הכבד למדי המוטל בישראל על רווחי החברה, הרי שרווחי ההון ממכירת ניירות־ערך רשומים בבורסה פטור ממס בידי פרטים (לא עסקיים). אולם כאשר שערי המניות עולים ללא קשר עם רווחיות הפירמה, נוצרת בידי מחזיקי המניות הכנסה פטורה מכל מס. זאת משום שעל אותו חלק של עליית השער בבורסה אשר אינו מייצג רווח בפירמה, לא שולם כמובן מס בפירמה, וכפי שכבר הוזכר לעיל, אין מס על רווחי ההון הנובע ממכירת המניות בבורסה.

הוויסות גרם ל"נתק" בין רווחיות הבנקים לבין שערי מניותיהם בבורסה, ויצר בדרך זו רווח הון "מלאכותי" ממכירות סחירות בבורסה, שהוא הכנסה פטורה ממס בידי בעלי המניות שהם פרטיים.

עוד יצויין, כי הפטור ממס על רווחי הון ניתן ללא קשר לאורך תקופת ההחזקה של המניות. היה זה להערכתנו אחד הגורמים שעודדו ספקולציות והשקעות קצרות טווח בבורסה. ההנפקות בתקופות גיאות התאפיינו בחתימות יתר, כאשר הציבור הזמין כמויות עצומות של מניות, בידיעה שיוכל למכרן תוך ימים אחדים ברווח פטור ממס.

במחצית השנייה של שנות השבעים [illegible] עדיים ליצירת מערכת שלימה של מקלטים [illegible] עבור חברות: לדוגמה [illegible] תוך העמדת אשראי [illegible] המניות וקבלת אותן [illegible] אשראי.

רכישת מניות בנקאיות [illegible] על־ידי חברות יצרה אצל [illegible] להתערב במסחר [illegible] עיסקיות וקוקות, [illegible] נזילות, המעניקות תשואה [illegible] בטווחי השקעה קצרים [illegible] באופן מלאכותי [illegible] איפשרו לאותן פירמות [illegible] באמצעות השקעה במניות [illegible] מקלט המס הגיע [illegible] 1981 הוחלט להגבילו [illegible] סעיף 19 לפקודת מס הכנסה [illegible] את הפירצה שתוארה לעיל [illegible] צעד מספיק.

■ שורש הרע השלישי: ההתרחבות המואצת של הבנקים בימי האינפלציה הגואה

דרישת הבנקים, לאשר להם לגייס [illegible] על־ידי הנפקת מניות, [illegible] לשמור על הלימות־ההון המקובלת [illegible] הבנקאות הבינלאומית. לדבר [illegible] היה חשוב להציג [illegible] הבינלאומיות [illegible] מנת להבטיח קבלת [illegible] בחו"ל. מובן כי מטרה [illegible] לספק לבנקים אמצעים [illegible] מגוונים. כפי שראינו [illegible] בעיית הצגת הלימות־ההון [illegible] ניירות־ערך לציבור [illegible] מודע לאינפלציה. בישראל [illegible] הצגת ערכים חשבונאיים [illegible]

תקופת הוויסות החריף [illegible] התרחבות מהירה של [illegible] בישראל. הרצון להתרחב [illegible] הבנקים השונים על חלקם [illegible] ודרישתם לתוספת הון [illegible] עם האינפלציה [illegible] שנגרמת על־ידי [illegible] נומינאליים. במחצית [illegible] השבעים נאלצו הבנקים [illegible] רווחיהם הריאליים [illegible] ב־1980 עלה שיעור [illegible] על הבנקים בבנק ישראל [illegible] הרווח המותאם. [illegible] הלימות־ההון היתה בעיה [illegible] יצר המיסוי בעיה [illegible] מנעה מן הבנקים [illegible] הדרושים למימון [illegible] בהעדר רווחיות [illegible] הון בבורסה [illegible] בישראל הגיעו הבנקים [illegible] לגייס את כמות ההון [illegible] שיטתית במסחר [illegible] במשבר אוקטובר 1983.

מעשן חלול

מאת אלכס פישמן

המטוס כופף את הטיל?

התקיפה האמריקנית בלוב, ניפצה באופן מעשי את אגדת מערכי הנ"מ הסובייטיים הצפופים — אימת חילות האוויר במערב בשני העשורים האחרונים. באופן בלתי־רשמי, נחנכה אנדרטה זו על־ידי חיל־האוויר הישראלי במלחמת לבנון, עם תקיפת סוללות הטילים הסוריות בבקעת הלבנון ביוני 1982.

אולם הסודיות שאפפה את התקיפה הישראלית, חייבה הזמנות נוספת לטקס הסרת הלוט הרשמי מעל האנדרטה — אותו ביצעו, כאמור, האמריקנים בלוב. זאת, תוך חשיפה גדולה יותר של השיטות והאמצעים אותם נקטו.

מאז תחילת שנות השמונים, נוכח פירסומים בכתבי־העת המקצועיים על ההתפתחויות בתחום הלוחמה בנ"מ הטילי, נתגנב ללבנו חשד עמוק, כי הגנראלים והפוליטיקאים במערב ממשיכים לזרוע אימה בכל הנוגע לתחום הנ"מ הטילי, בעיקר לשאוב תקציבים הולכים וגדלים, בעיקר לצורך הגדלת כמויות המטוסים בחילות־האוויר. התקיפה האמריקנית בלוב אימתה את החשד, במידה מרובה.

ב־1973 בנקודת־ציון היסטורית, קבעו הפרשנים כי טיל הנ"מ כופף את כנף המטוס. מאז, כצפוי, חיפש המערב תשובות לטראומה הזו ותקיפת המטוסים בלוב, שלוש־עשרה שנה מאוחר יותר, הוכיחה כמה טוב ממה שהושקע ונבנה משך שנים בעשרות מעבדות ומפעלים, בעיקר סביב הנושא של הלוחמה האלקטרונית ולוחמת הלילה. מערכות הגנת הנ"מ היום אינן יכולות למנוע תקיפה אווירית כפי שחשבו בעבר. השאלה היא רק כמה כוח אווירי מוכנים להקציב למשימה, וכמה שנים יעברו עד אשר המפתחים בתחום הנ"מ ימצאו תשובות הולמות לאתגר שמציב היום המטוס.

לפני הופעת מערך הנ"מ הטילי הצפוף, ניתן היה לשלוח רביעיית מטוסים ולבצע תקיפה מוצלחת. כיום, לאותה רביעיית מטוסים יש לצרף עוד 2־3 מטוסים לביצוע משימות־עזר של לוחמה אלקטרונית ומטוסים או אמצעים אחרים לאיסוף מידע מודיעיני, בזמן אמיתי לגבי מיקום הנ"מ ותכונותיו. את הסוד הזה גילו האמריקנים, למעשה, כבר בווייטנאם, בשלהי שנות השישים, עם ההופעה המסיבית של הנ"מ הסובייטי, בעיקר טילי הסאם־2, סביב הבירה הצפונית, האנוי. הטאקטיקה של תקיפת מטרות מוגנות טילים החלה להיבנות. משום־מה, במלחמת יום־כיפורים, חיל־האוויר הישראלי — למרות ניסיונו בתקופת ההתשה טרם המלחמה לא היה מוכן, הן מבחינת הדוקטרינה והן מבחינת האמצעים, לאתגר שהציב האויב המצרי והסורי.

הכישלון של חיל־האוויר הישראלי ב־1973 דירבן, כאמור, את המערב למאמץ פיתוח שהפירסומים סביב התקיפה בלוב חשפו רק את קצה הקרחון שלו. תהליך זה של פתרון אופטימאלי למערך הגנת הנ"מ, עדיין לא הגיע לשיאו.

למלחמה האווירית החדשה הזו יש כמה אלמנטים, שחלקם הופעלו במהלך התקיפה בלוב. התקיפה האווירית שילבה מספר גדול של כלי־טיס, מטוסי ביון מסוג E-2C "הוקאיי", או E-3A "סנטרי", מטוס ביון גדול יותר, שייעודים איסוף מודיעין עכבי בזמן אמיתי לגבי פריסת מערך הנ"מ ותמונת הקרב, והזרמת המידע לגבי מערך הנ"מ למטוסים המתמחים בלוחמה האלקטרונית. כן משמשים מטוסים אלה במצב פיקוד בדומה למערך הבקרה הקרקעי, המעדכן את הטייס בנעשה בשדה הקרב ומאפשר קואורדינציה בין כל הכוחות הפועלים.

משפחה אחרת של מטוסים בקרב האווירי, הם המטוסים המתמחים בלוחמה האלקטרונית. במקרה שלפנינו, השתמשו האמריקנים, כנראה, במטוסי EF-111A שהגיעו לזירה עם המפציצים הטאקטיים שהמריאו משדה התעופה בבריטניה ובמטוס ה־EA-6B המוצב על נושאות המטוסים האמריקניות. הפודים ללוחמה אלקטרונית התלויים על גופו של המטוס, משבשים על־ידי קרינה אלקטרו־מגנטית כוונים מתאימים את מכ"ם ההנחיה של מערכת הנ"מ ומשבשים את מסלול התעופה של הטיל. מערכות הלוחמה האלקטרונית הגיעו בשנים אלו לרמה המסוגלת להתמודד ביעילות רבה עם מערכות הנ"מ, בעיקר בזכות ההתקדמות במזעור מערכות אלקטרוניות, המאפשר לשאת כמות גדולה של מערכות מוטסות.

מרכיב שלישי בתקיפה הם מטוסי יירוט להגנת מטוסי התקיפה והשיבוש. על סיפוני נושאות המטוסים האמריקניות, נמצאים כיום מטוסים מסוג F-14 ובהדרגה הולך ותופס מקום כבוד על הסיפון גם ה־F-18.

מטוסי תקיפה, שבעבורים הוכן, למעשה, כל "הסלט האווירי" עד כה, היו במקרה שלפנינו המפציץ הטאקטי F-111A, שכאמור, יצאו משדה תעופה בבריטניה, ביצעו טיסה של כ־5000 ק"מ (אגב תדלוק אווירי בדרך הלוך וחזור) ומטוסי תקיפה A-6E ו־A-7E המריאו מנושאות המטוסים. לא ברור מדוע בחרו האמריקנים לעשות שימוש במפציצים הטאקטיים נוכח הארסנל של המטוסים המצוי על נושאות המטוסים. נראה כי המניע היה פוליטי — לשתף את הבריטים בפעילות נגד לוב.

בניגוד לרבות ממדינות המערב, למטוסי הקרב האמריקניים יכולת פעילות בלילה, בשל המכ"ם המותקן בהם, מערכות הלייזר ומערכות הדמיה הטרמית, ה"פליר". וכך, כאשר תקפו האמריקנים בשתיים לפנות־בוקר, יכולים היו מטוסיהם לפעול בחופשיות אל מול עיוורון מטוסי היריב, אילו הוזנקו כלפיהם.

החימוש שנושאים היום מטוסי התקיפה מגוון. נשק חכם הנורה מרחוק, במיוחד פצצות מונחות לייזר ו/או טלוויזיה, המאפשרות למטוס התוקף להסתכן פחות ולהגיע לרמת פגיעה, הרבה יותר טובה מבעבר, בגיחה ראשונה. במהלך התקיפה ירו מטוסי F-18 ומטוסי A-7 עשרות טילים נגד מכ"ם מדגם "שריק" ו"הארם", במגמה לשתק את סוללות הטילים.

לפחות בתקיפה הראשונה של האמריקנים בלוב, ב־21 במארס השנה, דווח על שימוש בטילי אוויר־קרקע נגד קרינה 'HARM'.

מנקודה זו ואילך אנו מגיעים למיגבלות של העידן החדש.

מטוסי הקרב של היום עדיין אינם מצוידים במערכות לוחמה אלקטרוניות פנימיות. על כן, חלק מנקודות הנשיאה של המטוס תפוסות על־ידי פודים של לוחמה אלקטרונית. כך, שנפגם היקף החימוש שנושא מטוס קרב — לפחות ב־25 אחוז. לכך יש להוסיף את מערכות הנחיית פצצות הלייזר המורכבות ממספר פודים נוספים — האחד תפקידו להאיר, השני לציין, השלישי לגלות את המטרה — וכושר הנשיאה של החימוש קטן עוד יותר. על מיגבלה זו מתכוונים בתעשיה האווירית הישראלית להתגבר עם הופעת מטוס ה"לביא", שלו מערכות לוחמה אלקטרוניות אינטגרליות, בתוך המטוס. זו גם המגמה בפיתוח המטוסים החדישים במערב. מיגבלה שניה היא מורכבותו של שדה הקרב, המחייבת אימון אינטנסיבי. יכולת שליטה בכוחות אוויריים גדולים ומגוונים. מרכיבים אלה נרכשים בעזרת ניסיון. האמריקנים "איבדו" בלבנון בעת תקיפה אווירית מטוס תקיפה A-7E שהופל על־ידי טיל נ"מ אישי "סטרלה". את הלקח הם למדו היטב אגב שינויי טאקטיקת התקיפה.

כאשר אנו חוזרים אל זירת המזרח התיכון, אין מפסיקים להרתיע אותנו בתיבת הענק, מוגנת הנ"מ, המכסה שטח של 95 ק"מ בגובה של 25 ק"מ, כאשר מדובר בסוללות נ"מ ניידות, או בתיבה של 200 ק"מ עומק ו־30 ק"מ גובה, המכוסה על־ידי סוללות נ"מ נייחות. פרשת הטילים בסוף השנה שעברה הוסיפה, לפחות בעיני הציבור, לדימוי הבלתי־מנוצח של הטיל הסובייטי. אך אין פני הדברים כך, אילו היה הדרג המדיני מבקש את חיל־האוויר להמשיך לבצע טיסות צילום עמוקות בבקעת הלבנון — מבחינת האמצעים, ניתן היה לבצע זאת תוך סיכון סביר למטוסים. לאותן תיבות ענקיות של נ"מ יש לנשק המערבי תשובות סבירות. המאפשרות התוקף סד"כ (סדר־גודל כוחות) לבצע ביעילות את המשימה הראשונה של חיל־האוויר — שמירה על שמיים נקיים. במהלך תקיפת סוללות טילי הנ"מ הסוריים בבקעת הלבנון במהלך מלחמת לבנון — ישראל, יותר מאשר חשפה אמצעים ללוחמה אלקטרונית, חשפה טאקטיקה. האמריקנים בלוב נשענו יותר על היתרון הטכנולוגי. השילוב בין השניים: טאקטיקה וטכנולוגיה — יש באפשרותם ל"כופף את הטיל".

אגב, ההתמודדות מן הטיסה ארוכת הטווח עד ליעד בלוב, של המפציץ הטאקטי ה־F-111A, יכולה להעלות חיוך על שפתותיהם של מספר טייסים בחיל האוויר. הם עשו זאת בכבוד, וללא נפגעים, במהלך התקיפה בטוניסיה.

סיפורים מ[illegible]

המהירות מהשטן

הצצה באחד מספרי הטלפונים החדשים הפנימיים של צה"ל גילתה לנו בשבוע שעבר, כי תחת הערך — "אלוף פיקוד הצפון" מופיע שמו של האלוף יוסי פלד. קראנו שנית ולא האמנו למראה עינינו. לפתע נזכרנו, כי, אכן, לפני מספר חודשים, ערכה התיקשורת חגיגה פרטית לאחר שהצליחה לחשוף את שמו של האלוף המיועד לפיקוד הצפון. תפקיד אותו השיג במאמצים לא מעטים, תוך תחרות עם מספר אלופים בצה"ל. שמחת החשיפה כללה לא רק ידיעות אלא גם כתבות פרופיל על האלוף המיועד, יוסי פלד.

אבל כל זה היה מזמן וכמעט ושכחנו בכלל שאמורים להיות חילופים בפיקוד הצפון. לרגע סברנו, כי מישהו במשרד הביטחון התחרט. אולם לא כך הם פני הדברים. אף אחד לא ביקש להשאיר את המצב על מקומו, והאלוף יוסי פלד אכן עתיד להחליף את אורי אור. אך דבר אחד שכחו לעשות. ברגע שנתנו בידו את כתב המינוי לפיקוד הצפון, שכחו לומר לאלוף פלד מתי מתעתד האלוף אור לסיים את תפקידו בפיקוד הצפון...

עורכי ספר הטלפונים הפנימי של צה"ל נפלו אף הם בתמימותם קורבן לתעתועי המינויים בצבא וביקשו להיות עדכניים עד כמה שאפשר עם הוצאת המדריך. ועל כך, נאמר — והמהירות היא מן השטן...

■ שני כובעים על ראש אחד

נוכח הקיפאון במינוי יו"ר מועצת מנהלים לתעשייה האווירית, קיפאון היכול להימשך לאורך זמן, עלול להיווצר מצב לא תיאורטי לחלוטין, בו המנכ"ל המיועד למשרד הביטחון, האלוף (מיל.) דוד עברי, יתבקש להחזיק בתפקידו יו"ר הדירקטוריון של התעשייה האווירית.

לכאורה, אין כל פגם נראה לעין בחבישת שני כובעים אלו בעת ובעונה אחת. וכך ממילא, מנכ"ל משרד הביטחון הוא חבר במועצת מנהלים של התעשייה האווירית, כשם שפקידים בכירים אחרים במשרד הביטחון או במשרד האוצר משמשים חברי מועצת המנהלים של התעשייה האווירית.

אך הפגם הוא פגם אסטטי היכול להפוך גם לפגם ענייני של ניגודי אינטרסים. למשל, למשרד הביטחון יש משך שנים ארוכות טענה בסיסית לתעשייה האווירית, על כך שמפעל זה גובה בעבור שעת עבודה מעבר למקובל בתעשיות המתוחכמות. למעשה, זוכה התעשייה האווירית לסיבסוד עקיף דרך מחיר שעת העבודה. בשנת הכספים הבאה, כתוצאה מן הקשיים הכלכליים, יהיה זה אחד הנושאים שיעמדו על הפרק בין משרד הביטחון לתעשייה האווירית. בתפקידו כמנכ"ל משרד הביטחון יצטרך האלוף דוד עברי לדאוג לאיזון קופת מערכת הביטחון.

בתפקידו כיו"ר מועצת המנהלים של התעשייה האווירית, האינטרס הוא רווחיותה של התעשיה. ואין דינו של חבר מועצת המנהלים כדינו של יו"ר מועצה זו, שהעוצמה הגלומה בסמכויותיו גדולה מכוח יכולתו לשלוט על תכנים, סדרי־יום וממילא על מדיניות התעשייה האווירית.

מה תהיה עמדתו של האלוף דוד עברי בסוגייה זו והיה אם יישב משני עברי המתרס? וזו רק דוגמה אחת. גם כך, לתעשיות הביטחוניות טענות חמורות למשרד הביטחון בשל העדפת מפעלי־הסמך שלו על שאר התעשיות.

■ נכנסים לסטי"ל רק עם גרביים

ספינות וטילים בחיל־הים עברו בשנה האחרונה מהפך בתחום הדקורציה הפנימית ובחלק ניכר מהן פרושים היום בפרוזדורים ובחדרים שטיחים מקיר לקיר לתפארת. ומעשה שהיה כך היה:

אחד מצוותי ספינות הטילים פנה אל חברת "שטיחי כרמל", לבדוק אפשרות לקבל כמתנה את שאריות השטיחים המצויים במחסני החברה, כדי לשפר את החזות הפנימית של הספינה. מנהל מפעל החברה, שהוא אלוף־משנה במילואים, רב קלי [illegible], נענה בשמחה לפנייה זו. לאחר שצוות הסטי"ל ביצע את עבודות הדקורציה, ראו צוותי ספינות נוספות כי טוב ופנו גם הם לרב קלי בבקשה לקבל שאריות שטיחים מן החברה. כך, בתהליך שנמשך לאורך השנה שעברה, צופו חלק מספינות הטילים בשטיחים מקיר לקיר.

הבדיחה המהלכת בחיל הים היום מספרת, כי חיילי הצי העברי עולים על הספינות בנעליים נקיות במיוחד — ועדיף בגרביים בלבד...

■ לאן נעלם הסגן דקל?

נראה, כי לבד מאותם עובדי מחלקת הבנייה של משרד הביטחון, שהתקינו לסגן השר, מיכאל דקל, לישכה בסוף הפרוזדור של הקומה השלישית, במשרד הביטחון — ספק אם זוכר מישהו את המאבק הפנימי בתוך תנועת החירות, בין הליכוד למערך ובתוך משרד הביטחון — על איוש מישרה זו.

סגן השר דקל הביא עימו למשרד הביטחון עוזר ומזכירה. אולם עליפוי ותנועה בקצה הפרוזדור של הקומה השלישית, ספק אם ידיהם עמוסות עבודה. נכון, שר הביטחון, לפרקים, מקיים פגישות אישיות עם סגנו. אולם בנושאים המרכזיים של המשרד, בפועל, אין לסגן־השר יד ורגל. כך למשל, סגן השר נפגע כאשר לא שותף באירועים סביב ביקור של שר ההגנה הגרמני בישראל. אולי יותר מכל נפגע הסגן מכך שלא הוזמן להסב סביב שולחנו של שר הביטחון בטקס קבלת הפנים. כיבודים בתנועת החירות הם, כידוע, דבר חשוב מאוד.

יתכן שמדובר בטאקטיקה מכוונת, וסגן השר מיכאל דקל קשור מפתח לרוטאציה. אך לנו נראה, כי סגן השר לא יחזיק מעמד עד הרוטאציה, ועת הקיצוצים קרובה.

טאקטיקה עם גסטרונומיה

● הרמטכ"ל הבלגי ר"אל מוריס ג'ומוחורג (בתצלום) השלים ביום א' שעבר ביקור בן שבוע ימים בצה"ל. אל הרמטכ"ל נלווה קצין הקשר הראשי של צבא בלגיה. לאורחים מבלגיה שבאו לביקור גומלין, עיצבו תוכנית צפופה. בין השאר, ביקור בבסיסי אוויר וים, סיור בפיקוד הצפון ותרגיל מסוקים של חטיבת הצנחנים, ביום חמישי בארבע לפנות בוקר... (איך אתם מתאמנים בחום הזה, שאל הרמטכ"ל הבלגי את מארחיו)

לביקורו של הרמטכ"ל הבלגי בארץ יש חשיבות מעבר ליחסי הגומלין בין שני הצבאות והוא מהווה ביטוי לקשרים עם הצבאות המאוגדים במפקדת נאט"ו (צילום: יוני רייך)

מצעד המחזורים

הבלוק שיצר הקונגרס כדי למנוע מכירת מטוסי קרב מתקדמים לירדן, יצר תופעה של עלייה־לרגל של מדינות אירופיות לירדן, במטרה להציג את מרכולתן בפני חוסיין. בסוף החודש שעבר, ביקרה בירדן משלחת צרפתית, בראשותו של מפקד חיל־האוויר הצרפתי, הגנראל ברנגר־קפילין, שהציע לירדנים את ה"מיראז' 2000" כמטוס שיתחרה בהצעה הסובייטית למכור מטוסי "מיג 29" לירדן, והצעה הבריטית למכור את מטוס ה"טורנאדו". הצרפתים יכלו ללמוד פרק בהילכות סחר נשק מהבריטים. הבריטים פשוט הקדימו את הצרפתים והגיעו לעמאן באמצע פברואר כשהם מביאים הצעות נוחות להסדרים כספיים. המשלחות הבריטית והצרפתית הגיעו לירדן בעקבות פירסומים באה"ב שהצרפתים [illegible] בכוחו הירדני, [illegible] נודע כי ירדן השלימה עסקה אווירית עם ספרד, למכירת 16 מטוסי אימון מדגם "קזה 101" בסכום של 90 מיליון דולר. העסקה תחל בינואר השנה.

(מארס 86 — "MILAVNEWS")

רשות הקורא

בלימת הגזענות על שרטון הדת

בהיותו נשיא המדינה אמר יצחק נבון, כי הבעיה העדתית בארץ היא בעיה, אבל הזמן יביא לה מרפא. אחוז נישואי התערובת שבין העדות גדל והולך. אחוז הלומדים לימודים גבוהים מבני "העדות המקופחות" גדל. כן גדל מקומם בין תופסי המשרות והתפקידים. מה שבאמת מדאיג אותי, אמר נבון, היא הבעיה הדתית, ההקצנה הגדלה והולכת והפער הנפער יותר ויותר.

אחד העם ניבא, כבר בסוף המאה שעברה, את התנגשותם של שני העולמות. העולם הדתי והעולם החילוני. העולם הדתי, אמר, לעולם לא יוכל לקבל את השקפות היסוד של העולם החילוני. אחד העם, שהיה חניך העולם הדתי בנעוריו ונפתח אל העולם החיצוני, הטיף כל ימיו להקמת מרכז רוחני יהודי — אבל לא דתי — ניבא בכאב וראה את האמת המרה הרבה קודם זמנה.

במאבק לבלימת הגזענות עלתה על שרטון הדת הצעת החוק שהיתה אמורה לומר בצורה בהירה "לא" לכל גזענות שהיא. הדת, כפי שהיא נתפשת בעיני המתיימרים להיות מייצגיה, איננה דמוקראטית, איננה סובלנית והיא מפלה בפירוש בין יהודי לבין מי שאיננו "בן ברית". יותר מכך: דת זו מפלה בין "תלמיד חכם" לבין "עם הארץ". בין יהודי מלידה לבין גר. ויהיה הגר הזה יהודי בכל לבו ונשמתו. נכון, אין זו גזענות במושגים של תורת הגזע, אבל זוהי אפליה מודעת ומכוונת. אין זו רוח היהדות, גדלת הרוח והסובלנית, הטוענת שזכותה האחת היתרה של היהדות היא אחריותה המוסרית היתרה.

אבל יהדות נפלאה זו נמצאת במיעוט נורא בתוך היהדות הדתית. ולוואי שהיה בנה, התנועה הקיבוצית, הכוח הרוחני ליטול את כתרה בתוך היהדות החילונית.

שמעון פרס דרש מעורכי המצע של מפלגת העבודה לטשטש ולערפל סעיפים הנוגעים למלחמה לזכויות האזרח ולחקיקה ליברלית חילונית, השוללת כפייה דתית. הסיבה — הפחד לאבד קולות של דתיים ומסורתיים המצביעים בעד מפלגת העבודה. צריך לומר בבירור ובקול גדול: מלחמה לנו במימסד דתי שסובלנותנו וויתורנו לו הם הלך [illegible]. מימסד שבשום תנאי אינו מוכן לוותר לנו או להיות סובלני כלפינו. כל ויתור, הנראה כאילו הוא ויתור טאקטי או פוליטי, על "דברים לא חשובים", נהפך לוויתור על אושיות חירותנו האישית, ולדעתי גם חירותנו הלאומית. אנחנו צועדים בצעד בטוח לקראת מדינת־הלכה קשוחת חוקים. ומי שחושב שיש לנו פנאי ל[illegible] כסאות ולערפל צבעוני, טועה טעות היסטורית מרה — אנחנו נמצאים בעיצומו של קרב על דמותה של מדינת ישראל.

מיצי, קיבוץ מלכיה

לממשלת המנדאט היה יותר אומץ

בישיבתה האחרונה לפני הגשת התקציב לכנסת החליטה הממשלה להטיל תשלום אגרה על בעלי רכב בפעם השנייה ותשלום חד־פעמי על בעלי פנסיה של 800 שקל חדש לחודש.

מעניין כיצד יסבירו הפרופסורים לכלכלה לסטודנטים שלהם למה דווקא בעלי הרכב והפנסיונרים נבחרו לשאת בנטל מכל יתר שכבות האוכלוסייה. למה שלא ישלמו אגרה כל בעלי העיניים הכחולות, או בעלי שפם שאורכו יותר מ־10 ס"מ? התכנית הכלכלית להבראת המשק היא תכנית לכל האוכלוסייה. אבל את הנטל מטילים על חלקים מסויימים בלי שום בסיס כלכלי או מוסרי. למה לא הטילו אגרה על בעלי דירות פאר, למרות שיש החלטת הממשלה בעניין זה?

ב־1946, כדי לפתור את בעיית הדיור של החיילים המשוחררים מהצבא הבריטי, החליטה ממשלת המנדאט להטיל חדרים בשביל המשוחררים אצל כל בעל דירה שהיו לו יותר מחדר אחד לנפש במשפחה. לממשלת המנדאט היה כנראה יותר אומץ מאשר לממשלה האחדות הלאומית. למה בעל רכב משומש צריך לשלם יותר מאשר בעל מטוס פרטי או יאכטה ואחרי שכבר שילם פעם אחת השנה. כנראה שהסיבה נעוצה בעובדה שבין חברי [illegible], הרוב נהנה מרכב צמוד והתשלום לא על חשבונו.

מנחם סולומון, חיפה

תודה על החזרת הרב אבידור־הכהן

תודה והתודה רבה להנהלת הטלוויזיה, על שאילה? להחזיר למרקענו את התכנית על נושאים מתוך פרשת השבוע, עם הרב שמואל אבידור הכהן.

מתי אלון, ירושלים

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים. בשל חוסר מקום, קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.

המערכת

מאת א. אבישר

שוטרים במלכודת

הפעלתם של סוכני משטרה סמויים הוכרה זה מכבר בכלי־נשק הכרחי ולגיטימי במלחמה נגד הפשע — קבע השופט בך — והוסיף סייג: יש להציב לאמצעי זה גבולות סבירים

במטרה להלחם בנגע הסמים הפעילה המשטרה שוטר, אשר הוטל עליו לשמש כסוכן מוסווה, להתחבר אל עבריינים סוחרי סמים ולנסות לקנות מהם סמים וכך להביא לתפיסת העבריינים ולהעמדתם לדין. לאחר עבודת הכנה ממושכת הצליח הסוכן לרכוש את אמונו של אחד מהם, אבוטבול, וזה שימש עבורו כמתווך. בעיסקאות סמים רבות. על היקפו של מבצע זה ניתן ללמוד מהעובדה, כי בסיומו נעצרו על ידי המשטרה ארבעים ושניים חשודים.

פעולות התיווך של אבוטבול הביאו, בין היתר, לעריכת שתי עיסקאות סמים בין הסוכן המשטרתי לבין ארם בשם משה. משה הועמד לדין בפני בית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו, על שני אישומים של סחר בסמים. הוא הורשע ונגזר עליו עונש של חמש שנות מאסר, כאשר מחציתו מצטברות לעונש המאסר האמור ומחציתו חופפות לו.

הגירסה המפלילה של התביעה מתבססת בעיקרה על עדות השוטר המוסווה, לפיה נמסר הסם המסוכן עצמו, שאף הוגש כמוצג, משה מצידו הכחיש את אשמתו, ואף טען כי אינו מכיר כלל את השוטר המוסווה.

המתווך אבוטבול, אשר אף הוא הועמד לדין בשל עיסקאות הסמים שביצע תוך מגעיו עם הסוכן המשטרתי ונידון למאסר, תמך בגירסתו המכחישה של משה, אך ברור כי אין הוא ראוי לאמון, כהודעתו במשטרה הצהיר אבוטבול „אני לא יכול לענות, מאיימים על אשתי ועל ילדיי ואני מפחד על המשפחה שלי. יכולים להתנכל למשפחה שלי. תבין, יכולים להרוג את הילדים שלי, אתה תראה שעוד יעשו את זה...״

בית המשפט המחוזי לא האמין לאבוטבול ולמשה, ומאידך נתן אמון מלא בעדי התביעה, ובמיוחד בסוכן המוסווה. לפיכך הורשע משה בדין. עתה הינו מערער בפני בית המשפט העליון הן על הרשעתו והן על חומרת עונשו.

מכון ממני בגבולות סבירים

השופט בך קובע, כי הפעלתם של סוכני משטרה סמויים הוכרה זה מכבר בתור כלי נשק הכרחי ולגיטימי במלחמה נגד הפשע החמור בכלל ונגד נגע הסמים בפרט. אולם עם זאת הצבתר תמיד, כי יש להציב לאמצעי זה גבולות סבירים. כך נקבע, כי אסור שהפעלת הסוכן תשמש פיתוי והדחה, שיש בהם כדי להשחית ארם חף מפשע ולהביא לידי ביצוע עבירות, שאחרת כנראה, לא היו מבוצעות כלל, יש משום פגם בהפעלת לחץ ושכנוע מוגזמים על מנת לשדל את החשוד לבצע את העבירה, אל לה למשטרה להצמיד סוכן מדיח לארם, אלא אם מצוי בידיה מידע אמין, המחשיד אותו ארם כמי שנהג לבצע פשעים חמורים מהסוג העומד לחקירה, והמשטרה משוכנעת כי רק על ידי הפעלת הסוכן ניתן להשיג את הראיות הדרושות להעמדת החשוד לדין.

בניהול המשפט והכרעת הדין היו מספר פגמים, אך אין בהם, לדעת השופט בך, כדי לערער את פסק דינו של בית המשפט המחוזי. פסק הדין מבוסס בעיקר על גירסתו של שוטר אשר מסר עדות ישירה נגד הנאשם, ושבית המשפט התייחס אל עדותו באמון מוחלט. לא נמצאה אצל שוטר זה סיבה שעלולה היתה להניעו להעליל עלילה שפלה על משה, לכן אין מקום להתגאבנות ספקות ללב. בעקטיים של הפגמים, ערעורו של משה באשר להרשעתו, נדחה. באשר לחומרת העונש, הסחר בסמים מסוכנים בכלל ובסם ההירואין הקטלני בפרט, הוא עבירה כה שפלה ומסכנת מאוד את הציבור, עד שרק עונש חמור ומרתיע ביותר מהווה תגובה מתאימה והולמת מצד בתי המשפט. לזאת יש להוסיף, כי למשה רשימה לא מבוטלת של הרשעות קודמות, הכוללת אף מספר עבירות על פי פקודות הסמים המסוכנים. גם ערעורו של משה על חומרת העונש, נדחה.

---

19 שנה למהפיכת הקולונלים ביוון

הטנקים נכנסו באישון לילה

מאת ז'אן כהן, אתונה

השבוע מלאו 19 שנה לכיבוש השלטון ביוון בידי הקולונלים. עם נפילתם, ביולי 1974, הועמדו לדין, ונידונו לעונשים שנעו בין כמה שנים למאסר עולם. היכן היום אותם קולונלים, ומהו יחסם של היוונים לפרשה?

אגף ב' בכלא קורידאלוס שבאתונה נבנה בשנות ה־60 ותוכנן לאיכלוס 200 אסירים, אך רק 21 אסירים יושבים בו כיום, קרוב לוודאי עד סוף ימיהם. אנשים אלה, בשנות ה־60 וה־70 לחייהם, היום היוו גרעין הוורנות הצבאית ששלטה ביוון מ־1967 עד 1974.

תחילה התקשו האנשים להאמין למה שקורה, כשהטנקים נעו לחוך אתונה בשעות קטנות של הלילה ה־21 באפריל, וקומץ קולונלים בראשות ג'ורג' פאפדופולוס הכריזו על משטר צבאי. „חשבנו שזו בדיחה. לא חלמנו שיחזיקו מעמד שבע שנים״, נזכר מקור רם־דרג בפקידות הממשלתית. הקולונלים, לדבריו, בדומה לצבא היווני בדרך כלל, היו מושרשים במעמד הבינוני הנמוך, ורק לעתים רחוקות באו מהשכבות של החברה היוונית. אפילו תעשיינים אמידים ופוליטיקאים מהאגף הימני נהגו בזלזול באנשי הצבא. העובדה שהמהפיכה התחוללה בתקופה של גאות בתיירות הוסיפה מימד תמהוני לאירועים.

צ'ארלס לאותר מטורונטו נזכר שנעצר באתונה ב־1967 משום שלבש חולצת „טי״ עם סמל פאציפיסטי. חצאיות מיני הוצאו אל מחוץ לחוק, ובמשך תקופה קצרה גילוח הספר כנמל התעופה היה הוקבים של תיירים אשר לדעת הקולונלים, לא תאמו בהופעתם את הדמות האידיאלית של נוצרי הגון.

למרות מאמצי פרקליטו וגיבוי המפלגה הרואה בו מנהיגה, נראה שפאפדופולוס וחבריו ישארו מאחורי הסורגים. לכל הרעות, יש להם שם תנאים נוחים למדי. עורך הדין מיכאליואס מבקר אצלם בקביעות ולדבריו לכל אסיר יש חדר פרטי משלו. משעה 07.30 עד 12.30 ומ־18.00 עד 21.00 הם מתאספים בחדר משותף לצפייה בטלוויזיה הצבעונית ולמשחק קלפים. הם מקבלים ספרים ועיתונים ולובשים את בגדיהם הפרטיים. פעם בשבוע מבקרים אצלם בני משפחותיהם המביאים להם מזון כתוספת למזון שהם מקבלים בבית הכלא. מותר להם להחזיק מכשירי רדיו, אך נאסר עליהם להחזיק מכשירי הקלטה. בשנה שעברה הבריח מיאלויאס החוצה סרט מוקלט ובו פניית פאפדופולוס לתומכיו, לארגן מפלגה חדשה „כדי להציל את יוון״.

במקום מושבו במשרדו אפא"ן, תווח פורטרטים ענקיים של פאפדופולוס, מאשר נציג המפלגה בפרלמנט האירופי, דימיטריאדיס, את השמועות כי סיעת פאפדופולוס מסוכסכת עם קבוצת איואנידיס, האיש שהרית את מנהיגה וגיבורה של מפלגת תומכי הכת הצבאית. „כבר שנים לא דיברו זה עם זה״, הוא אומר. חברים אחרים בסיעת פאפדופולוס הם הגנרל פאקטוס, המעביר את זמנו בכתיבת חוברות דת, הכלכלן מאקרווס ואנגלים, לשעבר ראש המטה הכללי, שקיבל בזמנו עיטורים אמריקניים רבים.

נוח לשכוח

כיום הקולונלים כמעט נשכחו כליל. זה נוח יותר. אחת הסיבות לכך היא, שהיוונים מתקשים להצביע בגאווה על התנגדות ראויה לשמה ויעילה נגד הקולונלים. „זרקנו כמה פצצות הפחדה, אבל היינו חובבים, ורוב האנשים אפילו לא ניסו להתנגד״, מודה ניקוס גוגוליס, פסיכיאטר המתגורר היום בפאריס.

לגבי רוב היוונים, המתחבטים היום בבעיות השפל הכלכלי, הדברים הם כבר נחלת ההיסטוריה. בכלא קורידאלוס שבאתונה יושבים, בנוחיות מירבית, 21 מאנשי הכת הצבאית, שכנראה יבלו בו עד סוף ימיהם

אך כעוד יוונים רבים תוהים אם אי־פעם יושם קץ לשלטון הקולונלים, הושם פאפדופולוס במעצר בית, בנובמבר 1973. היוונים קיוו כי שוב הגיע תור הדמוקרטיה, אך הועמדו בפני העובדה של שלטון קשוח עוד יותר מקודמו, של מפקד המשטרה הצבאית דימיטריס איואנידיס, הידוע כאיש שעינה אישית את המלחין מיקיס תיאודורקיס, כאשר נכלא, בשנות ה־50' המוקדמות, בכלא שבאי מאקרוניסו.

איואנידיס מואשם במתן ההוראה לפתוח בהפיכה הנמהרת נגד המנהיג הקפריסאי הארכיבישוף מאקריוס, מה שהביא לפלישה התורכית לאי ולהרחת הכת הצבאית היוונית. הסוף היה כמו חלום מוזר. המתווך הפוליטי אוונגלוס אוורוף, שכינה עצמו „תגשר שבין הכת הצבאית לבין הפרלמנט״ (שהיה אז מפוזר), לקח את העניינים לידיו ובלא שהות טילפן לראש הממשלה לשעבר קונסטנטין קארמנליס, ששהה בפאריס. כמה שעות לאחר מכן קיבלו המונים מריעים את פניו, כאילו היה התגלמות הדמוקרטיה.

בן הברית — לא מן

אולם מוזרים יותר מהרחתם ללא שפיכות דמים של הגנרלים היו האירועים שבאו בעקבותיה. לא זו בלבד שהמונים לא כילו את זעמם בגנרלים ולא הושיבו אותם בכלא, אלא שהותר להם להתהלך חופשיים בהתאם להבטחת חנינה מצד קארמנליס. „הם רצו להישאר כאן, לקבל על עצמם את האחריות לטעויות שנעשו ולהשתתף בממשלה״, אומר קריסטוס דימיטריאדיס, נציגה היחיד של הכת הצבאית בפרלמנט האירופי.

כעבור כמה חודשים ביטל הפרלמנט את החנינה, ובנובמבר 1974 הועמדו 24 חברי משטר הרודנות הצבאית למשפט ונידונו למוות. עונשם הוחלף במאסר, וראש הממשלה ראגו, קארמנליס, הודיע כי הדבר מסמל את כוחה ובטחונה העצמי של הדמוקרטיה היוונית הצעירה.

בעשר השנים האחרונות עשו פרקליטים מאמצים חוזרים ונשנים לבטל את עונש המאסר, בעיקר על סמך טיעונים טכניים. פרקליטו של פאפדופולוס, פאארסקווי מיכאליואס, טוען שהכת הצבאית חוללה מהפיכה, ושמרשו היה מנהיגה החוקי. לדבריו, חברי הכת הצבאית עמדו למשפט לפני בית משפט אזרחי, לא צבאי. יתר על כן, הואיל ומפלגת הכת הצבאית (אפא"ן, שנוסדה ב־1984) מיוצגת בפרלמנט האירופי, יש לטענתו לקיים את תקנות וזכויות האדם של ארגון זה. „על־מי־זה אין לבטל שום חנינה בעל־כרחו המפורסם ביותר של אפא"ן בפרלמנט האירופי״ הוא דאן מארי לה פן, מנהיגה הידוע לשמצה של החזית הלאומית הימנית־קיצונית הצרפתית. בתחילת שנה זו הופיע לה פן במלון באתונה ומיד התאספו סביבו מפגינים נגד־פאפדופולוס.

גוגוליס היה אז סטודנט באוניברסיטה הפוליטכנית. ב־17 בנובמבר 1973 תפסו סטודנטים כמה מבנייני המוסד. תגובת כת הקולונלים היתה — הפעלת הטנקים. מאות סטודנטים נפצעו ועשרות נהרגו תוך נסיון לברוח. אף שחיום בו הושם קץ לשלטון הכת עובר מדי שנה ללא ציון כלשהו, מציינים עד היום אלפי אנשים את ה־21 בנובמבר במצעדים ובנאומים רשמיים.

סיבה נוספת לשיכוחה הכללית היא עשר שנות הדמוקרטיה שעברו מאז. „זה פרק זמן ארוך לגבי יוון״, מציין גריגוריס יאנרוס, עורך היומון האירו־קומוניסטי הזורכה להוקרה מצד עיתונאי יוון, „אווגהי״. „מאז השגנו את עצמאותנו ב־1821, היתה הדמוקרטיה פסיק כלבד בהיסטוריה שלנו״, הוא מוסיף, ובכל זאת, לדבריו הקשר עם הכת הצבאית עדיין הדוק — „הכת הצבאית הפריעה להתפתחות הכלכלית של יוון. היא ניהלה את המדינה באמצעות שחיתות ופרוטקציה.״

נציג אפא"ן בפרלמנט האירופי דימיטריאדיס, שהיה שר התיירות בתקופת הכת הצבאית, מודה שלצד גידול של פי עשרה בהכנסות מתיירות בתקופת הקולונלים חלה עלייה עצומה במספר המשפטים המבוהלים נגד בעלי בתי־מלון, משחתים, או נגד אנשים שלקחו הלוואות במסווה של בעלי בתי־מלון, אולם אתונאים רבים מסתכלים אחורה בגעגועים לשנות ה־70' המוקדמות. „הקולונלים לפחות לא התירו לבנות בתי־מלון על האקרופוליס״, הם אומרים.

הם זוכרים גם את הרפת הפילוג הפוליטי ששיסע את יוון בתקופת מלחמת האחים שלאחר מלחמת העולם השנייה. גם בכך אשמים הקולונלים. יוונים רבים קיוו שבעקבות נצחונו של ג'ורג' פאפנדריאו (אביו של ראש הממשלה) בבחירות ב־1963, סוף סוף יהיה ליוון מרכז פוליטי מתון, חכל חשבו שפאפנדריאו ייבחר ברוב גדול גם ב־1967, אולם הבחירות מעולם לא נערכו, הקולונלים עלו לשלטון ושוב נהרס המרכז.

הרשימה השחורה

„אם היתה לך עמדה פוליטית שמאלית יותר מזו של ג'ינגיס חאן, או צידדת ברפורמה בחינוך, או היו לך עמדות קרובות לאלה של מפלגת „הליבור״ הבריטית״, אומר העיתונאי הוותיק ג'ורג' קוטס, „גינו אותך לקומוניסט. הם יכלו להכניס את שמך לרשימה השחורה ולאסור אותך״.

„יוונים רבים התעוררו באמצע הלילה לקול דפיקות בדלת. אך אין להשוות את משטר הקולונלים למשטרי הרודנות בדרום־אמריקה. למשל, הקולונלים לא הרגו. יתכן שעינו אותך, אבל ידעת שיש לך סיכויים טובים לצאת מזה בחיים״, נזכר הפסיכיאטר גוגוליס, „זה הועיל לך, אם היית מפורסם — „בדרך כלל האנשים המפורסמים, ששמם הפך לשם דבר, שוחררו...

זכרונות בלה־ספציה

כ־200 שומרים ותיקים, שהתכנסו בעיר הנמל האיטלקית לה־ספציה, לסמינר בנושא עלייה ב', הציגו תערוכה לציון ההעפלה

מאת אהרון ניר, רומא

בימים אלה נערך בעיר הנמל האיטלקית לה־ספציה, סמינר מיוחד מטעם תנועת השומר הצעיר באירופה, לציון הבריחה, ההעפלה, מה שכונה „עלייה ב'״. מלה־ספציה, ומנמלים קטנים במפרץ הנקרא על שמה.

הנושא קסם כנראה לחברי התנועה, שכ־200 מבוגריה מכל קצוות אירופה הגיעו לסמינר שנמשך שלושה ימים — מבריסל, אנטוורפן, ליון, פאריס ומארסייל, וגם מאוסטריה ומספור הרחוקה, בה מופיעים כיום הניצנים הראשונים של התנועה. באו כמובן גם בוגרים, לרוב מן התנועה המפוארת באיטליה שאף כי אוכלוסיתה היהודית קטנה מספר השומרים בה רב מאשר ברומא, מילאנו וטורינו, האחראי לתנועה האירופית, דן רודולף, רומז על גרעין ראשון של התנועה, המתגבש והולך כיום באתונה.

כותב שורות אלו, הגיע ללה־ספציה כדי לחוג יחד עם השומרים מלאות 40 שנה להעפלת שרידי מחנות המוות דרך איטליה לארץ (באותם ימים שירתתי ביחידה הארץ־ישראלית בצבא הבריטי, ואחר־כך כמורה במוסד מעבר באיטליה). תוך שעה אחת כלבד הכינו הבוגרים השומרים בחדר־האוכל של הווילה „סאנטה מאריה״ בעיירה מאסה־קאראר, בה שוכנו משתתפי הסמינר, תערוכה מרשימה בנושא ההעפלה: קירות האולם הגדול כוסו בתצלומים, מפות, שרטוטים, סיסמאות, דיאגרמות ודגמי קרטון, גבס וחול. כרוזים וכרזות הוכירו בעברית, באנגלית, באיטלקית ובגרמנית, את הדראמה של אותם ימים: „להם יש נשק — לנו יש תקווה״ (באנגלית), „אלפיים שנה — דיו״, „אנו רוצים מולדת״, „קפריסין = אושוויץ״, „הלאה בווין, יורשו של היטלר״

התצלומים המוגדלים סיפרו את האפופיאה הגדולה של ההעפלה: תלאותיה של האניה „פדה״ (אמונה) במימי נמל לה־ספציה, מצור הצבא הבריטי על האונייה (שהיה אז, בשנת 1946, צנא

מתמונות התערוכה: בסירה, בדרך לספינת המעפילים

כיבוש באיטליה), הסצינות המחרידות של שביתת הרעב הממושכת של המעפילים על סיפונה והפגנות הסולידאריות של העם האיטלקי. בתצלומים נראו אניות המעפילים המפורסמות, כמו „יציאת אירופה״, „פדה״, „כנסת ישראל״, „אליהו גולומב״ ועוד עשרות אניות אחרות, ואף תצלומי שתי אניות־משא רומניות עמוסות במעפילים, שהגיעו מרומניה הישר לקפריסין.

הנה המשאיות ה„גנובות״ של הצבא הבריטי, כהן הסיעו חיילי „היחידות הפלשתינאיות״ בחשכת הלילה, את שארית הפליטה אל האניות שחמתינו להם במעגנים נסתרים, ואפילו בים הפתוח; תמונות מסעירות־נפש מבטן ספינת מעפילים: אנשי „הגנה״ המורידים מעפילים מאניות אל חופי עמק חפר וקיסריה, אחיות „מגן דוד אדום״ המטפלות בחולים ובישישים, ועוד ועוד.

כאמור, התערוכה הוכנה ברמקום, על דגל אחת ממש, והחבר'ה הביאו איתם את כל החומר מפאריס, מבריסל, מרומא, ממילאנו; בתיקים ערוכים היטב בתוך מזוודותיהם.

חדר האוכל הגדול בווילה „סאנטה מאריה״ נהפך לסדנה של ממש, כאשר עשרות שומרים ושומרות גוזרים ומדביקים תצלומים, מציירים מפות ומכינים דגמים, כמו, למשל, דגם מדויק של מפרץ לה־ספציה עם האלפים האפוניים, שמאחוריו, ודגמי אניות, כדיוק באותם מקומות בהם עגנו לפני 40 שנה „יציאת אירופה״ ו„פדה״, חבורת שומרים אחרת מכינה רגם של מחנה מעפילים בקפריסין, על צריפיו מגדלי השמירה וגדרות התיל שלו, שומר אחר משרטט את מפת קפריסין עם סימון מחנות המעפילים באו — קיריניה, ניקוסיה, ראקאליה, קסילוטימב, לארנקה, לימאסול ועוד. בקפריסין עברו 50,000 מעפילים; נולדו 2,000 תינוקות; נפטרו 128 איש ואף נערכו 800 חתונות... הנתונים נלקחו מן התרגום הצרפתי המשכפל של „חוברת ההעפלה בהוצאת גבעת־חביבה, שהשומרים הביאוהו עימהם. הם הביאו גם את חוברת השירים, עם תווים, „לי כל גל נושא מזכרת״, ששימשה אותם בעת השירה האדירה בערבים.

האירוע המלהיב ביותר בסמינר היה משחק הסימולאציה של עלייה ב': המשתתפים חולקו לחמש קבוצות, שכל אחת מהן השתדלה להגיע במהירות הרבה ביותר ועם המספר הגדול ביותר של מעפילים (חיים) מנקודת ההפלגה באירופה אל חופי ארץ־ישראל. המשחק התנהל על־פי מסלולים מסומנים על מפת הים התיכון שנפרשה על לוח ענקי היה, כמובן, „מכשולים״ בדרך (משמרות של חיילים בריטיים...), ונעשו שגיאות ומחדלים. הללו נמסרו על מבקרים מרוסים ל„מוסר העלייה״, אשר פסק עונשים כגון החזרת „קבוצת המחתרת״ לנקודת המוצא... 200 השומרים משתתפי הסמינר היו שקועים במשחק עד אפס נשימה ממש...

האירוע ה„רומאנטי״ של הסמינר היה הטיול בספינה במסלול „חבריחה״ על פני מפרץ לה־ספציה. הפעם היה הים שקט ורגוע, הספינה עצרה במעגן פורלי, בו התחוללה לפני 40 שנה הדראמה של האניה „פדה״, והמשיכה לנמל הקטן פורטו ונרה, בו שופצה בימים ההם „יציאת אירופה״. השומרים שיחזרו את האירועים ההם בליבם.

את חשיבות קיום סמינר ההעפלה בלה־ספציה הדגיש, בעצם נוכחותו, מזכיר הקיבוץ הארצי אפרים רוון, שהגיע במיוחד מישראל, לדבריו, נוער יהודי תוסס ורציני מכיר את השיר היהודי, את „הדיוקו הישראלי, עוקב אחר הנעשה בישראל, מתפנה לנושאים של ההיסטוריה היהודית. אפרים רוון מרבר על המסורת הקיפה של „סמינר ואכיב״ של בוגרי תנועת השוה"צ האירופית כולה. ולפני שנה התקיים סמינר באותה מתכונת בווינה, בנושא השואה. סמינר ההעפלה בלה־ספציה הוא המשך הגיוני ועקבי לסמינר בווינה.

לדעת רוון, מצב התנועה באירופה טוב למדי, חל גידול בפעילות השוה"צ בפאריס ובצרפת בכלל. התנועה עומדת להכות שורשים בספרד וביוון, ומה בקשר לעלייה? ישנה גם עלייה, אם כי קטנה, הוא אומר.

אוסף דיין

למה לא אמרו את האמת?

מאת חנה קים

הנימוק שבו השתמשו אלו שפעלו והצדיקו את מכירת אוסף דיין למוזיאון ישראל היה סכנת מכירתו לחו"ל. הגב' רחל דיין אף אמרה בראיון לטלוויזיה, כי קיבלה הצעה של שני מיליון דולר מאספן מחו"ל, אך היא העדיפה למכור את האוסף תמורת מיליון דולר בלבד למוזיאון ישראל. גם ראש עיריית ירושלים אמר באותו שידור בטלוויזיה, כי הברירה היתה בין מכירת האוסף לחו"ל לבין קנייתו על־ידי מוזיאון ישראל. הנימוק נשמע הגיוני והוא פעל על בלוטות הפטריוטיות שלנו — וביצד נתקיר את שיית הגלוסקמאות וארונות האנתרופואידים המקוראים לארץ [illegible]

[illegible]

הנימוק שבו השתמשה רחל דיין ואלה המצדדים במכירת האוסף למוזיאון ישראל, היה סכנת מכירתו לחו"ל, אך חוק העתיקות שלא הופעל קובע [illegible]

רחל דיין

„אני בעלת האוסף״

לגב' דיין כי לפי חוק העתיקות היא חייבת להגיש לו את רשימת הפריטים שבאוסף. כמו כן היה יכול מנהל האגף לשלוח מכתב רשמי לגב' דיין וכו הוא מודיע כי כל עתיקה שתעזוב את ישראל חייבת לקבל את אישורו בכתב, ובכך היה מבהיר לה שלא תוכל למכור את האוסף בלי להודיע לו, ואם לא תהיה הסכמה בין הגב' דיין לבין מנהל אגף העתיקות — הנושא צריך היה להידון בערכאות משפטיות. עד לפסק הדין לא יכול היה האוסף לעזוב את הארץ, ועוד — אם הנושא אכן היה מגיע לערכאות, היה בוודאי עולה כדיון שאלת תוקפו של כתב־המתנה הנוטריוני, שבו העניק משה דיין את האוסף לרעייתו בשנת 75. משום שידוע שחלק מן העתיקות באוסף נאספו שלא כחוק. מדוע, אם כן, לא נוקטו הצעדים הללו? מדוע לא נתנו לשמוע עוד ועוד מפיהם של הנוגעים בדבר, כי על האוסף מרחפת סכנת מכירתו לחו"ל?

מנהל אגף העתיקות במשרד החינוך, אברהם איתן, אומר בתגובה, כי אמנם יכול היה להכריז על האוסף כבעל ערך לאומי. אך הדבר לא היה מחייב את כל העתיקות, והמחיר של אותה עתיקה במעלה עד לאומי היה קופץ מיד בעשרות אחוזים. מדוע לא נוצלה האופציה לכך? מי־יודע מה היה מחליט בית־

המשפט?״, שואל־עונה אברהם איתן.

מר איתן אומר, כי הבעיה העיקרית לא היתה מכירת האוסף לחו"ל, דבר האסור על־פי החוק (או במילים אחרות — ניתן היה למנוע אותו על־פי החוק), אלא בעיית פיזורו בארץ. כלומר, מר איתן קובע כאן, כי הנימוק שבו השתמשו הנוגעים בדבר, כולל הגב' דיין, איננו רלוונטי, וכי קיים נימוק אחר — סכנת פיזורו של האוסף בארץ.

אך גם כאן יש לשאול את השאלה — האם האוסף אכן חשוב כאוסף? ידוע כי באוסף דיין קיימים פריטים שאינם חשובים כלליך מבחינת ערכם הארכיאולוגי, ולכן מתעוררת השאלה האם היה צורך לקנות אותו כמקשה אחת?

מר איתן איננו מוכן לענות על שאלה זו. הוא אומר: „בתוך האוסף יש דברים חשובים ופחות חשובים. אינני מוכן להגיב האם כאוסף הוא חשוב או לא״.

לעומת מר איתן סבור ד"ר אהרון קמפינסקי, אחד ממקימי הצעקה הגדולה שבאה עם מכירת האוסף וכמי שמכיר את הנושא מלפני ומלפנים, כי נימוק הפיזור של האוסף הוא נימוק מוזר: „באוסף אין מימצאים יקרים. לאוסף יש ערך ככזה רק אם בא ממטמון חשוב או שהצגתו כמקשה אחת נעשית בשל ערכו הארכיאולוגי. פה מדובר באוסף מקרי, חלקו ממעשי־גניבה ידועים: שור בית הקברות באזור, שור בית הקברות הכלקוליתי והשור הגדול של 80 ארונות האנתרופואידים בדיר־אל־בלח בעזה, שנעשה בעזרת חיילי מילואים שהצטוו לעזור לגנרל דיין. טענה היוצאת כנגד פיזור האוסף זורה חול בעיניים. משום שאין לו ערך כאוסף, אלא בפרטים. חלק גדול מן האוסף פגע בערכם הארכיאולוגי של מימצאים שנמצאו ליד, והוא נלקח מבלי [illegible]

[illegible]

ומה אומרת על כך הגב' דיין? [illegible] לומר שלא רצתה למכור את האוסף לחו"ל. „הייתי יכולה למכור כל פריט ופריט להוד לחו"ל והאוסף היה מתפזר בעולם״. הביצוי והרי קיים חוק העתיקות, על פיו יכול מנהל אגף העתיקות לאסור זאת! הגברת דיין מסרבת להגיב על שאלה זו. היא מבקשת לסיים להדגיש, כי אוסף דיין הוא בעצם „אוסף־רחל־דיין״. „אני בעלת האוסף ולא משה, וזאת משנת 75, אז הועבר עלי בכתב־מתנה נוטריוני״. כלומר, מרבריה של הגב' דיין עולה, כי שני הסעיפים בחוק העתיקות, שצוטטו בפתיח לכתבה זו, אינם מוכרים לה. מדוע, אם כן, לא היה מי שהאיר את עיניה?

אם נסכם את הדברים נוכל לומר, כי בנושא מכירת אוסף דיין נעשו כמה וכמה מחדלים:

● לא נמסר לגב' דיין כי מכירת האוסף או מכירת פריטים ממנו חייבים באישור מנהל אגף העתיקות ושר החינוך.

● מנהל אגף העתיקות אומר כי „לא קיבלתי פנייה למכירה לחו"ל״. כלומר: מנהל האגף חיכה לפנייה, ולא פעל בצעד־מנע ודרש דיווח על כוונה למכירה לחו"ל, פעולה המעוגנת בחוק.

● לנימוק כי היתה קיימת סכנת פיזורו של האוסף בארץ משיבים ארכיאולוגים רבים, כי לאוסף כאוסף אין מקום כבעל ערך ארכיאולוגי רב, אלא רק לכמה פריטים מתוכו. מנהל אגף העתיקות מסרב להגיב על טענה זו.

● מדוע לא נמסרה האמת לציבור? מדוע הציבור המשיך לשמוע במשך זמן רב את הנימוק השקרי כי היתה קיימת סכנת מכירת האוסף לחו"ל, בזמן שהחוק יכול היה למנוע זאת?

נשאלת גם שאלה מוסרית־ציבורית. אותה כבר שמענו בשבועות האחרונים: מדוע חוגגים ברוב הדר ומאי מעשי־גניבה ידועים, שפיתחו סגנון „בון טון״ לגניבת עתיקות, כאשר אגף העתיקות מנסה כיום להלחם בתופעה זו וראה תשריר השירות של האגף המוקרן בטלוויזיה?

---

50 שנה למערבולת ההתפרעויות

המרד שהביא לחלוקה

הלהבה הגדולה שפרצה ביפו ב־19 באפריל 1936 דעכה בשלהי 1938 אבל עדיין לא מתה. הגחלים לוחשות עד היום

מאת בצלאל עמיקם

באביב 1936, לפני 50 שנה, פרצו בארץ מאורעות הדמים. אותו יום הועלה אירוע־שיא התעמולה של הוועד הערבי ומעשי טרור [illegible] של הנציבות הערבית [illegible] שנים.

[illegible]

השנים וזמן ההתפרעויות [illegible] של ישוב [illegible] קיום יהודי [illegible] ישראל [illegible] ההם, משקיעיה נרהעו [illegible] של מפעלים הרשים ותיקים והמיר והלך. האלימות הגלויה מצד הערבים קיבלה ממדים של מרד לאומי ברחבי הארץ, ובערים ובכפרים הערביים החלה התארגנות של תאים חשאיים לביצוע מעשי טרור בישוב היהודי. תחילה לבש הטרור צורה של התנכלויות ליישובים חקלאיים — הצתת שדות, גדיעת עצים ורצח ממארב.

התגובה המתונה של השלטונות הבריטיים התפרשה בעיני הערבים כאות חולשה, והם העתיקו את פעילותם להתקפות על נתיבי התחבורה ועל פרברי הערים. מיד עם פרוץ המהומות הכריזו הערבים גם על שביתה כללית, שתימשך עד אשר יתקבלו התביעות הלאומיות להפסיק את העלייה, לאסור מכירת קרקעות ליהודים ולעצמאות ערבית כפלשתין. בראש הוועד הערבי העליון שהוקם כדי להנהיג את המאבק הלאומי, עמד המופתי האג' אמין אל־חוסייני. דמות מפתח גם במאורעות 1929. בעזרת טרור ערבי פנימי שהפיל חללים רבים נשמרה משמעת לאומית. 175 יום נמשכה השביתה. היא הסתיימה בלי תוצאות מדיניות ישירות שביקשו מארגניה להשיג. בריטניה אמנם גייסה את חייליה למלחמה גלויה במורדים, אך עם זאת חששה מסיכסוך מזוין עם הישוב הערבי ובמישור המדיני הולה לדאוג לפיוסם של הערבים. בסתיו 1936 הגיעה לארץ מלונדון ועדת חקירה מלכותית, שעליה הוטל לחקור את שורשי הסכסוך היהודי־ערבי בארץ־ישראל.

ביולי 1937 פירסמה הוועדה את המלצתיה, שהסעירו הן את הערבים והן את היהודים. כפתרון יחיד לשלום בר־קיימא הציעה הוועדה את חלוקתה של ארץ־ישראל לשתי מדינות מדינה יהודית וערבית. העתידה לכלול את רצועת החוף מבאר־טוביה ועד לכרמל, העמק והגליל; מדינה ערבית — שתכלול את איזור הרי יהודה, שומרון והנגב. איזור ירושלים יישאר בחסות בריטית.

פירסום מסקנות ועדת החקירה המלכותית שימש אות לחידוש המהומות. הגל השני היה חריף מקודמו ולבש צורה גלויה של מרד בעל מאוזן. העמידה הערבית הרצונית והבלתי־פשרנית השפיעה בבירה רבה מעליית הנאציזם והפאשיזם באירופה [illegible]

[illegible]

[illegible] מרד [illegible] בריטניה גילוי־דעת על נדיגותה כא"י. גילוי דעת זה, ידוע בשם „הספר הלבן״ של מקדונלד. שר המושבות באותה תקופה, קבע דפוסים חדשים במדיניות הבריטית: עליית יהודים לארץ־ישראל צומצמה במידה ניכרת והעברת קרקעות מבעלות לאומית אחת לבעלות לאומית אחרת נאסרה.

בתקופה זו של מצור כלכלי, התלכד הישוב על רבדיו למאמץ עליון. מאמץ רב הושקע או בהרחבת כושר ייצורו של המשק החקלאי היהודי ותהליך צמיחה זה נמשך גם בימי מלחמת־העולם השנייה.

המאורעות חוללו תמורה מרחיקת־לכת במערך ההגנה היהודי. הקו שאימצו לעצמן מועצות הישוב היה קו של הבלגה. רק מעטים ערערו על הכרעה זו של ההגנה המרינית. מטרת ההבלגה היתה למנוע פגיעה בשיתוף הפעולה שנרקם בין בריטניה למוסדות הישוב. אנשי אצ"ל המשיכו בפעולות גמול נגד הערבים ונרדפו עקב זאת על־ידי השלטונות הבריטיים.

בהדרגה קיימה ההגנה מערך משלה. באישור הרשויות הבריטיות הוכנס לפעולה ה„טנדר״ ולאחר מכן יחידות הנוטרים. שיא הפעולות היו פלוגות הלילה המיוחדות, אותן בנה הקצין הבריטי צ'רלס אורד וינגייט.

גלי הטרור הערבי הכליטו את נקודות התורפה הביטחוניות של הישובים היהודיים. את הפרצות העיקריות בהתיישבות סתמה היצירה ההתיישבותית של מבצע „חומה ומגדל״.

להחלטה על תנופה חדשה בהתיישבות היה גם שיקול מדיני. המעשה ההתיישבותי נועד לקדם התפתחויות פוליטיות צפויות כגון הגשמת תוכנית החלוקה. המטרה היתה הגדלת הנכס הקרקעי וההתיישבותי היהודי באותם אזורים שתכללתם בתחום המדינה היהודית היתה בספק.

אברהם קרינסקי תובע גישה אחרת

הנחתנת היא רק שליש מערך הדירה [illegible] הדירות לא קטנות, מעטים הם עולים

בית במקום נאום

מאת יוסף גלילי

[illegible]

רוסיה, מאשים קרינסקי את המוסדות הממלכתיים והציבוריים (משרדי הקליטה של הממשלה והסוכנות) בהזנחה חמורה בכל הנוגע לקליטת העולים, וסידורם בעבודה ובשיכון. העולים מברית־המועצות הגיעו ארצה חסרי כל, טוענים אנשי שיחו. עולים אלה נטשו מקומות עבודה, בהם עבדו עשרות שנים, ללא כל פיצוי על עמלם, בהגיעם ארצה בגיל מבוגר, לא הספיקו לעבוד 10 שנים כנדרש — תקופה המעניקה להם את הזכות לפנסיה. כיום ישנם בארץ כ־15 אלף עולים קשישים שאין להם זכות לגימלאות. אנשים אלה, קובלים אנשי שיחי, עבדו רוב שנותיהם בברית־המועצות, לחמו במלחמת העולם השנייה, וסדרי הקליטה הקיימים מתנכלים לזכויותיהם. אנשים אלה מקבלים כיום דמי ביטוח לאומי בלבד (150 עד 250 שקל חדש לחודש) וזהו לעג לרש.

נישול אוטומטי

אנשי שיחי אברהם קרינסקי, חיים אנגלסברג ואריה גוליק, תמימי דעים בביקורתם כלפי ממשלות הליכוד, בשלה הזכות האלמנטרית של העולים בקבלת שיכון בשכירות, כפי שנהוג היה בכל הממשלות הקודמות, הם טוענים. יהודי [illegible]

המסוגלים לעמוד בכך ולרכוש לעצמם דירה בתנאים אלה. מכאן גם חשיבותו של היעד השני — חקיקת „חוק פנסיה לעולים״ — שיבטיח את עתידם של העולים.

היעד השלישי — הבטחת דיור לעולה על ידי שכירות בתנאים מתאימים. כיום רוב העולים מרוסיה הם אקדמאים, יוצאי ערים גדולות. במשך השנים הם הסתדרו ונהנו מרמת חיים נאותה. החלטתם לעלות לישראל מנשלת אותם אוטומטית מכל זכויותיהם. מנכ"ל ההתאחדות אברהם קרינסקי תובע, על כן, גישה אחרת בלפי קליטתם של העולים הבאים כיום מרוסיה.

דרושות עליות

מעטים הם העולים המגיעים כיום מברית"מ. מסורת הקליטה אמורים לטפל בפתרון הבעיות הקיימות, אך הם אינם עושים זאת — קבלו אנשי שיחי. דוגמה פרופסור לרפואה הסים גריגורי וייניתו, ביקשו להיקלט במרכז הקליטה ברעננה. בקירבת ביתם, שעלתה לפני שלוש שנים עם משפחתה. למרות שנמצאו מקומות פנויים, נדחתה בקשתם בטענה שהם בני 55. הוצע להם להתגורר בדימונה. מנכ"ל ההתאחדות „ואין כי אי־אפשר להעניש את העולים [illegible]

פעמיים. חמש וחצי שנה הם היו מסורבי עלייה וקתה. כאשר זכו לעלות, לא לאפשר להם להתגורר ליד ביתם. יוצא הסמל פלמנות מקרים דומים ומוכרים מאלה.

התוצאה בסמינר לעולים משמעה בית־ספר לעצילי ההסתדרות סיפר עולים, כי ביקשו מקרוביהם ומכריהם לוותר את עלייתם לישראל גם אם זו תיתן להם בטענה „עשר אפשרות לקבל דירה רעננה״, זו גם הסיבה, שיחלי רוסיה מעדיפים להגר לאמריקה ולארצות אחרות, לטענת הפרוואיינים.

כדי לאזן את התנועה הקודרת, ציין מנכ"ל ההתאחדות את תרומתם המשמעותית של 180 אלף עולי רוסיה שהגיעו לישראל ונקלטו בה. ביניהם מהנדסים, רופאים, מורים, אמנים, 80 נכנים נקלטו בתעשייה הטכנולוגית ושכבות עמלות — כולם תרמו לכלכלה, לתרבות ולבניין החברה בישראל. „בלי להמעיט באירועי הודים והוראות עם יהודי רוסיה״, מדגיש קרינסקי, „בית אחר לעולה מרוסיה ומקום עבודה אחד — שווה יותר מאלפי נאומים ועצרות מחאה. אין כל הצדקה שאלפי עולים יוזהו שנים בשרובי קליטה, ללא סידור בעבודה, באוהדה של אדישות מצד החברה בישראל״.

בעריכת צביה בן־שלום

אל תאמינו למעלילים שחדלנו לחיות עם הספר. על המדור שהוקדש, לפני שבועיים, לספרים, קיבלתי תגובות כה רבות וחמות, שממש השמנתי מרוב נחת. למחמאות כאלה לא זכו — עד כמה שזכור לי — שום מירשמי־מאכלים, כתבות אופנה, עצות צרכנות, שלא לדבר על מאמרים על בעיות המשפחה או מעמד האשה.

אבל כל אלה — תודו — נושאים נכבדים, שלא יקופחו בעיתון המכבד את עצמו, לכן לא אוכל להקדיש, על חשבונם, מקום יקר לספרים — „לפחות פעם בחודש", כפי שהציעו לא פחות משלושה קוראים. נעשה לנו חגיגה של ספרים מדי שלושה־ארבעה חודשים, ורק הפעם, לכבוד החג, הדרן, כי גם אני מסכימה עם עידו כהן (ששלח גלויה מר.צ. מטושטש) שזה יותר מעניין מעצות של רגע אחרון איך לנקות ואזה מקריסטל.

אז שיהיה לכולנו חג אביב מאושר ולמי שמקפיד על כך — פסח כשר למהדרין.

צב"ש

הגדה לילדים, פערדאבשעט פערבעסערט

מוזר שרווקא הוצאה רצינית כמו עם־עובד התפתתה לפרסם הגדה של פסח „משופרת ומעושרת" בשירים וסיפורים לילדים. אין ספק שאני משוחרת, כי עקרונית, אני נגד שיפור, סירוס או קיצור של אוצרות הספרות. יהיו אלה אגדות עמים, בספרים קלאסיים או יצירות פולקלור מקודשות, כמו ההגדה של פסח. מבחינת ההלכה זה, בוודאי, בסדר גמור, כי הנוסח של ההגדה נשמר במלואו והוא רק משובץ בקטעי ספרות, מה שללא ספק יכביד עוד יותר על הילד המבולבל, להתמצא בטקסי ליל הסדר.

„התוספות" מרובות ומגוונות, קצת שירים, קצת פיזמונים, קצת מאגדות חז"ל (מעובדות), קצת מאגדות עדות ואפילו סיפורים של כאן ועכשיו — מרבית הדברים. אם לא כולם, פורסמו בעיתון ילדים זה או אחר וב"מקראות ישראל" לכיתות ב' עד ו'. אבל זאת הזדמנות טובה לברוך ביחד את דן אלמגור עם יהונתן גפן; את יצחק קצנלסון עם לאה גאור; את י.ל. פרץ (עושה הנפלאות, אלא מהו) עם לוין קיפניס, רוממי שנירי ברוך, אשר בחרה את הקטעים, הלכה בדרך השיגרה. „על בטוח", קצת מסורת, קצת דת, קצת אביב, קצת מצחיק וכמה שירים ידועים מאד. אין לי ספק שלספר צפויה הצלחה מסחרית, כמו לכל 'ספרי בר־מצווה', שהאנשים מתעקשים לקנות לילד, כדי להשכילו ולהזכיר לו שלהיות יהודי זה לא תענוג כל כך גדול.

האיורים העליזים של נעם נדב יפהפיים ברישום וגולשים לקיטש בגירסתם הצבעונית. הכל גדוש מדי — איורים, קישוטים, צבעים, סוגי אותיות... כיאה להגדה של פסח.

התוספות — סיפורים, אגדות, שירים ופיזמונים, משולבות כאמור, בין פרקי ההגדה, אבל אינן חתומות. כדי לדעת מי כתב מה על הילד להרחיק עד לסוף הספר ולעיין ברשימת היצירות והמחברים. עד שיעשה זאת הוא בהחלט עלול לחשוב ש"מכתב לאליהו" (שלומית כהן) הוא חלק מההגדה המקורית או ש"חבלי משיח" (נעמי שמר) שווי ערך לחד־גדיא...

יתרונו הגדול של הספר הוא שניתן להעסיק בו ילד סקרן תאב־קריאה המשתעמם עד מוות בליל־הסדר, כי קטנים ממנו שואלים את מה נשתנה וגדולים מגנו גונבים את האפיקומן. או במקום שיסתובב בכיסא ויפריע לכולם נותנים לו הגדה עם סיפורים. שיקרא ויישתוק. יותר מכובד מחסמבה.

אהבה כתובה בכוכבים

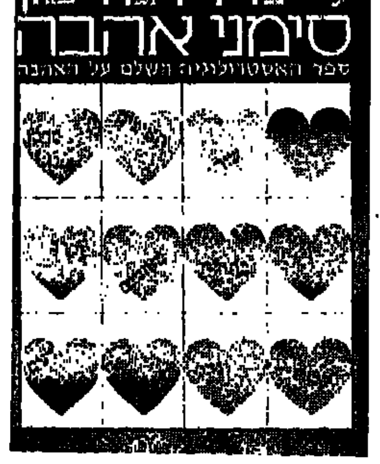

אני בטוחה שיש שוק רחב לספרים אלה, כי הם יוצאים אור זה אחר זה, בווריאציות שונות, ומעוד שלכל מחבר(ת) יש מה לחדש. הלהיט האחרון באסטרולוגיה שייך לגברת לינדה גודמן ושמו בישראל סימני אהבה (ספר האסטרולוגיה השלם על האהבה). הוצאת ספרי אריה, 602 עמודים מחולקים לשני טורים. כריכה קשה. וכניגוד לרוב הספרים מסוג זה, הגדושים איורים, מפות, ציורים ופריטים ומה לא — כאן הכל מלים. חוץ מאיור עדין של לבבות שלובים בראש כל עמוד — הכל מלים, מלים, מלים. והאותיות קטנות!

על המחברת, כפי שמספרים לנו בשער האחורי של הספר: „לינדה גודמן ניחנה בכושר ניחוח מעמיק וכחוש הבחנה רק המסוגל לרדת לנבכי לב. נסיונה הגדול בא לכלל ביטוי." טוב, אבל לא מצאתי שום רמז למקצוע ולשטחי ההתנסות, אולי מפני שלא ניתנה לי סבלנות לקרוא בעיון.

נספר — אחרי הקדמה אל"ף, בי"ת וגימ"ל, ואחרי הסברים חיוניים על מסתרי האהבה, מסתרי המזלות והקשר שביניהם, בא ניתוח מפורט (וכתוב בצורה סיפורית, די משעשעת ונחמדה) על היחסים שבין בני המזלות השונים, אחד על אחד. תחילה רזי האהבה של בן — ובת — כל מזל בנפרד, זה ככר 24 פרקים (12 מזלות, 2 מינים) ואחר כך שילובים של סימני האהבה: בת מזל טלה עם בן מזל טלה, בת מזל טלה עם בן מזל שור, בן מזל טלה עם בת מזל שור: בת מזל טלה עם בן מזל תאומים, בן מזל... וכך זה נמשך, עם כל המזלות כולם. בסך הכל 276 (מאתיים שבעים וששה) אפשרויות, כפי שחישב לי המתמטיקאי הפרטי שלי. לכל „פגישה" מוקדשים שניים־שלושה עמודים, בלי איורים, כאמור. הדפוס צפוף והאותיות קטנות.

מה אין שם, ב„פגישות" אלה — היחסים הרצויים בין שני המזלות האמורים, הניצויים, האפשריים, המומלצים, הסטיות, הוואריאציות — ולמה זה לא תמיד בדיוק כך. הכל מלווה סיפורים נחמדים, סטייל שבועוני נשים (שגברים עורכים) עם קצת פיוט ורומאנטיקה, וקריצה, והתפלספות ועצות טובות.

כיוון שכל אחד מאיתנו נולד במזל אחד ולפניו רק 12 אפשרויות לאהבה עם בני המזלות השונים, נשאלת השאלה מה לעשות בשאר ה„פגישות". טוב, או לדעתי, מי שמתעניין בנושא ואכן מאמין בכוכבים ומסתריהם — יקרא ספר זה בעיון וייהפך לאורים ותומים של כל חבריו וידידיו, שיבואו אליו להתייעץ עם מי כדאי, רצוי או עדיף להתקשר במגמה רומאנטית. כך גם אפשר להתחיל היכרות: אתה מזל גדי? אני אריה. ב„סימני האהבה" כתוב שתהיה בינינו כימיה העשויה להתפתח...

איך הרעיון? חבל שאינו מקורי.

גם פרח אחד הוא זר

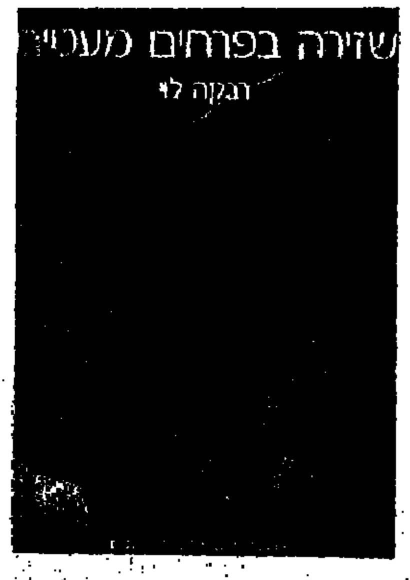

„שזירה בפרחים מעטים", ספר למי שאוהב לשחק בפרחים, למי שאוהב ומסוגל ללמוד מלאכת־יד מכתב ומציור (ותצלום). למי שמחפש תחביב לא יקר ומהנה.

מחברת הספר, רבקה לוי, היא מורה לשזירת פרחים, מרצה, מדגימה ומלמדת שזירת פרחים בבתי־הספר והמועדונים. מאמרה על שזירת פרחים בישראל פורסם בכתב עת יוקרתי, FLORA, היוצא לאור באנגליה. פרסמה ספר „ילדים שוזרים פרחים".

בספר — כותבת הגברת לוי — טכניקות שזירה בפרחים בודדים. השזירה היפאנית, השזירה המודרנית, מבוססת על מעט פרחים... כל שזירה מלווה בתמונות, באיורים ובהוראות ומאפשרת לקורא, תוך שימוש בחומרים מעטים והוצאות כספיות מזעריות, להגיע להישגים יפים. הספר מהווה מדריך מעשי להתמצאות באמנות השיזור גם לאלה שחשבו בטעות שזה מעבר ליכולתם. הספר מיועד לכל הגילים, ילדים כמבוגרים, ויכול לשמש בסיס לתחביב מרתק, מרגיע ומהנה, הנותן ביטוי לאישיות... תחביב זה — לדעת המחברת — יכול לאחד את כל המשפחה על־ידי פיתוח חוש ליופי של כל אחד בנפרד ועל־ידי הנאה משותפת...

הוצאת אחיעבר, ירושלים, 103 עמודים, תצלומים בשחור לבן, פלוס 4־3 צבעוניים, נייר משובח, איורים רבים, הקדמה העוסקת בטיפול בפרחים להארכת חייהם ואביזרים לשזירה.

זכרונות מפיטיליאנו בשום ושמן זית

„המטבח האיטלקי" אינו עוד ספר בישול. יש בו צבע וטעם והרבה מאוד נוסטאלגיה. המחברת, אדה סרווי־מאכלין, משכבת במירשמים רבים את זכרונות ילדותה בפיטיליאנו שבטוסקאנה. זכרונות הווי יהודי של קהילה עתיקה (היהודים התיישבו במקום במאה ה־16), אמידה, מושרשת ומעורה בחיי המקום. יחסי השכנות מתבטאים גם במאכלים — כי קיימת השפעה הדדית, אם כי אין זה סתם בישול של מאכלים איטלקיים, כי אם מטבח „יהודי איטליה" — וגם כן לא כל איטליה, כי אם טוסקאנה... יש בספר הרבה סיפורים, הרבה הערות, הרבה פולקלור ופרטים מעניינים יותר מהמאכלים עצמם, וזה ללא ספק, טעימים, אם יש לך סבלנות להכין.

שמא נדמה לי, נקודת התורפה של הספר: מתכונים מסובכים למדי, אולי מפני שבאיטליה הנשים אוהבות לבשל ואינן רואות בזה טרחה (או שאינן מעלות על הדעת שאפשר אחרת), ואולי מפני שבזכרונותיה של המחברת לא נשתמרו עזרי מטבח המקצרים את תהליך ההכנה. מוצרים חצי־מוכנים שניתן להיעזר בהם או הערכה לזמנה של המבשלת. ניכרים בספר מאמצים של העורכת, נירה רוסו, (שתירגמה ועיבדה את הספר) לפשט ולקצר תהליכים — אבל מסורת היא מסורת. אי־אפשר לשטות בה יותר מדי.

זה ספר שאוהב אוכל טוב, מקורי, שלא איכפת לו להשקיע הרבה עבודה ואהבה בהכנתו, שמחזיק במלאי שמן זית ועלי מרווה וסוגים שונים של גבינה צהובה וחומץ ביין... מי שיש לו כל אלה והוא אכן „גורמה" — יכין לו ולבני־ביתו פסטות כבושות בשמן זית, או צלעות כבש עם ארטישוק, חצילים בפרמזן, לבבות שומר מוקרמים, רוטב ריחני, סלט עולש או קערת קוסקוס עם ניוקי...

הוצאת כתר, 284 עמ', כריכה קשה, איורים יפהפיים, דמויי תחריט, של ג'וזפה רומני (מהספר המקורי, שראה אור במילאנו).

ספוג לפסח

[illegible]

לשחק במלים

אחרי שפירסמה ספרים אחרים, גדולים ומפוארים, של משחקי חברה ומשחקי יום־ הולדת ומשחקי מסיבה ואחרי שתיכננה ועיצבה ביחד עם בני ביתה עשרות משחקים צעצועים, מוציאה אורה קוסטר ספרון קטן יחסית וצנוע יחסית — „מרוץ מלים", משחקי מלים ואותיות. הוצאת מודן.

כריכה קשה, נייר משובח, אבל בלי תצלומים צבעוניים, רק איורים מועשרים בקצת צבע כתום... וכל מה שנחוץ כדי ליהנות מ־40 המשחקים המוצעים הם נייר, עפרונות, 23 קופסות גפרורים ריקות ומספריים לגזור בהם כמה כרטיסים מסוף הספר...

בספר שלושה פרקים: משחקי קופסות — 13 משחקים הדורשים „השקעה" של קופסות גפרורים, עליהן מדביקים או מציירים את אותיות האלף־בית; משחקי נייר ועפרון — שאותם משחקים „בכתיבה" ומשחקים בעל־פה — וכאן לא צריך כל הכנה. פשוט מדברים.

הרבה מהמשחקים ידועים בגירסה זאת או אחרת, אחרים — „משופצים", ויש גם מקוריים — חדשים. יש משחקים קלים מאד ויש קצת מסובכים. יש רציניים — שנועדו ללמד ויש משעשעים, שבהם הלימוד הוא „רווח מוסף". חלקם נועדו לשני משתתפים, חלקם — לקבוצות. אפשר להתאימם לכל גיל, לשתף מבוגרים או להסתדר בלעדיהם. המחברת מייעדת את הספר ל„מורים ותלמידים בבתי־הספר היסודיים, לאולפנים, לתנועות־נוער וכמובן, למשפחה, למסיבות, לנסיעות..."

הפרק האחרון, זה שבעל־פה, מתאים במיוחד ל„כל מקום": לנסיעה ברכב פרטי או באוטובוס, לטיסה, להליכה ארוכה ומייגעת, להמתנה בתור, לעת מחלה, לא עלינו, להפסקת חשמל, כשה„אטארי" יתקלקל, או כשפתאום רוצים לא רק ללחוץ על המקשים של המחשב אלא גם לדבר...

אין ספק שבמוקדם או במאוחר מישהו „יתרגם" את משחקי המילים של אורה קוסטר לשפת המחשב הביתי. אבל בינתיים, רבותי, הם ארצה. הם מאלצים בני־אדם לשוחח זה עם זה.

הספר מנוקד, 95 עמודים, כולל ציורים מצחיקים ונחמדים של פזית מלר.

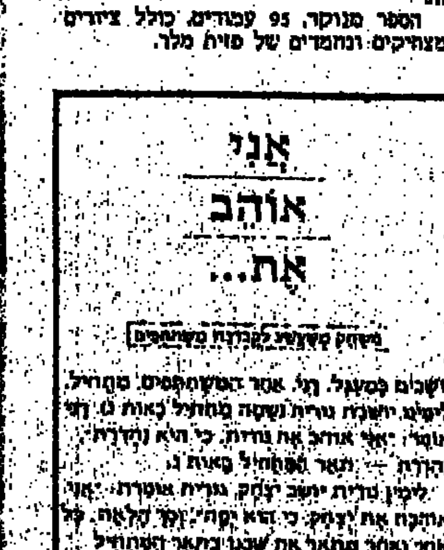

מאת יצחק שור

שירת המנדולינות

„עליית הנוער" היא מחוללת הרנסנס של המנדולינה בישראל. בזכות בתי הילדים של עליית־הנוער וכמה משוגעים לדבר, קמו בארץ שתי תזמורות מנדולינות טובות, אחת של בוגרי מאיר שפייה, בהדרכת משה יעקובסון, השנייה תזמורת ראש העין, בהדרכת בנימין בילסקי. אלה הן שתי תזמורות טובות, המסוגלות להקליט, להופיע בציבור, ולייצג את ישראל בחו"ל בכבוד.

בכנס לציון י"ג שנים ליחידה לאמנויות בעליית־הנוער, שנערך בכפר הנוער דוד רויאל (15.4.86), הציג המפקח על החינוך המוסיקאלי של משרד החינוך במחוז חיפה, משה יעקובסון, את ניצני התזמורת השלישית, בנות כפר בתיה, בהדרכת בנימין בילסקי, צועדות את צעדיהן המהוססים בעולם המוסיקה, הרבה בזכות התלהבותן של נשות „הדסה", התומכות במפעל חשוב זה של חינוך מוסיקאלי.

המוסיקה, אומר המפקח משה יעקובסון, היא המופשטת מכל האמנויות. הדרך הטובה ביותר להמחשתה היא להכניס את הילדים אל תוכה דרך העשייה המוסיקאלית. ההיכרות עם כלי נגינה חביב כמו מנדולינה פותחת לפני המנגנות את עולם הבארוק של ויוואלדי, ומאפשרת לבני הנוער להכיר מקרוב יוצרים כמו באך, טלמן ומוצארט. סדרת ספרי הלימוד שחיבר משה יעקובסון, להוראת הנגינה במנדולינה, נוצרה בתוך עבודתו כמחנך מוסיקאלי, בעיקר בכפר הילדות מאיר שפייה, במשך חצי יובל שנים. זוהי סדרה דידאקטית טובה, המשלבת תרגילים ושירים, באורח מדורג ובהיר.

בהרצאתו לפני באי הכנס ברמת רויאל עמד משה יעקובסון על שלושה היבטים חברתיים ומוסיקאליים של תזמורת כלי הפריטה. ההיבט האישי־חווייתי של המנגן, ההיבט הקבוצתי של המנגנים כצוות, וההיבט הקהילתי. הלומד לנגן לומד שפה חדשה, שיש עימה עשייה, והרבה אימון ותרגול. הנגינה בתזמורת מלמדת את הילדים לעבוד בצוותא, מתוך משמעת ועזרה הדדית. הצרכן ש„למענו" עובדת תזמורת כלי הפריטה, הוא כפר הנוער, המוסד החינוכי והקהילה. התזמורת הופכת להיות לכלי אמנותי, המשרת את הקהילה בימי חג ומועד.

תזמורת כלי הפריטה, מאמין משה יעקובסון, מהווה תשתית עממית־אמנותית של החינוך המוסיקאלי במוסד החינוכי. אפשר לצרף גיטארות, וכן מקהלות. עד כאן דברי מ. יעקובסון.

פתרונות לבוגרים

בעייה נוספת שיעקובסון רמז על קיומה היא בעייתם של בוגרי תזמורת הנוער. מדי שנה מסיים מחזור את לימודיו, ואיש איש פונה לעברו. מדי יום ג' מקיים יעקובסון מפגש של בוגרי כפר הילדים, הלקס נקי החמישי לחייה, והם מקיימים תזמורת. תרופה דומה, בתחום ריקודי העם, להקת הורה הירושלמית. בוגרות... לילדים, ממשיכים לקיים חוגי מחול לשבוע, ליד הדור הצעיר, במסגרת להקות הורה אפרוחים, ירושלים. בדרך זו מפעילה הורה ירושלים כ־500 ילדים, בני נוער ומבוגרים.

תזמורת בוגרי מאיר שפייה, המנגנת הראשית שלה, עופרה אלבוחר, מקיימת את עבודתה השוטפת בבית־הספר באיזור תל־אביב, ובתמורה מופיעה התזמורת פעמיים בשנה בקונצרטים לפני הקהל.

לעניות דעתי, הגיע הזמן שתקום תזמורת ראש־העין, שתשמש בית לנגינה. אותם בוגרים יוכלו לשמש גם כמדריכים לצעירים, ולטפח בעירים תרבות של עשייה חינוכית מוסיקאלית. רמתה של התזמורת מתאימה לנגינת קונצרטים למנדולינה של ויואלדי, בן תקופת הבארוק האיטלקית, אך התזמורת משלבת ברפרטואר שלה גם שירים עממיים ומסורתיים. התזמורת במסגרת פרוייקט הרווחה של משרד החינוך והתרבות, בעיקר הודות ל„שגעונו" של אחד — בנימין בילסקי שהוא בעל מלאכה אחת.

משה יעקובסון סבור כי דרך ההוראה במנדולינה היא דרך של עבודה קבוצתית. ייתכן שזוהי דרך זולה יותר מאשר הוראה פרטנית, אבל אינני משוכנע שהיא טובה יותר מאשר דרך של הוראה פרטנית, כשם שמלמדים, בדרך כלל, לנגן בכינור או בפסנתר. אני חושש, כשם שההוראה הפרטנית טומנת בחובה סיכוי טוב להליכה בקצב אישי ואיטי של רוב התלמידים.

דרוש שינוי גישה

להקמתן של תזמורות כלי־פריטה לא דרוש כסף רב. מה שדרוש אלה הם משוגעים לדבר, ותמיכה ציבורית מוסרית של מוסד חינוכי או קהילה. דרוש גם שינוי יחס כלפי האקדמיות שלנו למוסיקה. סולנית תזמורת בוגרי שפייה, עופרה אלבוחר, סיפרה לי שבעת לימודיה באקדמיה למוסיקה בירושלים לא קיבלו מוריה את המנדולינה ככלי שמותר לו לבוא בקהל. עופרה אלבוחר הלכה בדרכה, וכיום היא ממלאת תפקיד חינוכי חשוב כמדריכת הסולניות של ראש־העין, לצד תפקידה כנגנית ראשית וכסולנית תזמורת בוגרי שפייה. אני מקווה שכיום פתוחות האקדמיות למוסיקה גם לכלי פריטה עממיים כמו המנדולינה, ולא רק לכלי התזמורת הקלאסית.

הגיע הזמן שקרן התרבות אמריקה־ישראל תעמיד מלגות לרשות סולנים ומורים מוכשרים, כדי שיוכלו לייסד תזמורות כלי־פריטה ולפתח את העשייה המוסיקאלית בתחום זה בישראל. פיתוחן של תזמורות כלי פריטה נוספות בישראל, בעיקר במוסדות חינוכיים, יכול לתת דחיפה לחידוש, וספרי לימוד מתאימים לנגינה. תחייה של מוסיקה עתיקה כיום בישראל יכולה לסייע גם לפריחתה של המנדולינה ככלי נגינה מרכזי של בני נוער.

תזמורת המנדולינות של כפר־בתיה בניצוחו של משה יעקובסון

איך לבחור מטפלת

הורים לתינוקות ולפעוטים מגיל שלושה חודשים ועד שלוש שנים מתחבטים מדי שנה, באיזו מסגרת יבחרו לילדיהם. כיצד לבחור? תשובה לשאלה זו מציע המרכז הלימודי לגיל הרך של תוכנית שוול, באוניברסיטה העברית בירושלים. המרכז הוציא עתה 2500 עותקים של דפדפת, אשר תופץ בשכונת גילה בירושלים. מאוחר יותר תבדוק האוניברסיטה את יעילות הדפדפת.

מהן השאלות שהורים צריכים לשאול, כדי לבחור במטפלת לילדיהם? מחזור ראשון של שאלות מתייחס למטפלות: הסתכלו בהתנהגות ופנים של המטפלת. האם היא כעוסה, משועממת, נזופה, חייכנית, מביעה התעניינות והנאה? האם טון הדיבור שלה הוא נינוח? האם רוב ההתבטאויות שלה הן איסורים, הוראות ונזיפות, או מלות שבח ועידוד, הכוונה? האם המטפלות משוחחות עם התינוקות? האם הן שומרות איתם על קשר עין? האם הן מעניקות תשומת־לב אישית לילד אחד, או שהן מתייחסות כל הזמן לכל הילדים יחד? האם המטפלות מעודדות את עצמאות הילדים? (מותר לאכול לבד גם אם מתלכלכים ומותר להשקות עציצים גם אם נרטבים) האם המטפלת לוקחת ילד בוכה על הידיים, ומנסה להרגיעו, או שהיא מתעלמת ממנו? האם היא מתעניינת בילד שלכם, בשמו, גילו הרגליו?

הסתכלו בילדים: האם הם נראים עצובים, מדוכאים או שמחים, מאושרים וסקרנים? האם הם תוקפניים, מכים ובועטים, או שהם נותנים חפצים זה לזה, מחייכים, מדברים ומתחבקים? האם התינוקות מבלים רוב זמנם במיטה או בלול, או שהמטפלות דואגות לשינוי תנוחה ומקום מן המיטה לרצפה וללולו?

הסתכלו בתכנון המקום: האם קיימת חלוקת הילדים לקבוצות קטנות? האם העיצוב יוצר אווירה נעימה? האם הסביבה נראית בטוחה? האם הצעצועים והריהוט נמצאים במצב תקין? האם יש מרחב מספיק להתרוצצות וזחילה או תחושה של מקום צפוף ומחניק? האם הריהוט מתאים לילדים, האם החפצים נמצאים בגובה מתאים לילדים? האם ישנו ציוד מתאים לעשיית הצרכים (אסלות נמוכות, סירים)? האם השירותים נקיים? האם החצר מגודרת והיא מאפשרת לילדים לצאת אליה וליהנות מאוויר צח ומפעילויות? האם בחורף מחממים את המקום? האם בקיץ ישנם שטחים מוצלים? האם התאורה בחדרים מספקת?

בידקו את השאלות הבאות: האם הילדים מבוטחים? האם קיים חוזה מחייב בדבר תשלום לתוספות? מי יחליף את המטפלת בזמן היעדרותה? האם התשלום מתאים ליכולתכם? האם שעות הפעוטון או הגנון מתאימות לכם? האם המרחק מן הבית מתאים?

חצר יצירתית

בחממה של מרים: דחלילים משפחתיים

מדי יום ד' בשעות אחר־הצהריים נפגשים בביתה של מרים עירון בעיר־גנים בירושלים כמה עשרות הורים וילדים בגיל הרך ובכיתות היסוד ועוסקים ב„יצירתיות".

תחילה רוקדים במעגל ושרים שיר שגיבורו מתחלף: בכל בית הגיבור הוא ילד אחר. לאט לאט מפשיר הקרח והאווירה נעשית ידידותית. אחר־כך יוצאים לחצר, שותלים ירקות, מתבוננים בתרנגולות ומגלים את הנוף. על המרפסת מונחים מקלות, דבק, סמרטוטים ושאריות של חומרים פלאסטיים. כל משפחה בונה לה דחליל. התוצאה היא משעשעת ומועילה: ילדים והוריהם לומדים להפעיל את דמיונם ולהשתמש בשאריות של נייר, בד ועץ. לכל דחליל יש „אופי" משלו. תוקעים אותם באדמה — והרי לכם חורשה של דחלילים צבעוניים.

קבוצה אחרת מתכנסת אותה שעה במטבח ויוצרת דמויות מירקות. לתפוח אדמה כרסתני מכניסים ארבעה גפרורים ועוד אחד מאחור, והרי לכם הולך על ארבע עם זנב. מרכיבים חתיכת גזר או צנון והרי לכם עכברים, צבים, קיפודים וצפרדעים. דרך העבודה המשותפת מפתחים הורים וילדים שיחות והיכרות ביחס לבין עצמם, וביניהם לבין חומרי העבודה.

בתום העבודה היצירתית מוזמנת כל קבוצה את חברתה לראות את פרי עמלה. מכאן ואילך מתחילים הריקודים, משחקי הספורט והתיאטרון. חשיבותה של החממה היצירתית חורגת מעבר לשעות שבהן נמצאים ההורים והילדים במסגרת מוזמנת. להורים ניתנת הזדמנות להכיר דרכים חדשות ולהעסיק את ילדיהם בבתיהם, כל ימות השבוע, בדרך מקורית מעניינת ולא משעממת.

החממה היצירתית נערכת מדי יום ד' ואל משעה 16,15 בביתה ובחצרה של מרים עירון, רח' הנרד 32 א', עיר גנים א', ירושלים, טלפון 430046, תמורת 4 שקלים למשתתף ורב הורית, ה־5 לאחרים. עוד כנגד מרים עירון משמשת כאורח יהבי רכת התעשייה הדמיון.

מאת שלי יחימוביץ'

מדוברות לעיתונות

משטרת מרחב הנגב איבדה לפני שבועיים שלוש משרות מאויישות. קצין פיקוח ובקרה מרחבית, קצין נוער מרחבי ודובר משטרת מרחב הנגב.

את שלוש המשרות הללו מילא עד כה אדם אחד — הוא פקד עמירם אזולאי, המוכר בעיקר מתוקף תפקידו כדובר המרחב.

אזולאי התפטר מהמשטרה והוא כעת הרכש הטרי של העיתון „חדשות" — ככתב לענייני פלילים בדרום. לפי כמות הבלעדיות בתחומי המשטרה שהכניס אזולאי ל„חדשות" בשבועיים האחרונים, נראה שהעיתון עשה עסק לא רע בכלל.

עמירם אומר שהתגובות במשטרה על העזיבה, לא רק שלא היו עויינות, אלא להיפך. קצינים רבים, הוא אומר, באו ולחצו את ידו. שלא תעז לחזור, אמרו לו, כי אז לנו לא יהיה האומץ לעשות כבוא העת צעד דומה.

הוא מדבר על הרצון לבדוק את הכישורים בלי המדים, ועל העדר היחס במשטרה בין כמות העבודה המושקעת והישגים — לבין התגמול הכספי. בשוק האזרחי, הוא מקווה, המצב שונה.

עמירם שפרש מבטא כמי הנראה את הרהורי ליבם של שוטרים רבים, שלא היו להם האומץ או ההזדמנות לעזוב את חיקן החם והעני של המשטרה. על השאלה מה אומרת אשתו על השינוי הדראמטי הוא עונה בדיפלומטיות: „שמחה לצאת מוועד נשי השוטרים".

עמירם אזולאי — עסק לא רע

הכושים העבריים: גירושים

46 „כושים עבריים" נאספו בשבוע שעבר אחד כבוד על־ידי המשטרה והושמו במעצר. כל העצורים שוהים כאורח לא חוקי בישראל. הלכידה ההמונית הזאת היתה מכת פתע, שבאה כהמשך למדיניות חרשה שנוקט משרד הפנים: בשנה שעברה גורשו 25 „כושים עבריים" מהארץ, ואף זהו מספר חסר תקדים.

כ־15 שנה יושבים למעלה מאלפיים אזרחי ארה"ב הללו בישראל, מרביתם בדימונה. מנהיגם, בן־עמי קארטר, הוא שהביא אותם לכאן. לדבריהם, הם הם בני ישראל האמיתיים. הם גם אימצו את הדת היהודית תוך אינטרפרטציות פרועות משלהם.

גירוש של אלפי שחורי עור, הגם שהם נמצאים בארץ באורח בלתי־חוקי — כרוך, בנוסף לשיקולים מוסריים, גם בבעיות יותר פרוזאיות, של תדמית, למשל. עד כה היתה המדיניות כלפיהם ביטוי לדילמה — הם לא גורשו, אבל גם לא נחשבו אזרחים. בלי תעודות זהות, בלי רישום, בלי שום שירותים. הילדים לא לומדים בבתי־ספר מוכרים, החולים מטופלים כאורח חובבני. הם מתים בהמוניהם.

הלכידה ההמונית, יחסית, בשבוע שעבר, בנוסף לגירושים שהתבצעו בשנה שעברה — מורים כי מישהו ממשרד הפנים או המשטרה הכריע בדילמה המתמשכת, וכי המגמה היא גירוש. מה שמקל על ההחלטה, הוא העובדה כי לחלק גדול מבני הכת עבר פלילי עשיר.

בן־עמי קארטר ואנשיו — דילמה של צבע

הפתעות טובות במצפה

העיירה מצפה רמון זכתה בתקופה האחרונה לכמה הפתעות טובות. מצפה (במלעיל) אכן זקוקה לחיזוקים. מכל עיירות הנגב היא הנחשלת ובעלת אחוז האבטלה הגבוה ביותר, הגם שקולה לא נשמע כקול ירוחם, למשל.

לפני שנה נפתח ביישוב „מרכז המבקרים" של רשות שמורות הטבע. המרכז הפך למוקד משיכה למטיילים ובמקום נפתחה אכסנייה נוספת. הנהירה החדשה יצרה צורך גם במשהו אחר — לאורחים מפונקים יותר. שני יזמים מקומיים נענו לאתגר, ולאחרונה סיימו את בנייתו של מלון „נוף רמון".

המלון, שבו מקום ל־60 אורחים, מציע גם חבילות סיור ותיור באזור, שאינן מיועדות למטיילים הרוקים. המלון החדש גם יספק מקומות עבודה לתושבי המקום.

בשבועות האחרונים דרך שוב כוכבה של מצפה — שמה הוזכר כמועמדת הבאה בתור, אחרי אילת, להכרזה כאזור סחר חופשי. הדברים הטובים באים בצרורות.

מעבר למסר הפמיניסטי

הפסטיבאל הבינלאומי לנשים ומוסיקה, שייערך בסוף יוני השנה בבאר־שבע, הופך, לקראת ביצועו, מרעיון מעורפל שביסודו שאפתנות נאיבית — למשהו הקורם עור וגידים.

שתי ועדות הרפרטואר המקצועיות של הפסטיבאל סיימו לפני שבועיים את עבודתן. ועדה אחת, הוועדה למוסיקה קאמרית בת זמננו, מיינה כמאה־וחמישים יצירות של מלחינות מהארץ ומהעולם. היצירות שנבחרו הן של יוצרות מישראל, איטליה, ארה"ב, גרמניה, יפאן, צרפת ובלגיה. נגד ועדה זו הושמעה ביקורת, על שלא העדיפה במפגיע יוצרות ישראליות.

הוועדה האחרת — היא הוועדה לשירים חדשים — בחרה עשרה שירים חדשים שיבוצעו לראשונה במסגרת הפסטיבאל. בין העשרה — שלושה שירים של חברות מקיבוצי השומר־הצעיר בדרום: ריצה בך שלום (חצור), שושנה פיליפס (גלאון) ומיקי אדר (מגן).

לפסטיבאל, שהרוח החיה מאחוריו היא כתבת „הג'רוסלם פוסט" בנגב, לוורה מוריאל — נרתמו גופים רבים לעזרה: מלון „נאות מדבר" בעיר, האוניברסיטה, העירייה, משרד החוץ ומשרד התיירות. האירוע הזה, מעבר למסר הפמיניסטי המובהק שמארגנותיו מעבירות הלאה — עומד להיות אחת מפסגות התרבות הבודדות המוקרות את העיר באר־שבע.

מפוף ומשם

טלוויזיה

הקלטת ההיסטורית של עפרה חזה

מאת עופר ניר

התוכנית „עד סוף", שתשודר ב־27 באפריל, תהיה, רובה ככולה, על טהרת הכחול־לבן. מה שאומר שגם בארץ קורים דברים שכדאי להקדיש להם מקום.

קודם כל, קלטת הווידיאו־קליפ המסחרית הראשונה תוצרת הארץ, בביצוע אמן ישראלי. והכוונה, המובן, לעפרה חזה ה„פנטזיה" שלה, בהפקת הטייקונים מג.ג. — גולן גלובוס [illegible] שני שירים מתוך הקלטת ההיסטורית [illegible]

לשיר: יוני רכטר ועלי מוהר. תקליטם „בגובה העיניים" ראה־אור לפני שבועות מעטים ואף על־פי שהוא לא להיט היסטרי, יש לו מאזינים. רכטר ומוהר יהיו באולפן, ישוחחו עם מנחם גרנית וענת דולב וגם ישירו שיר אחד, „שיר קוסמי נבואי עליך".

דני בסן, כמו רכטר ומוהר, גם הוא חתום בחברת „כנען־הליקון", שמתחילה לבסס את עצמה ככוח רציני בשוק התקליטים המקומי. בתוכנית יוקרנו שלושה סרטוני וידיאו של [illegible]

מיילס דייוויס של שנות השישים

להיטיו הגדולים של מיילס דייוויס ו„רישומים של ספרד" במסגרת „נייס פרייס" של סי.בי.אס.

מיילס דייוויס

מאת עמית רוט

מיילס דייוויס הוא הידוע במשמיע מבין יוצרי הג'אז החיים, בגלל פעילותו בעיקר במשך שנות החמישים ועד 1970, שהצמיחה שני סיגנונות חדשים: קול ג'אז וג'אז רוק. דייוויס לא היה היחיד שאחראי לשני הסגנונות (במיוחד ג'אז רוק), אבל הוא נחשב לסנדק ולממסד שלהם.

עד השנה לא היה אפשר להשיג תקליטים של דייוויס בהדפסה מקומית, אף על פי שרבים מהם הם ציוני דרך בהתפתחות הג'אז ואף נמכרים לא רע. במסגרת המבצע „נייס פרייס" של סי.בי.אס. יצאו לאחרונה שני תקליטים ישנים של דייוויס, מתחילת שנות השישים ומוספן. רוב התקליטים שמיילס הוציא היו טובים, והשניים הללו אינם יוצאים מן הכלל. אבל בארץ שאין להשיג בה תקליטים בהדפסה מקומית קשה לקרוא לשני הללו „להיטיו הגדולים של מיילס דייוויס".

השם השני הוא „רישומים של ספרד". מייצגים הולמים. „סקאצ'ס אוף ספיין" הוא המוקדם מביניהם ובהדפסה החדשה מופיע בעטיפה שונה מהמקור המצוייר, וכולל ביצועים תזמורתיים בעיבודו ותזמורתו של סטיב אבנס, בן הלוויה הקבוע של דייוויס באותו זמן, לקונצרטו דארנחואז של רודריגו ולקטע של מנואל דה פאייה.

צידו השני של התקליט מכיל יצירות שנכתבו כולן בידי אבנס, על פי התרשמויות שלו ממוסיקה ספרדית ופלאמנקו. תקליט הלהיטים הגדולים של מיילס דייוויס יצא ב־69 והינו אוסף קטעים „קליטים" יחסית משנות השישים, שדייוויס הקליט, כמו „מסביב לחצות" של טלוניוס מונק, „מאני וולנטיין" שלי", או קלאסיקות של דייוויס עצמו: „שבעה צעדים בגן עדן", „אז מה". הקטעים כולם לקוחים מהתקליטים שקדמו לתקופה האלקטרונית־רוקית ל דייוויס, עת הופיע בפתיחות קונצרטים של נגני רוק ושיתף אותם בתקליטיו. אך רשימת הנגנים המרשימה, שחלק מהם המשיכו לתקליט מאוחר יותר עם דייוויס, אופיינית לאותן שנים. ג'ון קולטריין, ג'ורג' קולמן ווויין שורטר בסקסופונים, הרבי הנקוק בפסנתר, רון קרטר ופול צ'יימברס בבאס. טוני וויליאמס ו„פילי ג'ו" ג'ונס בתופים, והתזמורת הגדולה של גיל אוואנס עם 21 הנגנים בקטע „אז מה" בהופעה חיה בשנת 61, בקונצרט בקרנגי הול בניו־יורק.

לרוב אומרים במקרים כאלה „מוטב מאוחר מאשר לעולם לא". חבל רק שלא הוציאו את התקליטים האלה מוקדם יותר. גם היום, כשדייוויס מתקרב לגיל שישים, הוא ממשיך להוציא תקליטים מצויינים. אנחנו צריכים לקנות אותם תוצרת חוץ, במחיר קצת פחות נאה.

אורח

אקס „טוקסידו מון"

מאת עופר ניר

אביב הגיע, פסח בא ובעקבותיו, מה שמתחיל להיראות כהצפה של מופעי רוק מיובאים. נכון, „נערי חמים" שמו ברז. אבל נינה האגן תהיה כאן ועוד לפני שתסיים את מסע־ההופעות שלה בישראל, יגיע ארצה בליין ריינינגר ולהקתו „ליינר בי.". הוא ייתן שתי הופעות בתל־אביב. הראשונה בקולנוע דן, ביום חמישי 1/5. למחרת בצהריים הופעה נוספת, במוזיאון תל־אביב.

כנראה יש משהו בלהקת „טוקסידו מון" שמבטיח קהל מכור. תשאלו את שוקי וייס, שהביא אותם פעמיים, ויגיד לכם. בליין ריינינגר הוא אקס „טוקסידו מון", בן 33, חבר ההרכב המקורי של הלהקה, שיצאה לדרכה המיוחדת בשנת 1977, בקאליפורניה. ריינינגר הופיע עם הלהקה כחמש שנים, יחד איתה נטש את ארצות־הברית לטובת בסיס אירופי, בבריסל. עוד כשהיה חבר מלא בהרכב הקליט תקליט סולו ראשון, „אצבעות שבורות". כעבור שנתיים, בשנת 1984, כבר מחוץ להרכב, הוציא תקליט שני, „אוויר הלילה". לפני כשנה הוציא מיני־אלבום, חמישה שירים, שיתוף־פעולה בינו לבין הבלגי אלן גוטייה. המיני־אלבום הזה, חמישה שירים, נקרא "PARIS EN AUTOMNE" וההאזנה למוסיקה שבו, כמו גם תקליטיו האחרים,

עושה חשק גדול לבוא ולשמוע. יש משהו חם מאוד אצל ריינינגר, משהו מהפנט בסה מסויימת, מרתק ומעניין. ריינינגר מנגן בכינור, קלידים ומכונות־קצב, על הבמה יהיו לצדו עוד כמה שותפים, אולי גם גוטייה עצמו. את המוסיקאי, שיבוא ארצה עם רעייתו [illegible] התאורנית הקבועה שלו, מביאה ארצה הפקת התקליטים „ויינר", חברה עצמאית, הפועלת כשלוחה של חנות התקליטים התל־אביבית „בית התקליט". ריינינגר הובא לכאן גם כדי לציין חברה נוספת מחוץ־לארץ, שחתמה על חוזה הפצה עם „ויינר", במקרה הזה „קרמוני" הבלגית. בחברה זו חתום יוצא „טוקסידו מון" נוסף, הזמר וינסטון טונג. או אולי, מן הקרוב... לקחת לתשומת־לב.

בליין ריינינגר (באמצע) ולהקתו — משהו חזק

מופע

גדול, אקסטראוואגנטי ומוכשר

התרסקות המעבורת מנעה את המופע מהחלל והקלידן הצרפתי ז'אן מישל ז'אר הפציץ את יוסטון במופע אדיר

מאת עמית רוט

מופע הפעלולים המוסיקאלי הגדול בהיסטוריה נערך ב־5 באפריל לציון יום הולדת של העיר יוסטון. חודשיים וחצי לפני כן צפתה אמריקה במופע אורקולי בלתי מתוכנן, מרהיב עוד יותר וטראגי, בו התפוצצה מעבורת החלל האמריקנית צ'לנג'ר על 7 נוסעיה. הקלידן האלקטרוני הצרפתי ז'אן מישל ז'אר היה קשור לשני האירועים. באחד הוא היה במרכז מאות מטרים של תאורה מהממת, הקרנות לייזר ופירוטכניקה על גבי גורדי השחקים עשויי הזכוכית של יוסטון, לצלילי מוסיקה אלקטרונית שחיבר. ובאחר נשרפו תקוותיו לנגינה והקלטה בחלל של יצירה שכתב לאסטרונאוט רון מקנייר, שניספה עם חבריו. שני האירועים הללו מוכיחים שלז'אן מישל ז'אר יש חוש בלתי רגיל לדרמה, ולפרסומת. הוא עושה דברים בגדול ואוהב שאנשים ישמעו את זה. שמנה דפי חנופה שמצרפים אנשי יחסי־הציבור לאלבומו החדש „מגשים" אינם יוצאי דופן, מנסים להציג את ז'אר כמוסיקאי גדול וחשוב, בעל השפעה מכריעה על המוסיקה המודרנית.

דבר שהוא בהחלט איננו. ז'אן מישל ז'אר הוא מוסיקאי מאוד מוכשר שמצטיין באף טוב ומתרגם את מה שהרוח לכיוון פעולה שיקלע לפנטאסיות של מאזיניו, מבלי שיהיה מתקדם מדי או פשוט. 25 מיליון תקליטים שנזקפים לזכותו מראים שהוא עושה זאת טוב, ועשרות ההופעות הענקיות שקיים, כולל סין, בה היה אמן הרוק הראשון שהופיע בפני מיליוני הסינים, הן הוכחה נוספת.

100 הטכנאים הצרפתיים ו־120 הטכנאים האמריקנים שתפעלו כוורכתו את המופע ביוסטון הוסיפו ללא ספק מימד חדש למוסיקה שלו, מימד שחסר בתקליטיו. הגודש הטכנולוגי המרהיב והוא נראה כהקשר המתאים ביותר למוסיקה של ז'אר. החל מתקליטו חמצן (76), שהיה להיט בכל העולם, ז'אן מישל, בן ה־38 הוא הקלידן המצליח ביותר, שעזר להפוך נגינה בסינתיסייזרים, מעבדי צליל ועוד כלים אלקטרוניים, לפופולרית. בעבר היה לצרפת חלק חשוב מאוד בהתפתחות המוסיקה האלקטרונית הרצינית („מוסיקה קונקרטית") וז'אן מישל ז'אר היה חלק מקבוצה ניסויית שפעלה בפאריס בשנות ה־60 וה־70, אחרי פריצות הדרך בתחום הזה. הוא גם מושפע רבות מהרוק הבריטי של שנות ה־60 וניגן כגיטאריסט במסגרת להקות. הכיוון המסחרי בו הלך בשנות השבעים בסרטים, הצגות תיאטרון, באלט, טלוויזיה והופעות שונות, והתקליטים שהוציא, זכו לזמן מה גם לתשומת־לב אמנותית, אך קלות המשקל וחוסר המשקע שהשאירו הביאו לביקורת גוברת על יצירתו. עד לתקליטו האחרון „זולוק". השימוש הנרחב שעשה בתקליט זה בדוגמי צליל והקונטקסט הלא־יומרני הוא אפילו מגלה לכישוריו. בתקליט החדש יש קטע אחד יפה מאוד — זה שהיה אמור להיות מנוגן במעבורת החלל בידי חברו האסטרונאוט, הסקסופוניסט רון מקנייר, ובו הסקסופון נותן מימד חדש למוסיקה של ז'אר. [illegible] של נגינת הקלידים. יתר הקטעים נחמדים ברובם, במיוחד אלה הקצביים. הנסיונות ליצור מוסיקה תזמורתית בכלים אלקטרוניים, שהוא עושה בחלק מהקטעים נשמעים אנאכרוניסטיים. אחרי האקספוזיציה עם יוסטון, עשרות מיליוני הצופים, התקליט הזה בטוח יימכר היטב בארה"ב.

תקליט

ריטה, יש קבלות

מאת עופר ניר

מישהו מוכן להמר שריטה לא תהיה זמרת השנה?

מישהו מוכן להמר כמה תקליטים תמכור, בהתחשב בעובדה שתוך ארבעה ימים נחטפו למעלה מ־12 אלף עותקים, והתקליט הזהב הדי סלטינה הם רק עניין של ימים — מקסימום שבועות — אחדים?

מישהו משופטי הקדם־אירוויזיון, מאלה שבחרו בשיר אחר, בניגוד לכל הגיון ושיפוט ארטיסטי, מוכן לקום עכשיו ולומר — טעיתי?

כבר בתחרות עצמה היה ברור, שלריטה השיר הטוב מבין המועמדים. האזנה חוזרת מוכיחה שוב ושוב את הפוטנציאל המסחרי הענק שיש ב„שביל הבריחה". מישהו מוכן להמר שגירסה אנגלית או צרפתית או גרמנית או השד יודע, בביצוע של ריטה, לא תצא, במוקדם או במאוחר, בחוץ לארץ? באותו עניין, מישהו מוכן להמר שלשיר הזה, אילו היה נבחר על־ידי השופטים הישראלים, לא היה סיכוי בגמר האירוויזיון?

ריטה הוציאה תקליט בכורה, מסוג התקליטים שמתים לשים אותם על צלחת המקול, לשמוע את הציפייה הארוכה, התקווה למשהו טוב במיוחד — היתה שווה את התוצאה.

שווה, ועוד איך שווה. ריטה, יהלום לא מעובד, נוצץ ומתוסכס, טבעי ונהיר, בידיו של לוטש צעיר, שמכיר כל פינה וכל זווית ויודע לטפל בחומר היקר הזה לשמור על האיכויות — הטבעיות שלו, הפראיות, ולהוסיף ברק טכני משלו. השילוב ריטה־רמי קלינשטיין, זמרת־מלחין, זמרת־מעבד ומפיק, בעל ואשה, מעניק לתקליט אופי וצבע שאינו שכיח בתקליטים מקומיים, הפקה מלאה, עסיסית.

ריטה, על העטיפה ועל התווית, כמו גם בשירים, מראה מה היא יודעת לעשות: להיות רצינית וקלילה, מלודרמאטית ללא בושה ומותר לומר, אפילו קיטשית. אבל הקטע של „שיר אהבה הספר"

„לאהבות", מתקבל ריטה, עובר את השיר ומתחנה מאוד. ריטה של כאשה ב„משחק מכור". ריטה נשית וכואבת ב„בגידה", או נשית וכמו משוחררת, בשיר של יונה וולך „לקבל ולתת". ריטה של לילה עם „עוד איש כורד", בו היא שרה קטע בצרפתית. ריטה במה שעלול היה להתקבל כגימיק והוא, למעשה, אחד הקטעים היפים בתקליט — „הכניסיני תחת כנפך" של ביאליק.

ריטה ומגוון ההבעות, הרגשה והאהבות שלה. ריטה שיחד עם רמי הולכת עכשיו חזק קדימה, ועוד יותר קדימה, משיא לשיא.

„ריטה" של ריטה („כנען־הליקון"), עם מוסיקאים מעולים [illegible] „ריטה" שלאחור התקליט הראשון ולפני „הגירה" [illegible] — ובעצם, בתוך — קריירה מבטיחה מאוד. זה לא יכול היה לקרות למישהו נחמד יותר.

דובז'ה גולדברג: כידון — למנוחות

היום יובא למנוחות דובז'ה גולדברג־כידון, מוותיקי ענף התקשורת ויחסי הציבור בארץ ושותף בחברת „גיתם מערכות תדמית בע"מ". ההלוויה תצא בשעה 15.30 מבית ההלוויות העירוני, רח' רפנה 5 ת"א, לבית העלמין בקרית שאול.

דובז'ה גולדברג, שהיה הנציג הישראלי במועצת האיגוד הבינלאומי ליחסי־ציבור נפטר ביום א' בגיל 65.

הוא עלה ארצה מפולין בגיל 13 ולמד בגבעת השלושה וב„כדורי". בנהלל שירת בדרגת רב־סרן בתפקידי פיקוד מטה והדרכה. היה המפקד הראשון של ביה"ס לשריון. עם שחרורו, החל לעסוק בעיתונות וכתב בעתונים „דבר", „זמנים" ו„גלגרונט" והתמחה בעיקר בתחומי המדיניות הצבאית והמדינית.

בשנת 1961 יסד עם חברו הקרוב חוד אשכול את המשרד ליחסי־ציבור „פורום", שהפך בשנות פעולתו הרבות למשרד המוביל בארץ בתחום זה. יחד עם משה תאומים הקים ב־1979 את חברת „גיתם מערכות תדמית בע"מ" בה עובדים גם שני בניו, מורי ומשה.

משך שנים רבות ניהל דובז'ה יחסי ציבור לחברות, מפעלי תעשיה ומוסדות ציבור מהגדולים בארץ, בין היתר, ייצג את בית ההוצאה היוקרתי „אינטרביה".

(שע"ח)

הוועדה המקומית לתכנון ובניה עיר אילת

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה בנין ערים מקומית אילת בקשה להתרת הקלה בנכס. חריגה מת.ב.ע. מס' 2/18/3. מהות ההקלה: תוספת בניה בסטיה של 3.44% בקומת קרקע. מקום: במפעל ש.א.מ. מבנני מדבר בע"מ אזור תעשיה גוש 40001 חלקה 56 אילת. שם המבקש: ש.א.מ. מבנני מדבר בע"מ.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום במשרד הועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת. כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע ע"י אישור ההקלה רשאי להגיש התנגדות בכתב לבקשה האמורה לועדה המקומית בעירית אילת רח' חטיבת הנגב 5, תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתון.

רפי הוכמן, יו"ר הועדה

מרחב תכנון מקומי באר־שבע

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

בדבר בקשה להקלה ושמוש חורג

הועדה המקומית לתכנון ולבניה באר־שבע מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקות שונות בגושים 7599, 7603 שכונת בנה ביתך הקלות כלהלן:

1. גוש 7599 מגרש 112 — הקלה בקו בנין צדדי בשעור 10%, הקלה באחוזי בנייה בשעור 1%.
2. גוש 7603 מגרש 364' — הקלה בקו בנין צדדי בשעור 10%, הקלת באחוזי בנייה בשעור 4.5%, שינוי גובה בנין מ־8.0 מ' ל־8.5 מ'.
3. גוש 7603 מגרש 78א' — הקלה בקו בנין צדדי בשעור 10%, הקלה באחוזי בנייה בשעור 6%, שינוי גובה בנין כנ"ל.
4. גוש 7603 מגרש 73ב' — הקלה בקו בנין צדדי בשעור 10%, שינוי גובה הבנין כנ"ל.
5. גוש 7603 מגרש 60 ב' — הקלה בקו בנין צדדי בשעור 10%, הקלה באחוזי בנייה בשעור 3%, שינוי גובה הבנין מ־8.0 מ' ל־8.5 מ'.
6. גוש 7603 מגרש 79 א' — הקלה בקו בנין צדדי בשעור 10%, הקלה באחוזי בנייה בשעור 2.5%, שינוי גובה חגג מ־8.0 מ' ל־8.5 מ'.

כל המעונין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית באר־שבע, רחוב ויצמן 1437, בשעות קבלת־קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות בשני העתקים אשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה באר־שבע, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד

יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה באר־שבע

הועדה המקומית לתכנון ולבניה: הגליל המזרחי — טבריה

הודעה

עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשת היתר בניה בשטח הבנוי בטבעינה ע"י חאלד חלי להקלה להקמת מגורים. מהות הבקשה תוספת קומה מגורים מעל המותר.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יוכל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

סעיד ע. חק

יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 להלן החוק:

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 7651 חלקה 34, מגרש 28, רחוב העמק. מבוקשת הקלה 6% משטח המגרש דהיינו 46% במקום 40% המותרים לפי תכנית רע/1/255.

כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה בשעות ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העיריה.

ב. וולסוביץ, יו"ר הועדה לתכנון ובניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לשמוש חורג ממגורים ומחסן למשרד למקצוע חופשי בקומת קרקע ברחוב ריינס מס' 42 גוש 7111 חלקה 38/1 תיק בנין 4/187־042.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם אשר יש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו והובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בממי

סגן ראש העיריה

יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור [illegible] גוש 6625 חלקה 439 תיק בנין 0859־022/11. בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות [illegible] רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו והובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בממי, סגן ראש העיריה

יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון

הודעה על־פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

תיק בנין 2555

נתנה בזו הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 79 בגוש 7161 רחוב קריתי מס' 14, חולון, הכוללת הקלה של 3% משטח המגרש 1230/5 מ"ר.

החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים קומה אחת. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רחוב ויצמן בשעות קבלת קהל. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שרון

מ"מ ראש העיריה

יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

עיריית חולון

ועדת משנה לתכנון ולבנייה חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

תיק בנין 1687

נתנה בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 179 בגוש 6019 רח' הנביאים מס' 46 חולון, הכוללת הקלה של 2.5% משטח המגרש 594/2 מ"ר. החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים א'. את התכנית אפשר לראות במשרדי עיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שרון

מ"מ ראש העיריה ויו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

טלוויזיה

09.00 בבית של פיסטוק — פיסטוק לומד לעוף. 09.20 פרוטות של זהב — סדרה עלילתית. 09.45 ביתו של אף אחד — סדרה עלילתית. 10.10 דיוקנו של סבא — תיאור של פגישה אנושית מרגשת בין צעיר למבוגר. סב ונכד 10.40 עד סוף 14.00 כלבי הים — תיאור סביבת הקרח בה חיים כלבי הים. 14.25 לורל והרדי 14.45 Science and Music Hello Israel 15.15 רחוב סומסום. 15.30 קשת וענן — והנרת לבנד תיאור מהלך ליל הסדר והתמקדות על משמעות ההגדה של פסח 15.50 פרפר נחמד — פסח בא. 16.20 דיק טרסין — פרק 14: השועל (חלק א'). 17.00 ערב חדש — מנחה: גדעון רייכר 17.30 זמן לחדשות — תכנית מיוחדת לקראת חג הפסח 18.00 התלת רגליים — סדרת הרפתקות בדיונית לנוער. הפרק הרביעי: וויל, הנרי וז'אן פול עברו בן הכלא הצרפתי, ממשיכים במסעם להר הלבן ומגיעים לפריס. פריס הבירה וערבה התלת־רגליים הרסו אותה 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 טלוויזיה — סדרה תיעודית הסוקרת את תולדות הטלוויזיה, התפתחותה והשפעתה הכיום. הסדרה בוחנת את תפקיד הטלוויזיה בחברה המודרנית. פרק א — חזון של כוח 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות 20.02 מבט 20.02 דרך ארץ — שעשועון טלוויזיה תחרותי ונושא פרסים. העוסק בתחבורה ובזהירות בדרכים. תוכנית אחרונה: מעברי חצייה. המתמודדים: ח"כ מנחם גולדשטיין והשחקנים בסאם וועמוט וציפי מור, מנחה: ספי ריבלין 20.30 כולבוטק — מגזין לצרכנות ולאיכות חיים 21.00 מבט לחדשות 21.40 מבט שני 22.20 משפחה — דרמה, בהפקת הטלוויזיה הסקוטית 22.50 קונצרט: עם הפסנתרן היוגוסלבי הנודע, איבו פוגורליץ'. 23.50 פסוקו של מקום — מבט אל אשמנות. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר" 07.07 „בוקר טוב" שופן: ואלסים 07.30 „שחרית מוסיקלית" 09.30 „קונצרט בוקר": בטהובן: שלישיה במי במול מג'ור, אופ. 38, לפסנתר, כנור וצ'לו. שוברט: „שירי גנן הגבל", אופ. 12, ר. 478 למילים של גתה. באך: קונצרטו ברה מינור לכנור ותזמורת, רבודיס: סימפוניה מס. 3 במי במול מג'ור 11.57 „מגישים שיר" 12.05 „מוסיקה קאמרית": מוצרט: וריאציות על הנושא „הרועה סילמן", קוראיו רביעיית כלייקשח מס. 13.1 00 „קונצרט צהריים": מוצרט: סימפוניה בלה מינור, ק. 16 א. „אורנוזה", שופן: 24 פרלודים, בריה שירי עם סטרווינסקי: שתי סוויטות קטנות, ברטוק: סונטה לשני פסנתרים וכלי־הקשה 15.00 „מילון מוסיקלי" 18.05 „מבוך התקליטייה" 18.00 „קונצרט מנחה": התזמורת הפילהרמונית הישראלית/מהטה־ברנסטיין צ'ייקובסקי: המלט אופ. 67 (ברנסטיין) ברהמס: קונצרטו לפסנתר ותז', מס. 1. ברנסטיין: הליל, מן סנס: קרנבל החיות. מנדלסון: סימפוניה מס. 4 בלה מג'ור. „האיטלקית" 18.50 „אתנחתא" 20.05 „ערב טוב" 20.27 „מגישים שיר" 20.30 קונצרט התזמורת הסימפ. ים רשות השידור חי מהאולם ירושלים [illegible] 22.55 „מילון מוסיקלי" 23.00 [illegible] (ש.ח)

רשת א'

07.30 „הרו שירים" — פזמונים ושירים 08.05 „חוגה" — עם גבי הגל 09.05 „השיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 „מגנש" — מגזין לבעיות משפחה 10.30 „רדיו קל" — תכנית יומית בעברית קלה 11.05 רגע של עברית 11.10 „שירים עבריים" 11.30 „השכלה ודעת לכל" „קהילות ישראל" — בהדרכת ד"ר יוסף טובי „מרוקו" 12.05 [illegible] 14.05 „לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים [illegible] 17.14 „מגישים שיר" 17.30 „האוניברסיטה הפתוחה" [illegible] 18.05 [illegible] 22.05 [illegible]

רשת ב'

06.31 רגע של עברית 07.00 „הבוקר הזה" [illegible] 10.10 „כל צבעי הקשת" [illegible] 12.10 [illegible] — חדשות [illegible] 13.00 „בחצי היום" — חדשות ופזמונים 14.06 „יש עניין" — עם גבי גזית 15.10 „רגעי קסם" 16.05 „שיר אתנו שיר" — שירים עבריים 17.10 „יומן כלכלה" 17.30 „על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה 18.06 „אצבע על הדופק" — שבועון בעניני בריאות ורפואה עורך ומנחה: אברהם מרון 18.45 היום בספורט 19.00 „היום הזה" 19.35 „עולם חדש" — מגזין חודשי לעניני האדם וסביבתו בעריכת דויד אפל 20.05 פרקי חזנות „בבקשתך" 22.05 „עוד פעם אחת" — תכניות בשידור חוזר „זכרון דברים" — עם יפתח כרגרמן 23.05 „קפה ראשי" — חידונים מגוונים בהשתתפות המאזינים עם שמוליק רוזן

גלי צה"ל

05.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.05 צלילי בוקר 06.30 „פוקחים עין" — מידע ומוסיקה לתחילתו של יום עם לאה עוז 07.07 „שבע אפס שבע" — עם איתן ליפשיץ 08.05 שירי טוב ישראל — „שעת אקטואליה יומית עם ראובן בנויומן, יצחק בנדר ואילנה דיין 09.05 „אילה בוקר" — עם אלי ישראלי 10.05 „דסברת חו" עם מיכל ניב 11.05 נכון לעכשיו — עם רפי רשף 13.03 „קשר רדיו" — ניסרים רדיופונים עם אבדי גלעד 13.55 יומן שירותרום 14.05 „זה רה יומי" — עם דובי לנץ ורני קרסל 15.05 „פניצה יומית" — עם אורלי יניב 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה על כלכלה — עם שמואל נחושתן 19.03 „נה יש" — עם ארז טל 20.05 „זה קדרה" — מגאזין המוסיקה של גלי־צה"ל 21.00 מבט לחדשות 21.30 פזמונים לכולם 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שההכרה אוהבים 23.05 „לילה לילה" — עם יואב קוטנר 00.05 ציפורי לילה — עם דורי בן־זאב. תוכנית מוסיקלית בנימה אישית 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה עם מירב אופיר 05.05 צלילי בוקר

רשת ג' 06.11 „בחורה לאושר" — להיטים ותיקים 07.07 „שיר בבוקר בבוקר" — שירים ופזמונים ישראלים 09.05 „מה כבר תשעה" — עם אבי אתגר 10.05 „דברים טובים" — עם שמירה אימבר 11.05 „רק מוסיקה" 12.05 „שעה תמימה" — עם מלאכי חוקיה 13.05 „רק בימי חול" — עם מנחם פרי 14.05 „לי ולך — שיר וברכה" 15.05 „חרש, חריש ומחודש" — עם שוש עטרי 16.05 „מוסיקה לעניין" 17.05 „הצגה יומית" 18.05 „מקום בצמרת" — מצעד הפזמונים הישראלים 21.05 „אורות קתיק" — שירים שלא נס ליחם — עם קובי ברקאי 23.05 „מניחי ג'אז".

קולנוע

תל־אביב

אסתר: מרגלים שכאלה 4.30 — 7.15 — 9.30

אורלי: פירמידת הפחד + 11.00

בית לסין: פנדאנגו 19.30, 21.30, 21.15

בן־יהודה: נפגש בסיבוב + 11.00

גת: פעמיים במשך החיים

גורדון: סיפור אמיתי

דקל: בעקבות אוצר הנילוס

דרייב־אין: הנינג'ה 6.15 + מופע גבר 12.00; פירמידת הפחד 7.15, 9.30

הוד: רמבו + חזרה לעתיד 11.00

מוזיאון תל־אביב: היוך הגדי

לימור חדש: כבודו של פריצי 7.00, 9.10

פאר: חלומות מתוקים 4.15, 7, 9.10

סינמה 1: לחיות ולמות בלוס־אנג'לס

סינמה 2: חזרה לעתיד

פאריס: מסע עסקים של אבא 11, 2, 4, 7.15, 9.10

הצילו את המציל 23.30

רבין:

חן 1: הצגת בוקר: היפהפיה והיחסן 5, 7.20, 9.45

חן 2: + הצגת בוקר 5.00, 7.25, 9.40

חן 3: הצגת בוקר; הינות ציור במשפחה 4.15, 7, 9.10

חן 4: סיפורה של מארי 10.10, 1.10, 5, 7.20, 9.40

חן 5: הגונים — הצגת בוקר 7.30, 9.40

שחף: זכרונות מאפריקה 5.45, 9.15

תל־אביב: מחץ הדלתא

תכלת: להב בשונן 4.30, 7.15, 9.10

צוותא: חייל הלילה 8.00

רמת־גן וגבעתיים

אלאוס: צוחק מי ששוכר אחרון 5, 7.15, 9.10

לילי: שושנת יהיר הסגולה 7.15, 9.30

ארמון: מרגלים שכאלה 7, 9.10

רבין:

גן 1: הצגת בוקר — נאטי גאן; + שורת המקהלה 5, 7.10, 9.40

גן 2: הצגת בוקר — חברי הדרקון אליוט 5, 7.20, 9.40

גן 3: הצגת בוקר: הגונים; + פעמיים במשך החיים 4.15, 6.10, 9.30

גן 4: הצגת בוקר: היפהפיה והיחסן 5.00, 7.20, 9.45

ירושלים

אוריון: מחץ הדלתא 4.30, 7, 9

אורנע: בבירתי המאמן 4.30, 7, 9

בית אגרון:

גוליבר בארץ הגמדים	10.00
ציישי צ'יטי בנג בנג	11.30
בית ספר לעבירות בתנועה	16.00
האחים מרכס במרוצים	18.00
ישנוני	20.00
הטנגו האחרון בפריז	21.45
סרט אילם	24.00

בניינו ומאמורו: הסיפור האמיתי 6, 9.15

בפירי: זכרונות מאפריקה 5.45, 9; + הצגת בוקר: בחזרה לעתיד

הבירה: נפגש בסיבוב 4.30, 7, 9; + 11.00 בבוקר

מיטשל: פירמידת הפחד 6.00, 9.00; + 11.00 בבוקר

סמדר: בתר בי 7.00, 9.15

אורגיל: נאטי גאן 4.30, 7, 9.15; + הצגת בוקר ב־10.30

חיפה

אימנון: צוחק מי ששוכר אחרון 4.30, 6.45, 9

אורה: זכרונות מאפריקה 4, 6, 9

חן: תרגיל לרופאים מתחילים 4.30, 6.45, 9.00

עצמון: נפגש בסיבוב 4.30, 7.00, 9.15

סאר: בבירתי המאמן 4.30, 6.45, 9

קרן אור המגדרשה: מסע העסקים של אבא 6.30, 9.00

רון: מחץ הדלתא 4.30, 6.45, 9.00

אספיר: רמבו 4.30, 7.00, 9.15

אורלי: פעמיים במשך החיים 9; + היפהפיה והיחסן 11, 4.30, 6.30

נתניה

שירון: נפגש בסיבוב 7.00, 9.15

שמורה: הכבוד של פריצי 7.00, 9.15

חולון

מגדל: מחץ הדלתא 4.30, 7.15, 9.30

מגדל: מרגלים שכאלה

ארמון: צוחק מי ששוכר אחרון 4.30, 7.15, 9.10; 5, 7.15, 9.30

גבעתיים

עצמונית: מחץ הדלתא 4.10, 7.15, 9.30; + נקמת הנינג'ה — הצגת בוקר

הרצליה

הובל: זכרונות מאפריקה 7, 9

דניאל: הרבה ולא כלום 7.00, 9.30

באר־שבע

חן: מחץ הדלתא 7.00, 9.30

חדרה

חן חדרה: הכבוד של פריצי 7.00, 9.15

תיאטרון

תיאטרוני ישראל

הערב, יום ג', 22.4

תיאטרון הבימה:

נמר חברבורות: 20.30

פירוד זמני: 20.30

התיאטרון הקאמרי

יאקיש ופופצ'ח — קומדיה: 20.30

צוותא

לתרבות מתקדמת

יום ג', 22.4 בשעה 21.00

„די בן־אדם"

מאת פ. ק. קרויץ

עם אהובת יובל, גד קינר, רמי הזקירה

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים — מור — חנינה רייק 20.

חולון — ד"ר תורי — סוקולוב 70.

ירושלים — קופ"ח — פרמאצ רוממה — רחוב הצ"ג 28.

נתניה — הרכה — הרצל 24.

פתח־תקוה — קופ"ח כללית — חיים עוזר.

רמת־גן — סינצי — זיבת ציון 43.

תל־אביב — ארלוזורוב — ארלוזורוב 76. קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.

חיפה — הנשיא — שד' הנשיא 33.

רחובות — כללית — בני משה.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 244, חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב וחיפה: בימים א'־ה' בימי ו' וערבי חג: 7.30.

לבני־ברק ולחיפה: בימים א'־ה': 16.00, בימי ו' וערבי חג: 11.30.

מתל־אביב לירושלים: מת"א דרום בימים א'־ה': 16.00

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

- בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
- בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
- בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית. ילדים — כל השבוע.
- בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה' שבת — כירורגיה ופנימית.
- בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות — כל השבוע.
- בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה

- בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

- שערי צדק — ילדים, כירורגית, אורטופדית, עיניים.
- ביקור חולים — פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'־ה' 08.00־20.00, בימי ו' 08.00־15.00. טלפונים: 03־433500.

יד בדר — אוזן קשובה טלפונית לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה: ת"א — 226027 (24 שעות); חיפה — 04־229485 (11.00־20.00); נהריה — 04־920014 (11.00־20.00). קו פתוח להורים במצוקה [illegible]

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל

בתל־אביב — בימים א'־ה' בין השעות: 21.00—23.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 15.00—24.00, בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.

הכתובת: רח' ברנדבנא 49, טל' 284649

בחיפה: רחוב הגפן 24, קומה ג', טל' 523544. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00־9.00. אחרי השעות מקבלים טלפוני בלבד. דיזנגוף סנטר [illegible] קומה א', טל' 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לקרבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32452 בימים א'־ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־227171.

ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111.

ער"ן חיפה — טל' 04־672222.

ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111.

ער"ן נתניה — טל' 053־35426.

סילוק מזיקים

מוקד עת"א למזיקים ומפגעים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111. [illegible]

אוטובוסים

מבני ברק 8.15

לחיפה: בימים א'־ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00

לנתניה: בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00

מחיפה בת־גלים: לירושלים: א'־ה' 7.00

לתל־אביב: א'־ה' 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.10, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.18

מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.55, 9.00, 10.40, 14.35, 16.45, 18.18

לירושלים: 4.55

קרית־חיים (בנות) וקרית־אתא (בנים) בגמר העולמי לבתיה"ס

כדורעף

שירות „על המשמר"

נבחרת הבנים בכדורעף של בית הספר רוגוזין קרית־אתא ונבחרת הבנות בכדורעף של בית הספר תיכון קרית־חיים העפילו אתמול למשחקי גמר אליפות העולם לבתי ספר על יסודיים הנערכת בליכטנשטיין.

אליפות הבנות הישראלית קיימה אתמול שני משחקים. ברבע הגמר היא גברה על אלופת איטליה 0:2 ובחצי הגמר ניצחה את אנגליה 1:2.

נבחרת הבנים ניצחה ברבע הגמר את פינלנד 1:2 ובחצי הגמר ניצחה את ספרד 0:2.

משחקי הגמר יתקיימו היום, בשעה 2 תתמודד נבחרת הבנות של תיכון קרית־חיים עם אלופת תורכיה ולאחר כן תתמודד נבחרת הבנים של רוגוזין קרית־אתא עם אלופת סין.

בשלב המוקדם כבר שיחקו הבנים עם אלופי סין וגברו עליהם 1:2. לפני אותו משחק סירבו הסינים ללחוץ את ידי הישראלים ולהחליף סמלים. ראשי המשלחת הישראלית מחו בפני הועדה המארגנת שקבעה את ראש המשלחת ההולנדית כבורר בנושא.

נקבע כי הסינים ילחצו היום את ידי הישראלים ואילו החלפת הסמלים תעשה ב...חדרי ההלבשה. לטענת הסינים הם נוהגים כך משום שקיבלו הוראות ברורות בנושא זה.

פרט להצלחות המעופפים הרשימו בליכטנשטיין גם שני השופטים הישראלים, זאב שוהם ואסא וינגר. אילו לא היו עולות הנבחרות הישראליות למשחקי הגמר היו טובים סיכויי השופטים שלנו לשפוט בגמרים. בינתיים שרבץ זאב שוהם לשפוט במשחק הבנות על המקום השלישי ואסא וינגר ישפוט במשחק הבנים על המקום השלישי.

ראשי המשלחת הישראלית סיפרו אמש בשיחה טלפונית ל„על המשמר" כי המשלחות כולן מתפעלות מיכולת הישראלים ומרעיפות שבחים.

אליפות העולם לקטועים - בישראל

אליפות העולם לקטועים תתקיים בישראל בין ה־25 ל־31 במאי בבית הלוחם באפקה.

באליפות יטלו חלק נבחרות מגרמניה, אנגליה, צרפת, פולין, ארה"ב וישראל.

במקביל למשחקים תתקיים לראשונה בארץ ישיבת ההנהלה העולמית של הארגון הבין־לאומי לספורט נכים איי.סי.או.די.

אליפות העולם תהיה בחסות שר החינוך והתרבות, יצחק נבון.

חמדיה — אלופה

קבוצת חמדיה זכתה באליפות המועצה האזורית בקעת בית־שאן/גלבוע בכדורסל כשניצחה בגמר הפליי־אוף את נוה־איתן — 38:61.

אמיר ערן קלע 25 נקודות לחמדיה ויצחק וישינסקי 24 לנוה־איתן.

במשחק על המקום ה־3 גברה מסילות על רשפים — 62:68. אריה אלבו קלע 20 נקודות למסילות וארז לוי 25 לרשפים.

המשחקים נערכו באולם בגן השלושה. ראש המועצה האזורית, אורי יפה, חילק את הפרסים. במעמד זה נפרדו הקבוצות מרכז הספורט של המועצה האזורית בקעת בית־שאן, חמי גינתון, שסיים את תפקידו.

„איומי מלחמה אמריקניים" מנעו הופעת הלובים

כדורגלנים לוביים לא יכלו להתייצב מול קבוצה מאוגנדה במשחק של גביע אפריקה לאלופות בשבת, בשל איומי מלחמה מצד ארה"ב. כך אמרו דוברים של קבוצות הכדורגל.

הם אמרו כי מועצת הספורט של לוב שיגרה מברק למטה התאחדות הכדורגל האפריקאית בקהיר, וביקשו לקבוע מועד חדש למשחק בין קבוצת דאהרה של לוב וקבוצת עיריית קמפאלה.

במשחק הראשון שנערך לפני שבועיים בטריפולי, ניצחה הקבוצה הלובית את עיריית קמפאלה 1:2.

פ.צ. קלן מערערת

מועדון הכדורגל המערב גרמני פ.צ. קלן הגיש ערעור על החלטת אופ"א שלפיה יהיה עליו לקיים את משחק גמר הגומלין בגביע אופ"א נגד ריאל מאדריד במרחק של 350 ק"מ מן האיצטדיון שלו.

האיגוד האירופי העניש את המועדון המערב גרמני בעקבות התפרעות אוהדיו במשחק הגומלין בחצי גמר גביע אופ"א בבלגיה נגד ווארהם (3:3).

לפי טענת המשטרה, האוהדים שיגרו זיקוקין די־נור לפני שריקת הפתיחה והתכתשו עם השוטרים ביציעים. נעצרו 38 מאוהדי קלן.

אם הערעור לא יתקבל תיאלץ קלן לארח את ריאל מאדריד ב־8 במאי באחת הערים, האנובר שטוטגרט או מינכן.

גם ווארהם הוענשה

גם המועדון הבלגי ווארהם הוענש בעקבות התקריות נגד קלן במשחק הגומלין בגביע אופ"א.

האיגוד האירופי בברן החליט לקנוס את ווארהם, שאירחה את המשחק, ב־3800 דולר.

קבוצת ווארהם נקנסה עקב זריקת חפצים על האורחים על ידי הצופים.

צבי שרף. עונה רביעית במכבי ת"א

מאת יצחק ויסהוף

צבי שרף ימשיך לאמן את אלופת ישראל ומחזיקת הגביע בכדורסל מכבי תל־אביב עונה רביעית ברציפות.

אתמול הוחלט על המשך עבודתו של המאמן וכך הופרחו השמועות כאילו רלף קליין ישוב לאמן את הקבוצה.

לאחר עזיבתו של משה ויינקרנץ, עוזרו של שרף בשלוש השנים האחרונות, שעבר את הכביש ויאמן את הפועל תל־אביב, נשארת שאלת עוזר המאמן במכבי תל־אביב פתוחה.

המועמד מספר 1 לשמש כעוזרו של שרף הוא יאיר שרון מי שאימן בעונה החולפת את בית"ר תל־אביב.

כמו כן הוזכרו שמותיהם של יעקב אדלר שאימן את הפועל תל־אביב וכן של המאמן הצעיר אריק בריאלובסקי כמי שעשויים לשמש כעוזרים. בריאלובסקי אימן בשנה האחרונה את קבוצת הנוער של מכבי תל־אביב.

העיקר הבריאות...

מאת כתבנו בפתח־תקווה

מגן מכבי פתח־תקווה, שאטיק אל הוזיל לא הורשה אתמול להתאמן לאחר תקרית שהיתה לו עם המאמן משה מאירי.

אל הוזייל שבא להתאמן נתבקש על ידי המאמן לפנות לרופא ולקבל אישור שהוא בריא. הסיפור קשור ליום שבת בו הודיע הכדורגלן למאמנו שהוא חולה. המאמן מאירי החליט כאמור אתמול לא לאפשר לו להתאמן. הכדורגלן אמר אתמול לכתבנו: „היום אני כבר אלך לרופא ואמציא אישור שאני בריא".

חיוכים נראו אתמול בקרב השחקנים לאחר שהם קיבלו 15 אלף דולר, חוב עבור חלק משלושת החודשים האחרונים. אחד השחקנים ציין: „בגון שטיפטפו לנו קצת שקלים לפני חג הפסח אבל אם לא יהיה לכך המשך לא נשתוק".

כתגובה לדברים אלו אמר חבר הנהלה: „כמו שהם משחקים היום לא יהיה זה אסון אם הם ישביתו את האימונים. אחרי הכל הנוער שלנו לא נופל באיכותו מהבוגרים. המגלים לאחרונה חולשה מדהימה".

וידנפלד לחצי הגמר

טניס

מאת יצחק אשל

הטניסאי רביב וידנפלד העפיל אתמול לשלב חצי הגמר באליפות פסח המסורתית לגילאי 18 ר"ט.

בגיל 18 הוא גבר על אוהד ויינברג 3:6, 1:6 ובגיל 16 הוא ניצח את יובל הירש 2:6, 2:6. בגיל זה ניצח בועז מרנשטיין את יואב עוזאצ'י 2:6, 4:6, 2:6.

בין הנערות מוליכה בנקל דליה קוריאט בגיל 18.

בגיל 16 הפתיעה ענת וזון בנצחון על אסנת רג'ואן המדורגת מס' 1 . 1:6, 5:7.

היום יתקיימו ברמת־השרון ובית משחקי חצי הגמר לגילאי 18, 16, 14 ר"ט.

בעיות בשיחרור מרסר למסע למערב גרמניה

נבחרת הכדורסל יוצאת היום למחנה אימונים בגרמניה כהכנה לאליפות אירופה דרגה ב' שתיערך בחודש הבא בבלגיה

כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

לאוואן מרסר, שחקנה של נבחרת ישראל בכדורסל, נעדר אמש מהאימון האחרון אותו ערך הסגל לפני יציאתו היום למחנה אימון בן שבוע במערב גרמניה.

מרסר נעדר מהאימון לאחר שעסק בכל שעות אחה"צ והערב בענין שחרורו מצה"ל. מנהל הנבחרת עמירם שפירא ניסה בשעות הלילה להשיג את השחרור ואישור היציאה עבור השחקן שהוא העור. בתום אימון הנבחרת אמש הביע שפירא תקווה כי יצליחו להשיג את המסמכים הדרושים ומרסר יוכל לצאת עם הנבחרת.

מלבד מרסר התאמנו יתר שחקני הנבחרת ובמשך שעתיים ערכו אימון מפרך. בתום האימון אמר המאמן הלאומי צבי שרף: „לא הכנו את הנבחרת לנסיעה לגרמניה. נסיעה זו מתוכנת למטרות עבודה. אני רק יכול לקוות שמרסר ימריא אתנו הבוקר. בקארלסרוהה שם נשהה נעבוד. אנחנו לא מוותרים על ליל הסדר בארץ כדי לבלות. נגבש את הנבחרת ונשתדל להכשיר כמה שיותר שחקנים שיוכלו לשחק משום שבאליפות אירופה צפויים לנו משחקים למשך 9 ימים ושם אי אפשר לשחק עם חמישיה אחת".

עוזר המאמן הלאומי משה ויינקרנץ יחמיץ את המסע לגרמניה משום שרעייתו עומדת ללדת בכל יום ומנהל הנבחרת עמירם שפירא אישר את שיחרורו.

במערב גרמניה תקיים הנבחרת שני משחקים נגד קבוצה מקומית ומול קבוצת שחקנים אמריקאים המשחקים בליגה המערב גרמנית.

מיקי ברקוביץ, כוכבה של נבחרת ישראל, שמעמדו בסגל עדיין לא ברור אחרי שביקש להשתחרר למטרות מנוחה נכח באימון אמש. מיקי הגיע לאימון כדי לאחל הצלחה לשחקנים ולהפרד מהם. על האפשרות שישוב לסגל לקראת אליפות אירופה הוא השיב: „עכשיו אני בחופש. אני רוצה לנוח. לשכוח מכדורסל ואינו לא יודע מה יהיה בעתיד".

15 הכדורסלנים הממריאים הבוקר הם: לאואן מרסר (אם יסודרו מסמכיו) עמוס פריטמן, עופר פליישר, חן ליפין, האוורד לאסוף, עדי גורדון, דורון שפע, תומר שטיינהאואר, ארי רוזנברג, אלון אופיר, ג'ון וייס, חיים זלוטיקמן, מוטי דניאל, סטיב שלכטר וניר רכליס.

יחד עם הנבחרת ייצאו המאמן צבי שרף, המנהל עמירם שפירא, ראש המשלחת שמחה לנצנר, איש המשק ראובן כהן וכן רופא.

יוסף ישועה מסכם אליפות טניס־השולחן:
שליטה מוחלטת של בוגן ופולאק

מתסכל ששחקני־נוער לא זינקו לשלבי הגמר ★ משחקי הנשים - שעמום ★ אין יריבה לאיריס כרמי

מאת יצחק ויסהוף

אליפות ישראל בטניס־שולחן נערכה בשבוע שעבר בלוד. משחק־הגמר הפגיש את שני אוחזי־המחבט הטובים במדינה. יוסי בוגן מהפועל רמת־גן ודרור פולאק ממכבי ת"א. בוגן גבר בגמר מרתק על פולאק 1:3, והגן על תוארו כאלוף ישראל.

מזכיר איגוד טניס־השולחן, האלוף לשעבר, יוסף ישועה, מסכם את האליפות: „כל תוצאה בין שני שחקנים אלו לא מהווה הפתעה. קיים שוויון מוחלט בין השניים, ורק התעלות של שחקן זה או אחר מכריעה את המשחק ביניהם. במשחק־הגמר הפעם גילו השניים יכולת נפלאה בצד דקות חולשה. אין ספק כי משחק־הגמר היווה חוויה".

יוסף ישועה מצטער על העובדה שבין ארבעת השחקנים שהגיעו למשחקי חצי־הגמר והגמר לא התברג אף שחקן נוער. „לאחר תקופה כל־כך ארוכה, בה אנו משקיעים המון בשחקני הנוער לא הגיע אף אחד מהם למעמד חצי־הגמר. זה מתסכל. בנוסף ליוסי בוגן ודרור פולאק שיחקו בחצי־הגמר ותיקים כמו מנחם שטיין ועדי רוזנבאום. עובדה זו מוכיחה שצריך לעבוד יותר עם הנוער".

מי שבכל זאת עודד את יוסף ישועה היה הצעיר שי פרמינגר ממכבי ת"א, שהיה המצטיין בגילאי 18: „הוא היה השחקן מספר אחד בגילו. שחקן מצויין. חבל רק שעצביו הרופפים גורמים לו לצאת מהריכוז. ארבעת הצעירים שהגיעו לגמר גילאי 18 הם, בנוסף לפרמינגר, מיקי זיכל, רן קוניק ומיקי קידר".

בגיל 16 ראוי לציין רמי שיינברג מהפועל חולון, שהיה משכמו ומעלה, ויכולתו גורמת לאופטימיות לגבי העתיד. שחקני־עתיד נוספים הם שגיא צוקרמן וגיא בסיס".

אלופה כרמי

יוסף ישועה לא רואה ישועה אצל הנשים: „הנשים היוו שעמום אחד גדול. לאיריס כרמי אין יריבות. אינני רואה בעתיד שחקנית שתוכל לסכנה. חבל שלא ניתן להביא שחקנית נוספת לרמתה של איריס. היתה הפתעה ברמתה של הדס גולדקרנץ מאילת. הדס גברה על השחקנית מספר 2 של ישראל, ענת קורסיה, ועל־כך זכאית למלוא המחמאות. גם כמות המשתתפות קטנה. אם לאליפות נרשמו 800 משתתפים הרי שנשים נרשמו כ־50־60 וזה חבל".

מזכיר האיגוד מסכם כי היתה זו אליפות קשה: „העובדה שהאיגוד לא הגביל השתתפות של אגודות. כדי לאפשר לאגודות רחוקות להשתתף. גרמה שגם שחקנים המרוחקים מאיזור המרכז הגיעו, וכך הצליחו כל השחקנים בארץ להציג את יכולתם וניתן לסכם אליפות זו בחיוב".

הודעה על פצצה בגמר טורניר האביב

הודעת שווא על פצצה שהטמינה המחתרת הארמנית גרמה לבהלה רבה במהלך משחק גמר טורניר האביב בכדורעף לבנות שנערך בנורבגיה.

האולם היה מלא מפה לפה בצופים שבאו לחזות במשחק בין צרפת לתורכיה. הכרוז ביקש לפנות את האולם והצופים יצאו לקור של שתי מעלות מתחת לאפס.

הקור העז פגע ישירות בקפטן נבחרת ישראל, ענת הרשקו, ששבה אתמול לארץ עם חשש לדלקת ריאות ועם חצבת. הרשקו מיהרה מנמל התעופה לבית הוריה שם היא מרותקת למיטתה.

הפועל פ"ת ובאר־שבע: להתנחם בגביע הטוטו

היום באיצטדיון ברמת־גן גמר גביע הטוטו

כדורגל

גמר גביע הטוטו של הליגה הלאומית יתקיים היום אחה"צ, בשעה 5.30, בין שתי קבוצות שלא הרשימו עד כה במסגרת הליגה הלאומית. יהיו אלו הפועל באר־שבע הממוקמת במקום השישי והפועל פתח תקוה מהמקום הי"ג.

לשתי הקבוצות הובטחו מענקים זהים במידה ויזכו בנצחון. לשתיהן הובטח 50 אחוז מהסכום שהטוטו הקציב למנצחת במסגרת משחק הגמר ואשר יסתכם ב־7,500 דולר למנצחת ו־3,750 למפסידה.

במישור המקצועי יצאו כדורגלני הפועל פתח תקוה כבר שלשום למלון רמת אביב. הקבוצה קיימה שני אימונים ואתמול אף התאמנו השחקנים בבעיטות עונשין מהנקודה הלבנה במקרה והמשחק לא יוכרע.

שני שינויים צפויים בהרכב הקבוצה כאשר החלוץ רונן הלל והקשר אבינועם קייסי שסיימו לרצות עונש הרחקה ישובו להרכב הפותח.

מכל מקום המאמן דרור ברנור ציין אמש בסיום האימון: „לאחר אכזבה בתקופה האחרונה מחניכי אני מקווה שהיום הם יתעלו על עצמם ויביאו לפתח תקוה את גביע הטוטו".

● ההרכב המשוער — הפועל פתח־תקוה: ג'רבי, סאבו, בורניזק, אלון, קוזשווילי, ג. לוי, קייסי, בן־שאנן, חזן, לוין (נהרי), הלל.

בבאר שבע התאמנו השבוע רק פעם אחת לקראת המשחק מול הפועל פתח תקוה. מאמן הקבוצה נחום סטלמך שהצעיד בעבר ככדורגלן את הפועל פתח תקוה להישגים מרשימים אמר אתמול בסיום האימון: „היריב הפתח תקואי לא יהיה קל לפיצוח. אנחנו נשחק את משחקנו הרגיל ונשמור בהגנה כשבע עיניים על חלוצי היריב המסוכנים". באשר להרכב הרי שכאן אין כל בעיות ו־11 הכדורגלנים התופסים את ההרכב באופן קבוע בתקופה האחרונה, ימשיכו לקבל אשראי מהמאמן.

הקבוצה במערך התקפי לפי אימון אתמול הרי שאל ושני החלוצים אלי וייצמן ויובל אוחנה יצטרף גם הקר ראובן סולטן.

שמירה אישית הדוקה תוצב על קשר הפועל פתח תקוה, חיים בן שאנן, שחקן הפועל באר־שבע עד לעונה זו.

● ההרכב המשוער — הפועל באר־שבע: זוכוביצקי, בן חמו, דוידי, אילוז, גונן, עזרן, דהאן, שושני, סולטן, ויצמן, אוחנה.

טניס שולחן

נבחרת הנוער יוצאת לדנמרק

נבחרת הנוער של ישראל בטניס שולחן תצא מחר לאליפות סקנדינביה הפתוחה בטניס שולחן שתערך בדנמרק.

תהיה זו תחילתה של פעילות צפופה לנוער. השחקנים הצעירים של ישראל ישתתפו גם באליפות הבין לאומית של צרפת ואנגליה וגולת הכותרת של הנוער תהיה האליפות הפתוחה של ישראל לנוער שתהיה בתחילת חודש יולי בישראל.

ישראל ביקשה להתקבל לאסיה בקונגרס בסיאול

משלחת ישראל לכנס הועדים האולימפיים הלאומיים, שיתכנס בסיאול, ביקשה לשוב ולהתקבל לפדרציה האסיינית.

נציגי הועד האולימפי הישראלי, יצחק אופק ויצחק כספי, העלו בקשה זו. אם־כי סיכוייה להתקבל אפסיים לאחר שישראל הורחקה [illegible] זו.

ג'ורדן קלע 63 נקודות

קבוצת בוסטון־סלטיקס זכתה אור לאתמול בנצחון שני בפליי־אוף בליגת האנ.בי.איי. בכדורסל על שיקאגו־בולס — 131:135 לאחר שתי הארכות.

63 נקודות שיא באנ.בי.איי — שקלע מייקל ג'ורדן לא סייעו לשיקאגו. בירד קלע 36 נקודות לבוסטון ומקהיל 27.

עכו וחדרה יאבקו בגמר הטוטו הארצי

מאת משה רונברג

גמר גביע הטוטו הארצי יפגיש היום, בשעה 3.30, את הפועל עכו והפועל חדרה שהתמודדו ביניהן ביום שישי במסגרת הליגה וסיימו בתיקו רב שערים 3:3.

שתי הקבוצות הניחנות בחלוצים פוריים, ימשיכו גם היום להתבסס על מערכים התקפיים.

גם במסגרת גביע הטוטו לקבוצות הליגה הארצית הובטחו מענקים וכפי שנודע בעכו עשוי כל שחקן לקבל 250 ש"ח ובחדרה קצת יותר — 300 ש"ח.

בשתי הקבוצות לא צפויים שינויים מאלה ששיחקו ביום שישי.

מכסיקו־אונברסידאד צ'ילי 1:2

נבחרת הכדורגל של מכסיקו ניצחה את קבוצת אונברסידאד צ'ילי 1:2, לאחר שהצ'יליאנים הוליכו 0:1 בדקה ה־15 ע"י ראייאס.

פלורס הגיב בצמד שערים בדקות 31 ו־24 ובדקה ה־42 הורחק יחד עם הצ'יליאני חורייגאו.

ארגנטינה, כוכבים גדולים והישגים צנועים, מקווה לטוב במכסיקו (10)

בורגי, מורמוני, ארדוק יסייעו למאראדונה הכל־יכול לחזור לפיסגה

מאת שבתי טלברט

לאוהדי הכדורגל שיבואו ב־4 במאי לאיצטדיון ברמת־גן לחזות במשחק הבין־ארצי בין ארגנטינה וישראל צפויה חוויה. לא רק לראות את אחד מגדולי כוכבי תבל, דייגו מאראדונה, אלא גם את יורשו, קלאודיו בורגי, בן ה־21 וחצי. לפני בואה ארצה תשחק ארגנטינה ב־30 באפריל באוסלו נגד נורבגיה.

החלוץ המרכזי הצעיר, הנושא על גבו את הסיפרה 9, הצעיד אשתקד את קבוצתו, ארגנטינוס־ג'וניורס, בה שיחק גם קודמו, מאראדונה, לזכייה בגביע דרום־אמריקה.

המאמן הלאומי של ארגנטינה, קארלוס בילארדו, ש„נטל את הפיקוד" מהמאמן הנודע, לואיס סזאר מנוטי, הבחין בכישוריו של בורגי, שגובהו 1.79 מטר, וזימן אותו לסגל הרחב. הוא הוטל מייד למערכה במשחקי־ההכנה, אבל בפאריס, לפני כחודש, הורחק, להפתעת הכל. ארגנטינה נוצחה בידי צרפת — 2:0.

בורגי, בן לכת המורמונית, נתייתם מאביו בגיל 9. בקריירה הקצרה שלו במקצוען הספיק לקנות לאמו בית. אינו מעשן, אינו שותה ואף מתנזר מבילויים. לומד בשקידה שפות ואוהב לקרוא בתנ"ך ולהאזין למוסיקה קלאסית. בחור יוצא־דופן בין הכדורגלנים.

בורגי היה בחדשות בגלל פרישתו הקצרה מהסגל. כעבור שבוע חזר בו. המשבר היה בעקבות תקרית באימון עם המגן נסטור קלאוסן, בן 26 מאינדפנדיינטה, בעל 17 הופעות בנבחרת.

יורש לפיליול

בין שאר השחקנים שהופיעו נגד צרפת היו: השוער אלברטו פומפידו, בן 29 מריבר־פלייט האלופה, הגבוה בין חבריו (1.86), עם 14 הופעות בנבחרת, שירש את מקומו של פיליול הנודע. בספרד היה ממלא־מקום.

המערך העורפי כלל גם את אוסקר גארה, בן 29 מפרוקאריל (31 הופעות בנבחרת) ואוסקר רוגרי, בן 24 מריבר־פלייט (15 הופעות בנבחרת).

בקישור שיחקו: סרג'יו באטיסטה, בן 23 מארגנטינוס־ג'וניורס (ארבע הופעות בנבחרת); חורחה בורוצ'אגה, בן 25 מנאנט הצרפתית (32 הופעות) וריקארדו גיסטי, בן 29 מאינדפנדיינטה (24 הופעות).

הנבחרת הארגנטינית כללה במשחק בצרפת שלושה כדורגלנים שנטלו חלק במשחקי־ספרד ב־1982: הבלם והקפטן לשעבר, דניאל פאסארלה, בן ה־33, שהופיע בפאריס בפעם ה־6 במדי הנבחרת; הקשר והקפטן כיום, דייגו ארמנדו מאראדונה, בן ה־25 וחצי, שהופיע בפעם ה־42 בנבחרת והחלוץ חורחה ואלדאנו, בן ה־30, שלבש 13 פעם את מדיה של ארגנטינה. שלושתם רועים בשדות זרים: פאסארלה משחק בפיורנטינה, ובעונה הבאה יופיע באינטר מילאנו; מאראדונה בנאפולי וואלדאנו בריאל מדריד.

מצטיין בורגי

לפאסארלה היה הכבוד להניף את גביע העולם ב־1978, לאחר נצחון ארגנטינה בגמר על הולנד בהארכה (1:3), משעריהם של מאריו קמפס, מלך־השערים בבואנוס־איירס, שהבקיע צמד ודניאל ברטוני, המככב בשורות נאפולי, לאחר שעבר אליה מפיורנטינה.

מאראדונה — כושר נפלא

את דייגו מאראדונה אין צורך להציג. מה לא נאמר ונכתב עליו. הכתם הגדול שלו: הרחקתו במשחק נגד בראזיל ברבע־גמר גביע־העולם בספרד. לאחר עבירה גסה על שחקן יריב. מאראדונה החל את הקריירה שלו בארגנטינוס־ג'וניורס, עבר לבוקה־ג'וניורס, ובעקבות עיסקת ענק, בת 8 מיליון דולאר, עשה את דרכו לברצלונה. עם כבל פציעות רבות משחקני העורף הקשוחים ובעיקר משחקני הקבוצה הבאסקית, אתלטיקו בילבאו. תקופה ארוכה נעדר בגלל פציעות, וכך לא סייע לקבוצתו הספרדית שהיתה מרוצה להעביר אותו לנאפולי האיטלקית. הכוכב הגדול של ארגנטינה הוא גם הנמוך בחבורה — 1.68 מטר ושוקל 65 ק"ג.

מאראדונה, הקפטן החדש של הנבחרת הוא גם המנהיג בשדה. הכל מתבצע סביבו. הוא נתון בכל רזי המשחק: בבעיטות לשער, במסירות סרגל לחבריו, בכדרור עילאי ובתכנון המשחק.

בארגנטינה זהרו תמיד כוכבים גדולים ובזכותם התפרסמה המדינה הדרום־אמריקנית כבית־יוצר לכדורגלני־העל.

הארץ הראשונה שהבחינה וניצלה זאת עד תום היתה איטליה. ההתאחדות האיטלקית חקרה ומצאה שאפשר להכליל שחקנים ארגנטינים בנבחרתה. אם היו — וכאלה היו רבים — ממוצא איטלקי. ואכן, כבר במשחקי גמר גביע העולם שהתקיימו באיטליה ב־1934 הופיעו בנבחרת המארחת שלושה „אוריונדים", שפירושו בנים ממוצא איטלקי להורים או סבים שהיגרו לארגנטינה: הרץ המרכזי מונטי, שכיכב במדי ארגנטינה שנוצחה בגמר גביע העולם הראשון במונטבידיאו ע"י אורוגוואי 4:2, והקיצונים אורסי וגואייטה. אגב, אורסי מת לפני כשבועיים במולדתו, בגיל 85. הוא שיחק בשנות השלושים בקבוצת יובנטוס, יחד עם מונטי.

ארגנטינה סיפקה כדורגלנים לא רק לנבחרת איטליה אלא גם לספרד. המפורסם שבהם היה אלפרדו די־סטפנו, שסייע יותר לריאל מדריד מאשר לנבחרת ספרד.

לא רק בשנות השלושים הופיעו שחקנים מארגנטינה ב„סקוואדרה־אזורה". בשנות השישים סייעו שלושה כאלה לאיטליה לנצח את ישראל במוקדמות הגביע העולמי (2:4 ברמת־גן ו־0:6 בטורינו): לויאקונו, סיבורי ואנג'לילו.

מאזן לא מרשים

המאזן של ארגנטינה במשחקי הגביע העולמי אינו מרשים במיוחד, למרות שפע הכוכבים במדינה זו. כדאי להזכיר כמה מהשמות הנודעים בעבר. בעיקר בתפקידי הקישור והחוד: פדרנרה, גדול המבקיעים בדרום־אמריקה במחצית השנייה של שנות השלושים, וקודמו סטאבילה, שהיה מלך־השערים בגמר הגביע העולמי ב־1930, עם 8 שערים. את הקריירה העיקרית עשה בצרפת. לאחר המלחמה, ובמיוחד בשנות החמישים והשישים היו: לאברונה, נסטור רוסי, ראטין, סארפיליפו, ארטימה, באבינגטון ואולה.

בעבר לא דאגה ארגנטינה לגייס את כוכביה מעבר לים. היא הסתפקה באלה שהיו מצויים בקבוצותיה. זו הסיבה, סבורים הפרשנים, שהדבר גרם בעקיפין לכשלונה במשחקי הגביע העולמי בשנות השישים והשבעים.

ארגנטינה הרשימה ב־1966 בלונדון והיתה אחת המועמדות לזכות בגביע, אך תיפקוד בלתי־נכון של מאמנה גרמו להפסדה לאנגליה ברבע־הגמר 1:0. משער שנגח ג'ף הארסט. באותו משחק הורחק הקפטן שלה, ראטין. הייתי בין 100 אלף הצופים באיצטדיון וומבלי באותו משחק. לדעתי, שיחקה ארגנטינה טוב יותר מאשר אנגליה ורק הרחקת ראטין ע"י השופט המערב־גרמני קרייטליין גרמה להפסדה.

במכסיקו תהיה זו הופעתה התשיעית של ארגנטינה בשלבי־הגמר. היא זכתה בגביע העולמי ב־1978 והופיעה בגמר ב־1930. ההישג הגרוע היה, אולי, אותו הפסד ברבע־הגמר באנגליה. בשאר הופעותיה לא עברה את המכשול הראשון. את המפלה הצורבת ביותר ספגה בשבדיה ב־1958, כאשר הובסה ע"י צ'כוסלובקיה 6:1. בבואנוס־איירס האשימו את הכשלון את ה... בלונדינות השבריות.

יצחק בוזורגי מהפועל חיפה (בלבן) פורץ מול אסי בן־שמעון והשוער משה מרכוס ממכבי פ"ת (הפועל חיפה הפתיעה בנצחון — 1:3) צילם: אריה קנפר

ערפל סמיך בצמרת התבהרות בתחתית

הכל יכול לקרות במאבק הצפוף בין מכבי חיפה, מכבי תל־אביב, הפועל תל־אביב ובית"ר ירושלים ★ 15 נקודות בקופה ★ צריך עצבים חזקים ★ בתחתית יציל רק נס אחת משלוש הקבוצות: מכבי שעריים, הפועל ירושלים והפועל חיפה

מאת כתב על המשמר

המהפך שחל בשלושת המחזורים האחרונים בטבלת הליגה הלאומית בכדורגל אינו מטיל ספק, כל ארבע הראשונות מסוגלות לזכות בכתר. חמישה מחזורים, 15 נקודות בקופה. אין ספק, צפוי סיום מרתק, אולי אחד המעולים שהיו מזה שנים רבות.

הזינוק של מכבי תל־אביב ובית"ר ירושלים: הדריכה במקום של מכבי חיפה והנסיגה של הפועל תל־אביב גורמים למתח רב. אפשר אפילו שגורל הכתר יוכרע בהפרש שערים.

זה צפוי לארבע הראשונות בחמשת מחזורי־הסיום:

● מכבי חיפה ([illegible] נקודות): הפועל פ"ת (ח), הפועל ירושלים (בית), מכבי יבנה (ח), מכבי תל־אביב (ב), הפועל תל־אביב (ח).
● מכבי תל־אביב (45 נקודות): שמשון ת"א (ב), מכבי נתניה (ח), הפועל באר־שבע (ב), מכבי חיפה (ח), הפועל פ"ת (ב).
● הפועל תל־אביב ([illegible] נקודות): מכבי שעריים (ב), שמשון ת"א (ח), מכבי נתניה (ב), הפועל באר־שבע (ח), מכבי חיפה (ב).
● בית"ר ירושלים: הפועל חיפה (ח), מכבי פ"ת (ב), בני־יהודה ת"א (ח), הפועל כפר־סבא (ח), מכבי שעריים (ב).

משחקים קשים לאלופה

נו, מה המצב?

תמונת המצב, לפי המשחקים שנותרו, מראה שדווקא לאלופה המוליכה נותרו המשחקים הקשים ביותר. שלושה משחקי חוץ. ביניהם הקרב האחרון נגד הפועל תל־אביב. גם הפועל פ"ת ומכבי יבנה ישחקו בביתן בשאפתנות נגד האלופה. קבוצה יומרנית כמו מכבי חיפה מגבירה את המוטיבציה אצל היריבות. למאמן שלמה שרף וחניכיו לא צפויים חיים קלים, אם־כי גורל האליפות תלוי בהם.

מכבי ת"א, הנמצאת במרחק של שתי נקודות בלבד ממכבי חיפה, בתנופה. חמישה נצחונות רצופים החדירו שאפתנות בשחקנים ואמונה ביכולתם לזכות בכתר. גם המשחקים שנותרו להם, לבד ממשחקי החוץ בנתניה ובחיפה, הם קלים יחסית. הבעייה של מאמן מכבי ת"א, שמעון שנהר, היא כיצד למנוע כניסתם ללחץ של חניכיו, שרובם חסרי נסיון לעמוד במאבק כה צמוד.

הפועל תל־אביב דהרה 12 מחזורים בפיסגה. לפתע תקף שעדיין לא תוקן: שלושה הפסדים רצופים. למרות זאת, המצב לא אבוד. אמנם היעדרם של שחקני מפתח כמו אלי כהן ויוסי ואנה, בגלל הרחקות, וכן כמה פצועים, עלולים להקשות על הקבוצה להתאושש מהמשבר החמור שלה. המשחק בשבת, בבלומפילד, נגד שעריים, יקבע לחניכיו של המאמן דוד שוויצר. אם ינצחו — יחזרו למסלול בחמשת המשחקים, הנוחים יחסית. הכל תלוי בחלוצי הפועל ת"א.

גם לבית"ר ירושלים נותרו משחקים סבירים. אם־כי אין זה פשוט לשחק בשכונת־התקוה ובכפר־סבא. אומרים שקבוצות ש„גמרו את העונה" אינן נוטות ללחום. לא תמיד זה נכון. למעשה תלוי בהתפתחות בליגה. בית"ר ירושלים תלוייה במיוחד ביכולתם של אורי מלמיליאן ואלי אוחנה, שני כוכבי הקבוצה הירושלמית.

מצפים לנס

אם הצמרת מעורפלת הרי שהתחתית בהירה למדי. רק שינוי קיצוני עשוי להציל אחת משלוש האחרונות בטבלה. בינתים לא נראה שיחול מיפנה.

לשלוש האחרונות נותרו המשחקים:

● מכבי שעריים (22 נקודות): הפועל ת"א (ח), מכבי יפו (ב), הפועל חיפה (ח), מכבי פ"ת (ב), בית"ר ירושלים (ח).
● הפועל ירושלים (21 נקודות): הפועל באר־שבע (ב), מכבי חיפה (ח), הפועל פ"ת (ב), בני־יהודה ת"א (ב), מכבי יבנה (ח).
● הפועל חיפה (21 נקודות): בית"ר ירושלים (ב), הפועל כפר־סבא (ח), מכבי שעריים (ב), שמשון ת"א (ח), מכבי נתניה (ב).

יחסית, משחקים סבירים לנצחונות, אבל שלוש הקבוצות רחוקות ממכבי יפו (27 נקודות), המקדימה אותן. ואין גם להניח שיפו תפסיד והאחרונות רק ינצחו.

● למכבי יפו (27 נקודות) נותרו המשחקים: הפועל כפר־סבא (ב), מכבי שעריים (ח), שמשון ת"א (ב), מכבי נתניה (ח), הפועל באר־שבע (ב).

אני סבור שהעסק בתחתית גמור. אבל מי יודע?

השלישייה הגדולה מסוגלת לסחוף את בוסטון לאליפות

דו"ח מאן.בי.איי.

מאת שלמה גלזר

בעונת המשחקים 1982־83 הובסה הבוסטון־סלטיקס בחצי־הגמר המזרחי 0:4 ע"י מילווקי־באקס. במועדון־המאר בבוסטון לא ידעו היכן להסתתר מחמת הבושה. לארי בירד צוטט בעתונות באומרו: „אני חוזר הביתה לחופשת־קייץ בה אעבוד קשה, כמו שלא עבדתי מעולם. בפתיחת העונה הבאה אהיה בכושר הטוב ביותר שאני מסוגל להגיע אליו, ואסחוף את הקבוצה לאליפות. אין דרך אחרת למחוק את התבוסה".

התוצאות ידועות. בוסטון זכתה באליפות בעונת 84־1983 ולארי בירד נתן את העונה הטובה ביותר שלו באנ.בי.איי.

„לכמה אנשים המונח „גאוות הירוק שלנו" אינו אומר מאומה, אבל לכל מי ששיחק אי־פעם במדים הירוקים־לבנים הוא משמעותי" — אומר רד אוורבך, נשיאה האגדי של הסלטיקס.

המאפיין הבולט ביותר את הקבוצה, שעושה אותה חריגה באנ.בי.איי. הוא ה„צבע". זו קבוצה עם שבעה שחקנים לבנים. ישנן קבוצות רבות כאשר החמישייה המשחקת היא לבנה. כדי שלא תהיה אי־הבנה, הדבר אינו מקרי. הוא מתוכנן מראש. רכש השחקנים וסגנון המשחק בנוי לכך, וכידוע אין מתווכחים עם ההצלחה.

בבוסטון, העיר עם סמל הטריניטי (עלה התלתן), היא מעוז האוור הלבן. העלית של ארה"ב. מרכז האוניברסיטאות היוקרתיות, הרווארד, מ.אי.טי. ועוד. המושג ו.א.ס.פ. ראשי התיבות של „לבן, פרוטסטנטי, אנגלו־סכסי", שמורכב מהמהגרים הראשונים שהגיעו לאמריקה באזור בוסטון וניו־אינגלנד משפיע מאוד על הקבוצה, כך שהדרישות ממנה הן חד־משמעיות: להיות הטובים ביותר — ורצוי לבנים.

הבוסטון־גארדן, אולם הקבוצה המכיל כ־14,800 מקומות, הוא האולם היחידי באנ.בי.איי. שכל מקומותיו מכורים מראש לכל העונה. עוד סממן מובהק של הצלחה. אירונית היא אולי העובדה שדווקא לקבוצה הגאה והלבנה הזאת יש מאמן שחור (אחד מתוך שני המאמנים השחורים היחידים בליגה): ללמדך שבחירת השחקנים הלבנים אינה גזענית, אלא שיקול מסחרי, בעיקר של התאמת הקבוצה לדרישות הקהל.

הטבלה, כידוע, אינה מבלפת והבוסטון עומדת לסיים את העונה עם המאזן הטוב ביותר.

סגל השחקנים לא השתנה באופן מהותי והבסיס נשאר זהה. בולטת השלישייה הקדמית המעולה עם מקהיל, פאריש ולארי בירד.

קווין מקהיל, שחקן־ציר ו„פורוורד", סיים את העונה שעברה עם 19.8 נקודות ו־9 ריבאונדים. הוא ללא ספק אחד ה„פורוורדים" הטובים בליגה, אולי הטוב ביותר המשחק עם הגב לסל. העונה, לאחר שהיה שלוש עונות השחקן השישי המצטיין בליגה, הוא שחקן חמישייה. שכרו — מיליון דולר לעונה.

ה„סנטר" רוברט פאריש (2.14) המכונה ה„צ'יף", סיים עונה מצויינת ב־1984־85, עם 17.6 נקודות ממוצע למשחק ו־10.6 ריבאונד. זהו שחקן מהיר, עם „יד רכה" מאוד. המשחק רחוק מהסל. בדרך־כלל הוא בעמדת ה„פוסט", עם הפנים לסל. הוא דוגמא לעינו הטובה של המנהל רד אוורבך, שהביאו מסן־פרנציסקו. שם היה שחקן בינוני. והפכו לכוכב בבוסטון.

לשניים יש לצרף את לארי בירד (2.06) — השחקן הטוב בליגה. בירד הוא ממש תופעה. לא עושה דבר טוב מהאחרים. הוא איטי. אין לו ניתור. אינו גבוה במיוחד. אבל בסך־הכל הוא הגדול מכולם. הוא מוסר נפלא, קולע, שומר, רע למתפרצה. שחקן מושלם.

כדי להמחיש את הפופולאריות שלו אספר שבבוסטון־גארדן יש כתובת־ענק: „קן הציפור" (בירד — ציפור), כדי שלא יהיו אי־הבנות מי כאן בעל הבית.

חוזהו — 1.8 מיליון דולאר לעונה — לשבע עונות.

אחרים המשחקים בבוסטון: ביל וולטון (הראש האדום) נרכש תמורת סדריק מקסוול מהקליפרס. קנייה גאונית. לוולטון שבשנת 1978 הוליך את פורטלנד לאליפות יש היסטוריה של פציעות קשות ונחשב ל„שחקן גמור". הבעייה שלו שאין הוא יכול לשחק 82 משחקים בעונה משום שרגליו אינן עומדות בעומס.

בשביל הסלטיקס הוא שחקן אידיאלי. הוא משחק 18־20 דקות במשחק, קולע כ־12 נקודות: קוטף 10 ריבאונדים ומבצע שתי חסימות. האם אפשר לתבוע יותר ממחליף?

דניס ג'ונסון הוא שומר מעולה. אחד המגינים הטובים בליגה, וגם קולע היטב. דני איינג' הוא לוחם אמיתי, שהשתפר מאוד השנה. מחליף אותם לעתים ג'רי סיכטינג. כמו־כן ישנו סקוט וודמן, קלע חוץ. המשלים את הדקות של לארי בירד. הבוסטון היא גופנית קבוצה חזקה מאוד, גבוהה השומרת היטב עם כח־רב.

דני איינג' במאבק ליגה של בוסטון

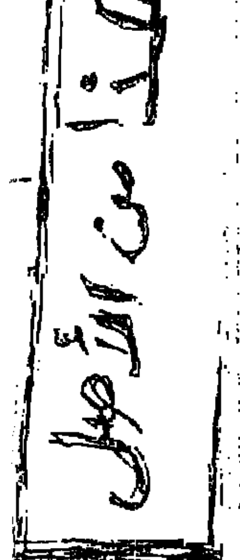

מאות מעובדי „פרוטרום" הפגינו מול לשכת שרון

ח"כ שם־טוב (מפ"ם) הצטרף למפגינים ועודדם: „אסור לסגור את המפעל" ■ הובטח כי שרון יבקר במפעל ■ ההסתדרות קוראת לשר שחל לפעול לחידוש הזרמת האתילן למפעל

מאת בצלאל עמיקם
כתב „על המשמר"

„אין עשייה בלי תעשייה" זעקו אתמול מאות מפועלי מפעל „פרוטרום" ליד עכו מול חלונות לשכתו של שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון בירושלים.

הפועלים הגיעו ממפרץ חיפה בשיירות אוטובוסים והתייצבו בהנחיית מארגניהם, בחזית משרד התעשייה והמסחר.

הם קראו לממשלה לא לתת למפעל להתמוטט והצטיידו ב־רשימה ארוכה של מפעלי תעשייה ש„פרוטרום" מזין אותם ובלעדיו מוצריי יאלצו להיסגר.

ח"כ ויקטור שם־טוב (מפ"ם) הצטרף אל השובתים ועודדם, באומרו כי אין הם לבד במאבק, אלא כל ציבור פועלי ישראל וידידי התעשייה עימם. „פרוטרום אינו מפעל כושל. זהו מפעל רציני עם עתיד גדול ולכן אסור לסגור אותו", אמר שם־טוב.

משה אבוקסיס, יו"ר ועד עובדי המפעל, אמר כי העובדה שמפעלי הזיקוק שבבעלות הממשלה מסרבים לספק את גז האתילן ל„פרוטרום" — מיתתקת את המפעל.

הוא סיפר, כי 950 העובדים יצאו לחופשה מאונס וכל זאת בגלל סחבת בביצוע תוכנית ההבראה. את מטרת ההפגנה הוא רואה בזירוז החלטות הדרג הביצועי.

יהושע כץ, ממועצת פועלי עכו, קרא כדברי התוואה שלו שלא לכבות מפעל יצרני, בשעה שהאבטלה אוכלת בכל פה. „פרוטרום", הדגיש, הוא מפעל יסוד בתעשייה של מדינת ישראל.

קבוצה מהמפגינים נועדה לשיחה עם צמרת משרד התעשייה והמסחר. ונאמר לה כי בקרוב יבקר השר שרון במפעל וילמד את בעיותיו מקרוב.

בתביעה משר האנרגיה, משה שחל, לפעול לאלתר למען שבתי הזיקוק יחדשו את הזרמת האתילן למפעל „פרוטרום" ולשרי האוצר והתעשייה לגרום להמשך פעולתו התקינה של המפעל, יצאה ועדת התעסוקה של ההסתדרות, בראשות עליזה תמיר, שנפגשה אתמול עם נציגי מועצת פועלי עכו ועם חברי הוועדים של מפעלי „פרוטרום" וקריית הפלדה בעכו.

עליזה תמיר ציינה, שאם לא ייעשה למען המשך פעולה תקינה של המפעל, שיש הזמנות רבות לתוצרתו, ורובה מיועדת ליצוא — ייפתח מאבק מקיף.

ח"כ ויקטור שם־טוב נושא דברים בפני עובדי „פרוטרום", שהפגינו אתמול מול לשכת השר שרון בירושלים (צילום: רחמים ישראלי)

„אימוץ פרטי יפתור בעיית חשוכי ילדים"

אומר מזכ"ל „אל"ף" (אגודה לאימוץ פרטי בישראל) ■ האגודה תובעת להנהיג אימוץ פרטי בפיקוח מלא של הרשויות המוסמכות

מאת צביה בן־שלום
כתבת „על המשמר"

הנהגת אימוץ פרטי, כמקובל בארצות רבות, עשויה לפתור, תוך שנים אחדות את בעיותיהם של כל הזוגות חשוכי ילדים — אומר דוד בן־נחום מזכ"ל „אל"ף" — אגודה לאימוץ פרטי בישראל.

האגודה ניצלה את ההתעניינות בנושא האימוץ שהתעוררה בציבור עקב מעצרה של המתווכת הברזילאית ארלט אילה, כדי לזמן מסיבת עיתונאים ולקרוא לממשלת ישראל להנהיג בארץ אימוץ פרטי, בפיקוח מלא של הרשויות המוסמכות.

אל"ף קמה לפני כשנתיים וחבריה פועלים בהתנדבות. כיוון שהחוק הישראלי אינו מתיר אימוץ פרטי, מצומצמת פעילות האגודה לייעוץ ומסירת מידע על אפשרויות האימוץ בחו"ל, במקביל למאבק נגד „המונופול הממלכתי" של משרד הרווחה, המסרבל — לדבריהם — את התהליך ומאריך (עד חמש שנים) את דרך הייסורים של הזוגות החפצים באימוץ ילד.

ד"ר מיכאל קירינלדי, מרצה למשפטים ויועץ לפעילי האגודה, הביא דוגמאות רבות לפעילות מוסדות אימוץ פרטיים בעולם והתריע על כך, שאין ישראל מצטרפת לאמנת האימוץ הבין־לאומית.

לדעתו, אין לתלות תקוות ברעיון של הסדר רשמי בין שרותי האימוץ הממלכתיים של ישראל לבין ממשלת ברזיל, כי ברזיל היא מדינה קתולית, וללא ספק יקומו בה מתנגדים להסדר כזה. ארגונים פרטיים, לעומת זאת, יוכלו לפעול בשקט בצורה חוקית ומכובדת.

בשלב ראשון דורשים אנשי האגודה מהממשלה להקים ועדה בלתי־תלויה שתבחן את הקריטריונים לאימוץ ותשקול אפשרות לביטול „המונופול" של שרות האימוץ הממלכתי.

האגודה נתמכת במידה מסויימת, על־ידי חוגים חרדיים, הסבורים שאימוץ פרטי יקטין את מספר ההפלות.

בתי־ההארחה של הקיבוצים מפנים הדגש לתיירות פנים

מאת יוסף שמי,
כתב „על המשמר"

בגלל הירידה בתיירות חוץ, החלו בתי־ההארחה של הקיבוצים לפעול למשיכת התייר הישראלי, כך מסרו אתמול במסיבת עיתונאים, יאיר אלוני, מנהל בתי־ההארחה בקיבוצים וצורי שפי מנהל השיווק.

התוכנית החדשה, הנקראת „אל הקיבוץ", מיועדת לעובדים במפעלים ובמוסדות ומאפשרת חופשה בכל אחד מבתי־ההארחה הממוקמים מצפון ועד לדרום הארץ. המחיר הבסיסי הוא 30 ש"ח ליחיד, עבור לינה וארוחת בוקר. את המקום יש להזמין 30 יום לפני תאריך הנופש.

ארגון בתי הארחה של הקיבוצים הודיעה על פתיחת מרכז הזמנות ארצי בתל־אביב, שברשותו יהיה מידע מעודכן על ההיצע ב־25 בתי־ההארחה של הארגון.

בתשובה לשאלת כתבים אמרו דוברי בתי־הארחה, כי הם שמחים מאוד, שבתי־ההבראה של קופת־חולים פסקו למכור מקומות נופש במחירי הפסד. כן אמרו, כי בהשוואה לבתי־מלון באותה רמה, (שלושה כוכבים), מחירי הקיבוצים נמוכים בכ־50 אחוז.

אשתקד היתה תפוסת בתי־הארחה כ־60 אחוז. השנה תהיה ירידה, בגלל הביטולים הרבים של תיירים אמריקנים.

המחזור הכספי ב־1985 הגיע לכ־30 מיליון דולר. השנה המחזור ירד כנראה ל־28 מיליון דולר.

זכו בלוטו

תוצאות הגרלת הלוטו מספר 16/86 הן כדלקמן: 5, 10, 18, 22, 37, 38 והמספר הנוסף — 24.

רשות שמורות הטבע מזהירה:

מטיילים שיזדקקו לחילוץ ישלמו מלוא ההוצאות

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

רשות שמורות הטבע הזהירה אתמול את מטיילי חג הפסח להקפיד על קיום כללי הזהירות, בעיקר באיזור מדבר יהודה. המועד למורענות.

המטיילים רגלי חייבים להרשם באחת מתחנות המשטרה או במשרדי שמורות הטבע השונות. הם חייבים להצטייד במפות סימון שבילים, ולפני היציאה עליהם להתייעץ בשמורות באשר לפרטי הטיול, משך זמן ההליכה, הקשיים ומקורות המים.

כמו כן, אסור למטיילים לרדת במצוקים וללכת בחושך, ועליהם לצעוד בשבילים מוגדרים בלבד ולהצטייד בחמישה ליטר מים לאדם.

ברשות מזהירים, כי מזג־האוויר בעת הוא הפכפך, וברגע שהשמים מתכסים עננים, יש לצאת מייד מן הנחלים מחשש לשטפונות. מטיילים שיזדקקו לחילוץ יואלצו לשלם את הוצאות החילוץ. גם מטיילים שיתפסו כשהם אינם מקפידים על הכללים — צפויים להפסקת טיולם.

בשבועיים האחרונים ביצעה רשות שמורות הטבע כמה חילוצים של מטיילים שנהגו בחוסר זהירות. 20 חברי עין־חרוד נתקעו בנחל הדרוך וביקשו עזרה. תלמידים מאפיקים אבדו בנחל משמר, שבעה מטיילים אבדו בנחל חבר ותשבוע תעו 73 חניכים מתנועת בני־עקיבא במכתש הקטן, וכמה מהם אף סבלו מהתייבשות.

מנהל רשות שמורות הטבע במחוז הדרום, שמוליק שפירא, הזהיר אתמול את ציבור חובבי המערות לא להתפתות לפירסומים האחרונים בעיתונים אודות מערת נטיפי המלח סמוך לסדום. הוא אמר, כי המערה סגורה לקהל הרחב מאחר שהיא מסוכנת ביותר לציבור.

במערה, שהיא בין מערות הנטיפים הגדולות בעולם, שהתגלתה רק לאחרונה — יש סכנת התמוטטות גושי מלח וחשכה מוחלטת. למערת שלוש קומות, וניתן לאבד בה את הדרך בקלות. „מי שעושה זאת, לוקח על עצמו אחריות גדולה ביותר, זה לא שווה את המאמץ ואת הסכנה" אמר שפירא.

פנייה לח"כים ליזום חוק שיחייב הנהגת שעון קיץ כל שנה

בישיבת המטה המשותף לארגונים הכלכליים ולהסתדרות בנושא שעת הקיץ, החליטו שני הצדדים, להכליל בהסכמי העבודה הקיבוציים החדשים סעיף שיקבע, כי בקיץ תא' תוקדם העבודה בשעה אחת. המעסיקים וההסתדרות יפעלו גם כדי שצו הרחבה יחול על סעיף זה לגבי הסכמים במיגזרים נוספים.

בנוסף החליט המטה לפנות למספר חברי־כנסת מכל הסיעות, ליזום הצעת חוק בנושא שעון הקיץ, שתוגש לכנסת עוד במושב הקיץ הנוכחי. הצעת חוק זו תחייב הפעלת שעון קיץ כל שנה מה־1 באפריל עד 30 בספטמבר.

בג"ץ דחה אתמול את העתירות נגד שר הפנים בעניין הפעלת שעון קיץ, לאחר שבאי־כוח הצדדים הודיעו כי הם מבטלים עתירותיהם ומקבלים את החלטת הממשלה להפעיל שעון קיץ לאחר יום העצמאות.

ראשון הדוברים בדיון בבג"ץ, שנערך בפני נשיא בית־המשפט העליון מאיר שמגר, המשנה לנשיא השופטת מרים בן־פורת והשופט אהרן ברק, היה נציג המדינה, ד"ר יוסף בן־אור. „שר הפנים בישיבת הממשלה התנגד להפעלת שעון קיץ. אולם לאחר החלטת הממשלה, החליט לפעול על־פיה ויורה בדין להנהיג שעון קיץ בתאריכים שקבעה הממשלה, מ־17 במאי עד 6 בספטמבר", אמר בא־כוח המדינה.

עו"ד יהודה רסלר, שעתר יחד עם ח"כ מיכה חריש, הודיע כי הוא חוזר בו מהעתירה. עו"ד מישאל חשין, בא־כוחם של התעשיינים והסוחרים, הודיע גם בשם ההסתדרות כי מרשיו נוחים עם החלטת הממשלה להנהיג שעון קיץ רק במשך 3.5 חודשים במקום 5.5 חודשים. „זו החלטה פוליטית, פשרה פוליטית, בנסיבות שאינן פוליטיות אלא כלכליות, ונוגעות לרווחת הציבור", אמר עו"ד חשין.

הוא הוסיף, כי מרשיו היו רוצים לדון בעתירה, אך „כדי שרצונם לא יתפרש כקינטרני, הם מוכנים לחזור בהם מהעתירה".

עו"ד חשין הודיע, כי מרשיו שומרים על זכותם לפנות בעתיד בעתירה לבג"ץ כדי לבקש להאריך את מועד החלת שעון הקיץ. (עתים)

שיפור בהכנסות החקלאים בעקבות הסחר החופשי

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

מאז נכנס לתוקפו הסכם הסחר החופשי עם ארה"ב ב־1 באוקטובר השנה חל שיפור בהכנסות החקלאים. במשלוח 1,200 טון עגבניות לארה"ב, נחסכו כ־50 אלף דולר. נחסכו ארבעה אחוז מכס. זאת אמר אריה זייף, סגן מנהל הכללי לייצוא חקלאי במשרד החקלאות.

השנה עלו גם כמויות האפרסמון ופרי־ההדר שנשלחו לארה"ב.

אריה זייף הוסיף, כי המפולת בשערי הדולר אינה מעודדת את הייצוא לארה"ב, אך עם זאת הדגיש, כי המחירים הגבוהים למוצרים איכותיים שלנו מהווים סיבות טובות להמשך הפיתוח של השוק האמריקני, כדי לנצל את הבכות ההסכם שיבואו בשנים הבאות.

תוכנית חסכון חדשה למימון נסיעות לחו"ל

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

„היסתור" מציעה „פת"ם תיירות", שעיקרו צבירת סכומים קטנים כדי לכסות הוצאות גדולות של סיור לחו"ל, על כך נמסר אתמול במסיבת העיתונאים שהתקיימה בבית־סוקולוב בתל־אביב.

מנכ"ל „היסתור", מיכאל שקדי, אמר שאפשר לחסוך במסגרת התוכנית מ־50 דולר לחודש ולקבל ריבית של 9 אחוזים בחישוב שנתי. הנזקקים יוכלו לקבל הלוואה השווה לסכום הנחסך בתוספת חמישה אחוז ריבית עבור האשראי שיוחזר בחמישה תשלומים שווים, כשהכל צמוד לדולר ארה"ב.

החוסך יכול לשנות יעד נסיעתו ויכול גם לוותר על הנסיעה ולקבל חזרה את כספו בתשלום 2.5 אחוז מהסכום בגין הביטול.

ייתכן כינוס הכנסת למושב מיוחד לקבלת החוק נגד גזענות

מאת הכתבת המדינית של „על המשמר"

השרים משה שחל ומשה נסים יבואו בדברים עם הנהלת הקואליציה כדי לכנס את הכנסת למושב מיוחד בפגרה לשם קבלת החוק נגד גזענות — זאת הודיע שלשום בממשלה ראש הממשלה, שמעון פרס, בעקבות דיבור שר הקליטה יעקב צור.

פרס הודיע, כי אם שחל ונסים לא יצליחו להגיע לסיכום של הבאת הצעת החוק, לאישור הכנסת בתקופת הפגרה, יוכרע הנושא בישיבת הממשלה הבאה, שתתקיים ביום א' אחרי חול המועד פסח.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 21.4.86

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים יציגים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	
דולר אמריקני	1	1.44	1.51	1.4668	1.4851	1.4769
לירה שטרלינג	1	2.18	2.28	2.2149	2.2425	2.2309
מרק גרמני	1	0.65	0.69	0.6661	0.6744	0.6693
פרנק צרפתי	1	0.29	0.21	0.2088	0.2114	0.2099
גילדן הולנדי	1	0.58	0.61	0.5900	0.5974	0.5931
פרנק שווייצרי	1	0.78	0.82	0.7950	0.8049	0.7977
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2064	0.2090	0.2074
כתר נורווגי	1	0.20	0.21	0.2087	0.2114	0.2102
כתר דני	1	0.18	0.19	0.1798	0.1821	0.1811
מרק פיני	1	0.28	0.30	0.2932	0.2969	0.2952
דולר קנדי	1	1.04	1.09	1.0579	1.0711	1.0651
דולר אוסטרלי	1	1.02	1.10	1.0617	1.0750	1.0685
ראנד דר' אפריקני	1	0.44	0.74	0.7349	0.7440	0.7399
פרנק בלגי	10	0.31	0.33	0.3258	0.3299	0.3273
שילינג אוסטרי	10	0.93	0.98	0.9488	0.9606	0.9535
לירה איטלקית	1,000	0.95	1.01	0.9700	0.9822	0.9755
ין יפאני	100	0.84	0.88	0.8538	0.8644	0.8597

טלקס

● **מפ"ם מברכת על חידוש העבודה ב„וולקן"**

מזכיר מרכז מפ"ם, חנן ארז, שיגר ברכה לוועד עובדי וולקן, עם חידוש העבודה במפעל, בשם מזכ"ל המפלגה, ח"כ אלעזר גרנות, הסיעה בהסתדרות והסיעה בכנסת.

חנן ארז בירך את העובדים על עמידתם הנחושה ועל הצלחתם במאבקם שהביאה לחידוש העבודה במפעל.

„הסולידאריות בין פועלי מפ"ם, עובדי „אתא", עובדי הנוספנות ועובדים רבים נוספים וכן התייצבות ההסתדרות למימון עובדי „וולקן" הוכיחה את עצמה וכל השותפים יכולים עתה לברך על המוגמר", ציין חנן ארז.

● **נציגת נעמת פתחה כנס בטוקיו**

עדה גילן, נציגת נעמת וחברת העובדים בארגון הנשים לענייני קואופרציה, נשאה את נאום הפתיחה בכנס שהתקיים בשבוע שעבר בטוקיו ובו דנו על הפער ההולך וגדל בין הצרכנים לבין הנהלות הסופרמרקטים.

בכנס התקבלו החלטות לתיקון המצב והומלץ לקיים שיתוף פעולה בין הצרכנים להנהלות כדוגמת זה השורר ביפן. (שע"ח)

● **מיבצע לטיפוח שמורת הבשור**

200 בני נוער מקיבוצי התק"ם סיימו אתמול מיבצע מיוחד לטיפוח שמורת הבשור בדרום.

החניכים ביצעו עבודות סימון שבילים, פרצו שביל טבעתי לאורך אפיק הנחל, ניקו את הצמחיה לאורך הנחל ואת בריכות הרחצה. המיבצע הוא ראשיתו של תהליך פיתוח השמורה.

שלי יחימוביץ'

הבורסה הגיבה בחיוב על דו"ח ועדת בייסקי

שיעור העליות היה גדול ב־30 אחוז מהירידות

מאת אלחנן הורוביץ

התגובה החיובית של הבורסה על פרסום דו"ח ועדת בייסקי הפתיעה רבים. ערך השוק של המניות החופשיות עלה אתמול בחצי אחוז. שיעור העליות היה גדול, ב־30% מהירידות. למניות ההסדר היה ביקוש של 3 מיליוני ש"ח. מדו"ח ועדת בייסקי סבלו אתמול רק קרנות הנאמנות של הבנקים, שהחלו להתלונן על מעבר לסולידיות — מהשקעות נוספות. בשוק איגרות החוב היה איזון בין הביקושים וההיצעים הן בצמודות למדד והן בצמודות למט"ח.

הציבור הוציא אתמול 7.5 מיליון ש"ח מקרנות הנאמנות. מזה 4.25 מיליון ש"ח ממתמחות במניות ו־3.25 מיליון ש"ח מסולידיות.

שער הדולר היציג עלה אתמול ב־0.11 אג' — ב־0.07% — ל־1.4769 ש"ח. דולר לנוסעים לחו"ל עלה ל־1.7519 ש"ח. הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.60 ל־1.62 ש"ח.

עקב ירידתו של הדולר בעולם עלו השערים היציגים של מטבעות החוץ המובילים האחרים בשיעורים גבוהים יותר ממנו. עלו אתמול ב־%: ין יפאני ב־2.17% (!); מר"ג — ב־0.72%; פראנק שווייצי — ב־0.72%; פראנק צרפתי — ב־0.72%; פלורין הולנדי — ב־0.68%.

בשוק המניות עלו אתמול 145 שערים, לעומת 112 שירדו ו־128 שנשארו בלי שינויים. מהם עלו 38 ב־5% ו־26 ירדו ב־5% ויותר. היו 3 „קונים בלבד" לעומת 1 „מוכרים בלבד".

המחזור בשוק המניות הסתכם ב־5.9 מיליון ש"ח. מזה כ־1.5 מיליון ש"ח במניות ההסדר.

במניות ההסדר נרשמו אתמול רק עליות שערים ב־%: אי די בי רג' — 0.9; דיסקונט ב' — 0.1; דיסקונט א' — 0.2; מזרחי ש' — 0.9; מזרחי מ' — 2.3; כללי מ"ר — 2.2; בל"ל — 0.9. במניות בנק הפועלים לא נערך מסחר אתמול — עקב פרסום המאזן השנתי.

תשואותיהן השנתיות המובילות נעו בין 12.22% (בל"ל) ל־12.40% (דיסקונט א').

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר היתה מגמת שערים מעורבת. עלו ב־%: אוה"ה — 3.1; כללי מ"ר — 2.7; פי ב' — 0.6. לעומתן ירדו ב־%: ספנות 0.1 — 1.6; ספנות 0.5 — 1.0.

במניות החופשיות נרשמו תנודות עד 10% במסחר ושירותים, עד 5% במוסדות מימון ענפיים, בביטוח, במקרקעין ובתעשייה. תנודות עד 4% היו בבנקים למשכנתאות ובחברות להשקעה.

בשוק איגרות החוב שררו תנודות־שערים קלות ויציבות בצמודות למדד ותנודות עד 1% בצמודות לדולר. המחזור בשוק אג"ח הסתכם ב־6.2 מיליון ש"ח. ערך השוק של כל הצמודות למדד עלה ב־0.15% ולעומתן ירד ב־0.11% ערך השוק של הנסחרות בניט"ה והצמודות לדולר.

במילווה קצר המועד נעו אתמול התשואות החודשיות בין 1.13% ל־1.49%, תוך מחזור של 251 אלף ש"ח.

* בנק דיסקונט למימון התעשייה הודיע על רווח נקי של 856 אלפי ש"ח לשנת 1985, לעומת הפסד של 464 אלפי ש"ח בשנת 1984.

* „יאה תעשיית אריזות אומנותיות" נסגרה על רווח נקי מותאם לאינפלאציה של 278 אלף ש"ח בשנת 1985, לעומת 29 אלף ש"ח בשנה קודמת.

תושב קריית־אתא נרצח ביריות וחברו נפצע קשה

מאת יואב אביב
כתב „על המשמר"

מקסים עוזרן בן 30 מקריית־אתא נרצח וחברו דוד שם־טוב, גם הוא תושב הקריה, נפצע קשה משני צרורות מרובה „אם־16" שנורו שלשום אחר חצות ברחוב יוספטל בקריית־אתא.

כוחות משטרה שהוזעקו למקום מצאו את מקסים עוזרן ללא רוח חיים ואת חברו דוד שם־טוב כשהוא פצוע קשה. הפצוע הוחש לבית־החולים רמב"ם בחיפה שם נותח.

עדי ראייה סיפרו, כי ראו צעיר במדי צה"ל נמלט מהמקום והמשטרה הקימה מחסומים ופתחה במצוד נרחב אחריו.

חוקרי המשטרה מניחים כי מדובר כנראה בחיסול חשבונות.

המשטרה הגישה אתמול לבית־משפט השלום בחיפה בקשה לנתח את גופתו של מקסים עוזרן והשופט אישר את הבקשה.

מקסים עוזרן, שנורה למוות בחדר המדרגות של ביתו, עבד בשוק כירקן והותיר אחריו אשה ושתי בנות.

הטור השבועי

הסתדרות הגימלאים שולחת לחג החרות ברכות למזכ"ל ההסתדרות לחברי הוועדה המרכזית לחברי הכנסת ידידי צבור הגימלאים ולגימלאים ומשפחותיהם בישראל.

הסתדרות הגימלאים למפגש עם שר האוצר משה נסים —

שר האוצר החדש משה נסים הזמין את נציגי הסתדרות הגימלאים לפי בקשתם, לפגישה בה תעלה לדיון הצעת החוק למסוי הפנסיות על 600 ש"ח ליחיד ו־700 ש"ח לנשוי בשעור של 18%. הפגישה צפויה בראשית מאי ש.ז.

ב־16 באפריל ש.ז. ערב יציאת הכנסת לפגרה, נפגשו הח"ח א. אברהמוביץ, א. אלפרט וחיים טלמור עם סיעת המערך בכנסת. בישיבה זו הוטל על הח' רפי אדרי יו"ר הסיעה לפעול למניעת אישור החוק למסוי על פנסיות. הצעת החוק עומדת בניגוד מפורש להחלטות לשכת מפלגת העבודה ובוועידתה האחרונה צוין שביוזמת המערך לא הועמד החוק לדיון ולהצבעה. חברי כנסת מן הקואליציה ואופוזיציה הודיעו על כוונתם להצביע נגד החוק המקפח את צבור הגימלאים.

בעקבות המאבק של הסתדרות הגימלאים, בו תמכו הוועדה המרכזית, סיעת המערך והשדולה בכנסת נסוג האוצר מרוב הגזירות, שנכללות בתקציב המדינה 1986־1987. האוצר ויתר על העלאת גיל הזכאות לקיצבת הזיקנה על נשים ועל קיצוץ תוספת הוותק בביטוח הלאומי ומסוי קיצבאות הזיקנה.

בהסתדרות הגימלאים מקווים כי ההגיון שהביא לביטול הגזירות הנ"ל, יביא גם לביטול המסוי על פנסיות. המאבק יימשך.

הודעת ישראל קיסר —

בתגובה על החלטות מרכז הסתדרות הגימלאים שהומצאו למזכ"ל ההסתדרות נתקבלה תשובתו כדלקמן. **„אני וחברי בהסתדרות נאבק קשות למען לא לפגוע בצבור יקר זה ולהמשך קיומו בכבוד".**

בסניפים —

גימלאי משרד הבטחון בצפון — התכנסו ביום רביעי 16 לאפריל ש.ז. בהשתתפות יו"ר גימלאי חיפה יוסף בלושטיין. המזכיר ועד עובדי משרד הבטחון משה אשכנזי. הנחה את הפגישה הח' גולדין אשר.

קג"ם — ועדת התרבות ערכה סדרת טיולים לגימלאי קג"ם. המעוניינים יפנו למזכירות ברח' ביאליק 155 רמת־גן, בימים א'־ה' בשעות מ־11־8 לפנה"צ. משרדי הארגון יהיו סגורים מ־23 באפריל עד 3 למאי ש.ז.

חיפה —

גימלאי חשק"ם בצפון קיימו מסיבת חג לקראת הפסח — השתתפו היו"ר יוסף בלושטיין וחברי המזכירות הארצית של שק"ם. הנחה הח' חורולובסקי ממזכירות מקפת.

מרכז הספורט והבריאות בית ברל — מודיע הנחה של 10% ממחירון חברי קופ"ח לחברי הסתדרות הגימלאים לכל החוגים.

מרכז הסתדרות הגימלאים משתתף בצערו של הח' שמעון אביזמר על מות אמו.

בחג הפסח יהיו משרדי מרכז הסתדרות הגימלאים סגורים: מיום רביעי 23 באפריל עד 30 באפריל ש.ז.
לרגל החג יופיע הטור השבועי הבא ב־6 למאי ש.ז.

בפליליים

מאסר עולם לרוצח סוחר התכשיטים בחיפה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

אברהים עלי ג'וברין בן עין מחיפה, נידון אתמול בבית־המשפט המחוזי בעיר למאסר עולם, לאחר שהורשע ברצח סוחר התכשיטים יוסף שעין בן 81 בחיפה בספטמבר אשתקד.

משפטו התברר בפני הנשיא אברהם פרידמן והשופטים המחוזיים מלכיאל סלוצקי ונתן קלינגבר.

התביעה טענה, כי ב־1 בספטמבר 1984 פיתה הנאשם את סוחר התכשיטים לבוא עימו לחדר מדרגות של בית מגורים ברחוב בילו בהדר הכרמל בחיפה לצורך ביצוע עיסקה. כשהגיע סוחר התכשיטים למקום שלף הנאשם סכין ודקר אותו למוות.

סניגורו של הנאשם, עו"ד יוסף רוזמן, טען, כי אין לקבל את ההודאה והשיחזור כראיות קבילות מאחר שהם הוצאו מהנאשם תחת לחץ. ועל רקע זה נערך משפט זוטא בו דחו השופטים את טענות הנאשם בדבר השימוש באמצעים פסולים.

תייר אנגלי חשוד בגרימת תאונה קטלנית

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

תייר אנגלי נעצר אתמול ל־7 ימים בבית משפט השלום בחיפה כחשוד בגרימת תאונה קטלנית בה נהרג כרן יואל מריונה ואשתו ובתו בת השנתיים נפצעו קשה.

התאונה אירעה במוצאי שבת בכביש יגור־חיפה, כאשר המכונית בה נהג התייר, פריים אנטוני רונלד בן 50, סטתה מנתיבה והתנגשה חזיתית במכונית „רנו" צבאית בה נהג ההרוג.

בא־כוח המשטרה טען בבית־המשפט, כי בידי המשטרה ראיה לכאורה שהחשוד היה במצב של שכרות בעת שאירעה התאונה.

השופט הנוך שילוני הורה להאריך את מעצרו לצורך השלמת החקירה והעברתו לדין בתוך תקופת המעצר.

חשוד בתקיפת מורתו בגלל ציון נמוך במבחן

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

עניאר אל־עבראש, תלמיד תיכון בכספיה, נעצר אתמול בבית־משפט השלום בבאר־שבע כחשוד בתקיפה אלימה של מורתו.

בא־כוח המשטרה טען, כי החשוד ניגש שלושה אל מורתו שעה שלימדה בכיתה אחרת ודרש ממנה להעלות את הציון שקיבל במבחן. לאחר שסרבה קילל אותה בנוכחות התלמידים וירק עליה. המורה יצאה עימו למסדרון, ואז כער לה והפילה על הרצפה. בעיטות ואת נזקקה המורה לטיפול רפואי.

בבית־המשפט אמר הנער: „המורה נתנה לי ציון נמוך ואני תקפתי אותה בחזרה. היא זרקה את הבחינה שלי לסל והיכתה איתי שלוש פעמים. היא התחילה איתי ואז אני הכיתי אותה והיא נפלה על הרצפה".

שופט בית־משפט השלום הורה לעצור את הנער לשלושה ימים באומרו כי „להרים יד על אשה זה מעשה הבור".

לדליה אלוני ולמשפחה
אתכם באבל במות אמא
מרך
קיבוץ יחיעם

ליואל מינצר על מות אחותך
מירה
אתך באבל ובצער
חבריך ממדור ההפעלה
ומחלקת החברה /הקבה"א

לחברתנו
לורי צימט ולכל בני המשפחה
משתתפים באבלכם במות
האם־הסבתא
בניכר
כל בית עין־המפרץ

לכל בני המשפחה ולקיבוץ מרחביה
משתתפים באבלכם על מות
מירה מינצר־יערי
שבלי עלי ראש המועצה,
מועצה מקומית כפר שבלי

הננו משתתפים בצערו
של חברנו ז'ק אהרן ומשפחתו
במות האח
ברוך בצלאל
בניכר
קיבוץ שער העמקים

אנו משתתפים בצער
נחמה נאמן וכל המשפחה
במות האב
אריה שמידמן
קיבוץ בית זרע

משתתפים בצער חברינו
אטל גינזבורג, מלכה גלר והמשפחות
במות הגיסה
דוסי סובלמן
קיבוץ רוחמה

אנו משתתפים באבלם של
זאב זיתון והמשפחה
במות
האב
קיבוץ יקום